

Univerzita Karlova v Praze
Pedagogická fakulta
Katedra francouzského jazyka a literatury

Diplomová práce

Zajímavosti francouzských krajů – Auvergne
Interesting things of French regions – Auvergne
Jitka Křivánková

Vedoucí práce:	PhDr. Eva Kalfiřtová
Studijní program:	N7504 Učitelství pro střední školy
Studijní obor:	N Francouzský jazyk/Německý jazyk

Rok odevzdání práce:	2015

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „*Zajímavosti francouzských krajů – Auvergne*“ vypracovala pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze, dne 10. 4. 2015

.....

podpis

Poděkování

Chtěla bych tímto poděkovat své vedoucí práce, paní PhDr. Evě Kalfířtové, za její trpělivost, pomoc a podporu při přípravě mé diplomové práce.

Abstrakt

Název diplomové práce: Zajímavosti francouzských krajů – Auvergne

Tato diplomová práce zpracovává jeden z metropolitních francouzských krajů, kraj Auvergne. Zabývá se především jeho zajímavostmi a zvláštnostmi, kterými se odlišuje od ostatních krajů, a didaktickým využitím reálií tohoto kraje ve výuce francouzského jazyka. Cílem diplomové práce je tedy přiblížit kraj Auvergne se všemi jeho charakteristikami přehledným způsobem a následně navrhnout jejich didaktické zpracování a začlenit je do výuky francouzského jazyka. Didaktické zpracování předkládá návrhy různých aktivit pro různé cílové skupiny žáků.

Jako podkladové materiály byly pro diplomovou práci využity převážně knihy a publikace zaměřené na francouzské kraje a didaktiku reálií, rovněž byly využity aktuální internetové zdroje. Pro didaktické zpracování reálií se stala stěžejním praxe a kreativita autorky.

Diplomová práce obsahuje dvanáct hlavních kapitol. Za úvodní kapitolou následuje druhá kapitola, která představuje kraj jako celek, třetí kapitola pojednává o přírodních podmínkách kraje, čtvrtá kapitola podává stručný historický přehled, krajovou ekonomikou se zabývá kapitola pátá. Šestá kapitola tvoří nejrozsáhlejší kapitolu, je zaměřena na krajové zajímavosti a zvláštnosti. Problematiku využití reálií při výuce cizího jazyka přibližuje sedmá kapitola. Osmá kapitola nabízí konkrétní návrhy didaktického zpracování reálií kraje při výuce francouzského jazyka pro tři cílové skupiny – začátečníky, středně pokročilé a pokročilé, a nabízí vypracované pracovní listy pro tyto cílové skupiny. Za devátou, závěrečnou kapitolou následuje résumé, jedenáctá kapitola předkládá seznam použité literatury. Poslední, dvanáctá kapitola obsahuje přílohovou část diplomové práce.

Diplomová práce podává ucelený soubor informací o kraji Auvergne, na jejichž základě byly didakticky zpracovány aktivity, které mohou být přínosem pro začlenění reálií do výuky francouzského jazyka.

Klíčová slova: kraj Auvergne, přírodní podmínky, kulturní dědictví, krajové zajímavosti, didaktika reálií, didaktické zpracování reálií, aktivity pro různé cílové skupiny

Abstract

The title of the thesis: Interesting things of French regions – Auvergne

This thesis deals with one of the metropolitan French regions, the region of Auvergne. It is primarily occupied with its interesting things and curiosities, which make it different from other regions. What is more, this thesis is concerned with the didactic application of the life and institutions of this region in the teaching of the French language. The aim of the thesis is therefore to introduce the region of Auvergne with all its regional interesting things and curiosities in a well arranged way and subsequently to suggest its didactic processing and to include it in the teaching of the French language. The didactic processing offers suggestions of various activities for different target groups of learners.

As sources for this thesis have been used primarily books and publications focusing on French regions and the didactics of life and institutions, as well as current internet sources. The didactic processing of the life and institutions was mainly based on the praxis and creativity of the author.

The thesis includes twelve chapters. The introductory chapter is followed by the second chapter, which introduces the region as a whole unit. The third chapter speaks about the natural conditions of the region. In the fourth chapter there is a brief historic overview whereas chapter five deals with the economic of the region. The most extensive chapter is chapter six which is focused on regional interesting things and curiosities. The seventh chapter tries to show the possibility of application of life and institutions in French lessons. Chapter eight offers concrete suggestions of didactic processing of life and institutions of the region in French lessons for three target groups – beginners, intermediate and advanced plus it also provides self-made worksheets for these target groups. The ninth chapter is followed by résumé. Chapter eleven offers a list of used literary sources. The last twelfth chapter contains a part with attachments used for the thesis.

The thesis provides a complete collection of information about the region of Auvergne, on basis of which different didactic activities have been created. These can be a benefit for including life and institutions in the teaching of French language.

Key words: the region of Auvergne, natural conditions, cultural heritage, regional curiosities, didactics of life and institutions, didactic processing of life and institutions, activities for different target groups.

Obsah

Obsah.....	6
1 Úvod	9
2 Kraj Auvergne	11
2.1 Krajská správa.....	11
3 Geografie kraje Auvergne	13
3.1 Reliéf	13
3.2 Vodstvo	14
3.3 Přírodní parky.....	15
3.4 Podnebí.....	17
3.5 Obyvatelstvo.....	17
4 Stručná historie regionu	19
5 Ekonomika	23
5.1 Zemědělství	23
5.2 Průmysl.....	24
5.3 Cestovní ruch.....	25
5.4 Doprava	26
6 Kulturní antropologie	28
6.1 Auvergneský jazyk.....	28
6.2 Auvergneské náboženství.....	28
6.2.1 Černé madony	28
6.2.2 Město Puy-en-Velay a Svatojakubská cesta	30
6.3 Auvergneské tradice	31
6.3.1 Světské svátky	31
6.3.2 Auvergneské kroje	33
6.3.3 Auvergneské tance	33
6.3.4 Auvergneská hudba	34
6.3.5 Auvergneská řemesla.....	35
6.4 Auvergneská gastronomie	37
6.4.1 Auvergneské sýry.....	37
6.4.2 Typická auvergneská jídla.....	39
6.5 Auvergneská architektura.....	41
6.5.1 Vesnické domy	41

6.5.2 Horské domy.....	41
6.5.3 Auvergneské románské umění	42
6.6 Auvergneská města a vesnice.....	44
6.6.1 Département Allier	44
6.6.2 Département Puy-de-Dôme	46
6.6.3 Département Haute-Loire	50
6.6.4 Département Cantal	52
6.7 Významné auvergneské osobnosti	54
6.7.1 Osobnosti narozené v kraji Auvergne	54
6.7.2 Osobnosti spojené s regionem Auvergne	56
7 Využití reálií při výuce cizího jazyka.....	58
8 Návrhy didaktického zpracování reálií kraje Auvergne při výuce francouzského jazyka....	61
8.1 Návrhy aktivit pro cílovou skupinu začátečníci	62
8.1.1 Aktivita 1 - Charakteristika kraje	62
8.1.1.1 Pracovní list k navržené aktivitě „Charakteristika kraje“	64
8.1.2 Aktivita 2 - Slepá mapa	66
8.1.2.1 Pracovní list k navržené aktivitě „Slepá mapa“	67
8.1.3 Aktivita 3 - Významné osobnosti	70
8.1.3.1 Pracovní list k navržené aktivitě „Významné osobnosti“	72
8.1.4 Aktivita 4 - Auvergneské zvyky	73
8.1.4.1 Pracovní list k navržené aktivitě „Auvergneské zvyky“	74
8.2 Návrhy aktivit pro cílovou skupinu středně pokročilí.....	75
8.2.1 Aktivita 5 - Pravopisné cvičení.....	75
8.2.1.1 Pracovní list k navržené aktivitě „Pravopisné cvičení“	76
8.2.2 Aktivita 6 - Cestovní pasy slavných osobností	77
8.2.2.1 Pracovní list k navržené aktivitě „Cestovní pasy slavných osobností“	78
8.2.3 Aktivita 7 - Auvergneská města	80
8.2.3.1 Pracovní list k navržené aktivitě „Auvergneská města“	81
8.2.4 Aktivita 8 - Má Auvergne	84
8.2.4.1 Pracovní list k navržené aktivitě „Má Auvergne“	85
8.3 Návrhy aktivit pro cílovou skupinu pokročilí	86
8.3.1 Aktivita 9 - Výlet do kraje Auvergne	86
8.3.1.1 Pracovní list k navržené aktivitě „Výlet do kraje Auvergne“	87
8.3.2 Aktivita 10 - Chanson pour l'Auvergnat	88

8.3.2.1 Pracovní list k navržené aktivitě „Chanson pour l’Auvergnat“	90
8.3.3 Aktivita 11 - Auvergneské kroje	91
8.3.3.1 Pracovní list k navržené aktivitě „Auvergneské kroje“	92
8.3.4 Aktivita 12 - Gastronomický zážitek.....	93
8.3.4.1 Pracovní list k navržené aktivitě „Gastronomický zážitek“	94
9 Závěr.....	95
10 Résumé	97
11 Seznam použitých informačních zdrojů	99
12 Seznam příloh.....	104

1 Úvod

Francie je západoevropský stát ležící na pobřeží Atlantského oceánu a Středozemního moře. Stejně jako každý jiný stát i Francie ukrývá mnoho zajímavého, krásného a tajemného.

Jednotlivé francouzské kraje v sobě nesou něco specifického a každý z francouzských krajů tvoří samostatný celek, který je jedinečný, který má svůj vlastní ráz, svoji povahu. Francouzské kraje se od sebe odlišují nejen charakteristickou krajinou, ale i svým folklórem. Zvláštnosti můžeme nalézt v nejrůznějších oblastech, ať se jedná o geografii, ekonomii, historii, architekturu, jazyk, náboženství, gastronomii, zvyky a tradice, čímž náš výčet samozřejmě nekončí. Můžeme říci, že každý člověk je v dané oblasti nositelem jisté zvláštnosti. A svojí jedinečností přispívá k charakteristickému obrazu svého kraje.

Když se učíme cizí jazyk, měli bychom se snažit poznat kromě jazykového systému i zemi, jejíž jazyk si osvojujeme, její kulturu a všechny její charakteristiky, zajímavosti a zvláštnosti. Při výuce cizího jazyka bychom se neměli zaměřovat pouze na jazykové prostředky - slovní zásobu, gramatiku, zvukovou a psanou stránku jazyka, a na jazykové dovednosti - poslech, čtení, ústní a písemný projev, ale měli bychom se snažit do výuky začlenit i realie, neboť jazyk a realie jsou vzájemně nerozlučně spjaté.

Zvláštnosti francouzských krajů – kraj Auvergne, je tématem této diplomové práce.

Cílem diplomové práce je představení a přiblížení francouzského kraje Auvergne, obzvláště jeho krajových charakteristik a zajímavostí, přehledným způsobem a následný návrh jejich didaktického zpracování pro výuku francouzského jazyka. Navržené aktivity by mohly být využity při výuce francouzského jazyka, aby obohatily a zpestřily tuto výuku. Nabídnuté aktivity by zároveň mohly motivovat studenty nejen k učení se cizímu jazyku, ale i k případné návštěvě a pobytu v daném francouzském kraji.

Pro teoretickou část diplomové práce byly jako podkladové materiály využity převážně knihy a publikace zaměřené na francouzské kraje a didaktiku reálií. Protože nabídka knih je v této oblasti značně omezená, bylo velice obtížné vyhledat knihy zabývající se pouze jedním francouzským krajem a jeho specifiky, byly rovněž využity aktuální internetové zdroje. Dnešní mediální doba vyžaduje pravidelnou aktualizaci internetových zdrojů, proto je jejich obsah považován za věrohodný. Pro praktickou část diplomové práce se stala stěžejním zdrojem teoretická část diplomové práce a především praxe a kreativita autorky.

Diplomová práce obsahuje dva velké celky. První, teoretická část zahrnuje šest hlavních kapitol, které na sebe logicky navazují a ve kterých je představován auvergueský kraj se všemi svými charakteristikami a zvláštnostmi. Po této úvodní kapitole následuje druhá kapitola, která vyčleňuje kraj Auvergne mezi ostatními francouzskými kraji a představuje ho ze správního hlediska. O přírodních podmínkách kraje pojednává třetí kapitola představující přehledným způsobem reliéf, vodstvo, přírodní parky, podnebí a obyvatelstvo auvergueského kraje. Na tuto kapitolu navazuje čtvrtá kapitola se stručným historickým přehledem. Pátá kapitola se zabývá krajovou ekonomikou, do které patří především zemědělství, průmysl, cestovní ruch a doprava. Nejrozsáhlejší kapitolu tvoří kapitola šestá, která se zaměřuje na kulturní krajové zajímavosti a zvláštnosti. Sedm podkapitol seznamuje s jazykem, náboženstvím, zvyky, gastronomií, architekturou, městy a vesnicemi a s významnými osobnostmi kraje Auvergne. Sedmá kapitola přibližuje problematiku reálií a jejich využití při výuce cizího jazyka. Vlastní návrhy didaktického zpracování reálií auvergueského kraje při výuce francouzského jazyka a zároveň druhou, praktickou část této diplomové práce představuje osmá kapitola. Ve svých třech podkapitolách definuje tři cílové skupiny žáků – začátečníky, středně pokročilé a pokročilé. Pro tyto cílové skupiny navrhuje aktivity vhodné pro zpestření a doplnění hodin francouzského jazyka o reálie auvergueského kraje. Každá z navržených aktivit je podrobně popsána a je k ní přiložen speciálně vytvořený pracovní list. Závěrečnou kapitolu tvoří devátá kapitola, za níž následuje résumé, seznam použité literatury a přílohová část diplomové práce.

Svým vypracováním a strukturou nabízí diplomová práce ucelený soubor informací o kraji Auvergne, na jehož základě vznikly didakticky zpracované aktivity, které se mohou stát hodnotným přínosem pro začlenění reálií do výuky francouzského jazyka, a tím je dosažen stanovený cíl této diplomové práce.

2 Kraj Auvergne

Auvergne představuje jeden z 22 metropolitních krajů Francie. Nachází se v centrální Francii, v centru Francouzského středohoří, „Massif Central“. Tento kraj zaujímá rozlohu 26 012 km², což činí 4,78% celkové rozlohy Francie.¹ Od severu k jihu se kraj rozprostírá na více než 200 kilometrech a ve své největší šířce se také hodnota blíží k 200 kilometrům.²

Na území kraje žije 1 307 000 obyvatel, což představuje 2,3% z celkového počtu obyvatelstva Francie. S tímto počtem obyvatel patří Auvergne k jednomu z nejméně osídleným krajů Francie.³

Auvergne sousedí s šesti dalšími francouzskými kraji. Na severu se jedná o kraje Bourgogne a Centre. Západní hranici tvoří kraj Limousin. Midi-Pyrénées a Languedoc-Roussillon jsou sousedními kraji na jihu. Východní hranici sdílí s krajem Rhône-Alpes. (viz mapa 1.1)

2.1 Krajská správa⁴

Kraj Auvergne je tvořen čtyřmi departementy: Allier, Cantal, Haute-Loire a Puy-de-Dôme. (viz mapa 1.2) Hlavním městem celého kraje je město Clermont-Ferrand.

Allier se rozprostírá na ploše 7 340 km² a žije zde 354 000 obyvatel. Místní obyvatelé jsou nazýváni „Éléavérins“. Hlavním městem této oblasti je město Moulins. K dalším známým městům oblasti patří města Montluçon a Vichy. Allier je dále tvořen 35 kantony a 320 komunami.

Departement Cantal zaujímá rozlohu 5 726 km². V jeho 27 kantonech a 260 komunách žije 149 000 obyvatel, zvaných „Cantaliens“. Město Aurillac představuje hlavní město tohoto departementu. Další větší města jsou například města Mauriac nebo Saint-Flour.

¹ FRÉMONT, Armand. *Portrait de la France : Villes et régions*. Paris : Flammarion, 2001. 782 s. ISBN 2-08-211576-3.

² FABRIÈS-VERFAILLIE, Maryse; STRAGIOTTI, Pierre. *La France des régions*. 3ème édition. Paris : Bréal, 2000. 413 s. ISBN 2842916417. s.110

³ FRÉMONT, Armand. *Portrait de la France : Villes et régions*. Paris : Flammarion, 2001. 782 s. ISBN 2-08-211576-3

⁴ FABRIÈS-VERFAILLIE, Maryse; STRAGIOTTI, Pierre. *La France des régions*. 3ème édition. Paris : Bréal, 2000. 413 s. ISBN 2842916417

Na území departementu Haute-Loire žije 217 000 obyvatel, kteří jsou nazýváni jako „Altiligériens“. Jeho rozlohu o velikosti 4 977 km² tvoří 35 kantonů a 260 komun. Le Puy-en-Velay je nejdůležitějším a tedy zároveň i hlavním městem oblasti. Brioude a Yssingaux patří k nejznámějším městům tohoto departementu.

Město Clermont-Ferrand je nejen hlavním městem celého kraje, ale i hlavním městem departementu Puy-en-Velay. Celkem 61 kantonů a 470 komun se nachází na území o rozloze 7 970 km². „Puydômois“ jsou jeho obyvateli a jejich počet je 617 000. Mezi nejdůležitější města departementu patří především města Riom, Ambert, Thiers nebo Issoire.

3 Geografie kraje Auvergne

3.1 Reliéf

Auvergne zaujímá nejvyšší polohu Francouzského středohoří, francouzsky „*Massif central*“, které tvoří svými sopečnými pohořími převážnou většinu reliéfu kraje. Auvergne představuje po Alpách a Pyrenejích třetí nejvyšší oblast Francie. Průměrná nadmořská výška náhorních planin se pohybuje okolo hodnoty 1000 metrů, z velké části jsou tyto planiny odlesněné a travnaté, takže připomínají severoamerické prerie. Nad ně vystupují mohutné sopečné kupy a kužele, vyvěřelé během třetihorní a raně čtvrtohorní sopečné činnosti. Žádný z vrcholů Francouzského středohoří nedosahuje výšky 2000 metrů a mnohé z nich mají doposud zachované kruhové sopečné krátery. V kraji Auvergne se nachází ukázky téměř všech sopečných tvarů: vulkanické suky, sopouchy, kaldery, sopečné zdi, lávové jeskyně, proudy a příkrovy, sopečné pumy, lapili, polohy sopečných tufů a aglomerátů atd. Geologové nazývají auvergueskou krajinu jako „*Muzeum vulkanického reliéfu*“.⁵

Auvergueský reliéf se dělí do několika velkých oblastí.⁶

Sever kraje je tvořen Burgundskou plošinou. Tato oblast nabízí území plné lesů a hájů lemujících údolí řek Allier a Loiry. Nalezneme zde i několik pahorků, avšak jejich nadmořská výška není velká.

Na východě se rozprostírají žulové vysočiny až po *Le Puy* zahrnující vrcholky *Livradois*, *Forez* či *Margeride*.

Největší oblast auvergueského reliéfu tvoří řetězec vyhaslých sopečných vrcholů, které jsou rozděleny četnými kotlinami a údolími. V okolí hlavního města kraje, tedy v okolí města Clermont-Ferrand, se rozprostírá nejdůležitější kotlina s francouzským názvem „*Bassin de la Limagne*“, úrodná a zalidněná sníženina Limagne s velkými městy a s vývěry lázeňských minerálních pramenů podél tektonických zlomů.

⁵ *Francie: Monako : průvodce do zahraničí*. 3. vyd. Praha: Olympia, 1998, 230 s. ISBN 80-703-3474-6.

⁶ FABRIÈS-VERFAILLIE, Maryse; STRAGIOTTI, Pierre. *La France des régions*. 3ème édition. Paris : Bréal, 2000. 413 s. ISBN 2842916417.

Sopečné pohoří zahrnuje tři hlavní masivy.

Západní části kraje dominují sopečné vrcholky *Monts Dômes*. Tyto vrcholky patří k nemladším sopkám v kraji. Impozantní sopečná hora *Puy de Dôme* (viz obrázek 2.1) dosahuje nadmořské výšky 1467 metrů a ze svého vrcholu nabízí jedinečný pohled na přibližně 80 dalších sopek ve svém okolí. (viz obrázek 2.2) Její nejbližší sousední vrcholky nesou názvy *Puy de Pariou* a *Puy Goules*.

Nejvyšším bodem auvergueského území a zároveň i celého Francouzského středohoří je hora *Puy de Sancy* (viz obrázek 2.3), která ve svém nejvyšším bodě dosahuje výšky 1885 metrů nad mořem. Společně s hlubokými ledovcovými údolími tvoří sopečný masiv nazývaný *Monts Dore*.

Massif du Cantal situovaný na jihovýchodě oblasti představuje nejstarší část sopečného pohoří. Nejvyšším bodem tohoto sopečného území je hora *Plomb du Cantal* s nadmořskou výškou 1855 metrů. Tato sopka je považována za nejširší sopku Evropy, neboť ve svém základovém průměru měří 70 kilometrů a je tedy širší než Etna.⁷

Úpatí pohoří Aubrac na jihu kraje sahá až po horní tok řeky Lot. Středně vysoké vrcholky náhorní plošiny Velay jsou rozčleněny kotlinami a dotváří tak jižní část kraje, čímž dostává auvergueská oblast celistvý ráz.⁸ (viz mapa 1.3)

3.2 Vodstvo

Říčky, řeky a jezera, přítomnost vody je cítit ze všech koutů auvergueského kraje. Zdroje vody jsou zde nesčetné, proto bývá kraj často označován jako „*vodárna Francie*“, francouzsky „*Château d'eau de la France*“.⁹

Auvergne vlastní velice hustou a rozvětvenou hydrografickou síť.¹⁰ (viz mapa 1.4)

Vody stékající z pohoří napájí největší a zároveň nejvýznamnější řeky kraje: Loiru a Garonnu. Oblastí dále protékají řeky Allier, Cher, Dordogne nebo Lot.

Jezera, která se v kraji vyskytují, jsou především sopečného původu. Tato jezera jsou charakterizována kulatým tvarem, menší rozlohou a poměrně velkou hloubkou. Napájená jsou převážně atmosférickými srážkami a podzemní vodou.

⁷ <http://www.auvergne-tourisme.info/100-auvergne/volcans-force-de-la-nature-17-1.html>

⁸ FRÉMONT, Armand. *Portrait de la France : Villes et régions*. Paris : Flammarion, 2001. 782 s. ISBN 2-08-211576-3

⁹ *Le Guide vert : Auvergne:Bourbonnais*. Paris : Michelin, 2002. 384 s. ISBN 2-06-030404-0.

¹⁰ http://www.auvergne.developpement-durable.gouv.fr/rubrique.php3?id_rubrique=478

V Auvergne se nachází sopečná jezera různých druhů vzniku.

Kráterová a kalderová jezera vznikají přímo v kráteru či kalderu (kotli) sopky, tato jezera mívají průměr okolo 3 kilometrů a dosahují přibližné hloubky 200 metrů. Maarová jezera neboli jezera v explozivním kráteru jsou mělká a mají plochá dna. Průměr dna dosahuje od 1 do 200 metrů a hloubka bývá do 20 metrů. Zástupci těchto tří druhů jezer v Auvergne jsou například jezera *Bouchet*, *Godeville*, *Pavin* či *Servière*.

Jezera *Aydat*, *Chambon* nebo *Guéry* patří k jezerům hrazeným lávovými proudy. Tato jezera mají různý tvar i hloubku, vznikají a jsou neustále ovlivňována opakovanými výlevy sopečné lávy.

V kraji se nachází i vodní plochy vytvořené zásahem lidského faktoru. *Sologne Bourbonnaise* nebo *Étang de Tronçais* patří mezi nejznámější rybníky v kraji.

Velké množství vodních nádrží slouží jako alternativní zdroje výroby elektrické energie.¹¹

3.3 Přírodní parky

Auvergne s kalderami, jezery a horkými prameny představuje bujné sopečné jádro Francouzského středohoří a přírodní ráj oplývající neobvyklou a divokou krásou.¹² Přírodní bohatství typické pro auvergneskou oblast dalo podnět k vyhlášení dvou přírodních parků na území kraje, které podléhají zákonné ochraně.¹³ (viz mapa 1.5)

„*Le Parc Naturel Régional des Volcans d'Auvergne*“ byl zřízen 25. října 1977. Tento regionální přírodní park se rozprostírá na území dvou departementů: Puy-de-Dôme a Cantal, jihozápadně od hlavního města Clermont-Ferrand. Park pokrývá plochu o rozloze 395 070 hektarů a je tak největším přírodním parkem ve Francii. Často bývá označován jako „*Země jezer a vulkánů*“. Park zaujímá nejvyšší horské polohy Francouzského středohoří, mohutného bloku starých krystalických hornin, nesoucího na vrcholu mladou, v třetihorách a čtvrtohorách tam jakoby posazenou čepičku z výlevných sopečných hornin, především andezitů, trachytů a čedičů. Oblast parku zahrnuje sopečné masivy: *Monts Dômes*, *Monts Dore*, *Cézallier*, *Monts du Cantal* a *Artense*. Nedávno vzniklé pravé sopky byly činné mezi 70 000 – 5 000 lety před naším letopočtem a jsou u nich ještě zachované krátery na vrcholu.

¹¹ http://www.auvergne.developpement-durable.gouv.fr/rubrique.php?id_rubrique=478

¹² *Francie : Společník cestovatele*. Praha : Ikar, 2008. 720 s. ISBN 978-80-249-0948-6.

¹³ POMETLOVÁ, Jitka. *Les particularités des régions françaises: Auvergne*. Praha, 2011. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze.

Dále se zde nachází četné lávové jeskyně, jezera sopečného původu, maary, lávové palisády, skupiny odloučených sloupců, ledovcové kary atd. Středem severní části parku se táhne řetěz sopečných kuželů známých jako „*La chaîne des puy*“. Horské bukové a borovicové lesy se střídají s bezlesými svahy vyhaslých sopek, vulkanických kup a kuželů, které jsou pokryty porosty janovců, kručinky, vřesu, vřesovce a roztroušeného jalovce. Pod 1450 metrů nad mořem se vyskytují typické rostliny, jako je rosnatka okrouhlolistá, hořec žlutý nebo lilie zlatohlavá. Přírodní park je zároveň příznivým domovem mnoha zvířat. Vyskytují se zde například luňáci červení, vydry, kamzíci horští, lišky, kuny skalní, jezevci, na odlehlejších místech i velmi vzácná cibetková šelma ženetka a mnoho dalších. Tento přírodní svět plný vyhaslých sopek, kulatých kráterů, lesů, houští, čistých jezer, horských bystřin a potůčků tiše doplňují horské vesničky s kostely nebo hrady. Tento přírodní park nabízí velké množství možností nejen pro pěší túry, je ideálním místem pro trávení volného času v čisté, moderním světem nedotknuté přírodě.¹⁴

Druhý regionální přírodní park v kraji s oficiálním názvem „*Le Parc Naturel Régional du Livradois-Forez*“ představuje elipsovitě severojižním směrem protáhlé chráněné území se středem 50 kilometrů jihovýchodně od hlavního města. Rozprostírá se na území dvou departementů: Puy-de-Dôme a Haute-Loire. Tento přírodní park byl vyhlášen 4. února 1986, zaujímá rozlohu 321 996 hektarů a patří tak k jednému z největších přírodních parků Francie. Přírodní park zahrnuje dva horské celky ve východní části Francouzského středohoří. Jedná se o *Livradois* na západě a *Forez* na východě parku. Tyto dva horské celky jsou oddělené údolím řeky Dore. Oba představují hrástě starých krystalických hornin vyzdvižených během třetihor. Livradois má ráz stále svěží podhorské až horské krajiny s roztroušenými lesy a pastvinami, rozčleněné mnoha erozními údolími. Nejvýše vystupuje vrchol *Bois Noirs* s nadmořskou výškou 1210 metrů. Forez je vyšší a drsnější pohoří, které se táhne v délce 45 kilometrů mezi řekami Dore a Auzon. Hřeben pohoří tvoří rozvodí mezi oběma řekami, do nichž stékají četné potoky. Řada vrcholů přesahuje horní hranici smrkových a bukových lesů, ve vrcholových partiích se vyskytují místy izolované skály, skalní hradby a kamenná moře. *Pierre-sur-Haute* se svými 1640 metry nad mořem představuje nejvýše položený bod tohoto horského celku. Z jeho vrcholu se nabízí jedinečný pohled na okolní pohoří a za dobré viditelnosti i na Ceveny, Juru a Alpy. K nejčastějším rostlinám v tomto přírodním parku patří například česnek hadí, tučnice nebo rosnatka okrouhlolistá. Velice bohatá je zde i fauna, především ptactvo je zde čteně zastoupeno.

¹⁴ a) <http://www.parcdesvolcans.fr/>

b) *Francie: Monako : průvodce do zahraničí*. 3. vyd. Praha: Olympia, 1998, 230 s. ISBN 80-703-3474-6.

Nejen čistá příroda s mnoha prameny dobré pitné vody a čistý vzduch, ale i architektura měst s dlouholetou řemeslnickou tradicí dotváří charakter tohoto přírodního parku.¹⁵

3.4 Podnebí¹⁶

Kraj Auvergne bývá označován jako „*klimatická křižovatka*“ Francie. Podnebí se zde mění podle nadmořské výšky. Na severu regionu, ve sníženinách a nížinách vládne mírné vnitrozemské podnebí. Zde jsou typická teplá bouřková léta a studené zimy.

Horské klima ovlivňuje výše položené oblasti sopečných oblastí. Zimní teploty jsou zde velice nízké, sníh a mráz se objevují pravidelně, sněhová pokrývka bývá velmi proměnlivá a nestálá. Letní dny na těchto místech nabízí poměrně vysoké teploty, avšak letní noci bývají chladné. Ostatní roční období se nesou v duchu častých mlh a dešťů.

Západní oblasti regionu ovlivňuje oceánské podnebí, zimy se zde projevují mírněji a vlhčeji. Chladné podnebí v údolích je zapříčiněno horským reliéfem, který na tomto území vytváří opravdovou přírodní překážku. Poměrně drsné a chladné podnebí s sebou přináší průměrnou roční teplotu kolem 8 stupňů Celsia.

3.5 Obyvatelstvo

Díky svým geografickým a klimatickým podmínkám patří Auvergne k francouzským krajům s nejmenší hustotou zalidnění. Průměrná hustota obyvatel v regionu je 50 obyvatel na jeden kilometr čtvereční.

Obyvatelstvo je na území kraje rozloženo nerovnoměrně. Žije zde celkem 1 307 000 obyvatel, kteří jsou převážně soustředěni v kotlinách a nížinách na severu kraje, především v oblasti Limagneské sníženiny. Naopak horské sopečné masivy představují nejméně zalidněné oblasti.¹⁷ (viz mapa 1.6)

¹⁵ a) <http://www.parc-livradois-forez.org/>

b) *Francie: Monako : průvodce do zahraničí*. 3. vyd. Praha: Olympia, 1998, 230 s. ISBN 80-703-3474-6.

¹⁶ a) FABRIÈS-VERFAILLIE, Maryse; STRAGIOTTI, Pierre. *La France des régions*. 3ème édition. Paris : Bréal, 2000. 413 s. ISBN 2842916417. s.110

b) <http://www.larousse.fr/encyclopedie/region-france/Auvergne/106831>

¹⁷ FABRIÈS-VERFAILLIE, Maryse; STRAGIOTTI, Pierre. *La France des régions*. 3ème édition. Paris : Bréal, 2000. 413 s. ISBN 2842916417. s.110

V departementu Cantal žije méně než 11% obyvatel, zatímco v departementu Puy-de-Dôme je to 47% obyvatel. Vedle regionů Limusin a Korsiky se Auvergne řadí k regionům Francie s největším počtem vesnic.¹⁸

Průměrný věk obyvatel v kraji se pohybuje okolo 38 let, věková hranice má tendenci se stále zvyšovat a tak řadí Auvergne k regionům s nejvyšším průměrným věkem obyvatel. V auvergueské oblasti je znatelná nízká porodnost. Počet pracovně schopného obyvatelstva se čím dál více snižuje.¹⁹ V jednotlivých departementech je situace rozdílná. V departementech Puy-de-Dôme a Haute-Loire je zaznamenán pozitivní vývoj, naproti tomu v departementech Allier a Cantal, je situace znatelně horší. Především malé horské vesnice jsou poznamenány demografickým úpadkem.²⁰ Nejen Auvergne, ale i další francouzské kraje řeší tyto problémy. Svojí polohou vytváří tyto kraje oblast, která se označuje jako úhlopříčka vylidnění Francie.²¹

Témata z této kapitoly *Geografie kraje Auvergne* byla využita pro didaktické zpracování návrhů aktivit v kapitolách 8.1.1 *Charakteristika kraje*, 8.1.2 *Slepá mapa*, 8.2.4 *Má Auvergne* a 8.3.1 *Výlet do kraje Auvergne*.

¹⁸ <http://www.auvergne.pref.gouv.fr/auvergne/index.php>

¹⁹ FRÉMONT, Armand. *Portrait de la France : Villes et régions*. Paris : Flammarion, 2001. 782 s. ISBN 2-08-211576-3.

²⁰ FABRIÈS-VERFAILLIE, Maryse; STRAGIOTTI, Pierre. *La France des régions*. 3ème édition. Paris : Bréal, 2000. 413 s. ISBN 2842916417. p.110

²¹ FRÉMONT, Armand. *Portrait de la France : Villes et régions*. Paris : Flammarion, 2001. 782 s. ISBN 2-08-211576-3.

4 Stručná historie regionu²²

Oblast Auvergne se řadí k nejstarším krajům Francie a z tohoto důvodu je její historie celkem bohatá. Díky Centrálnímu masivu, tedy díky geografickým podmínkám, jsou hranice kraje relativně stálé. V průběhu staletí se mnohokrát nezměnily. Kraj se nachází v srdci Francie, a proto na jeho území můžeme odhalit počátky francouzské civilizace.

První zmínky o kraji pochází již z období pravěku. Přibližně okolo roku 500 před naším letopočtem se v této oblasti usídlil jeden z keltských kmenů, kmen Arvernů. Tento kmen dal také kraji jeho jméno. Nejslavnějším vůdcem kmene je zajisté Vercingétorix, který v roce 52 před naším letopočtem vyhrál bitvu u Gergovie blízko hlavního města Clermont-Ferrand. V této bitvě porazil římské vojsko vedené Juliem Césarem. Římané ve stejné době založili na území kraje nové město Vichy. Pojmenování města Aquae Calidae, neboli „teplé vody“ odráží lázeňský charakter města.

V galsko-římském období dochází k velkému rozvoji kraje a to především díky lázeňství, o jehož rozkvět se zasloužili právě Římané. Hrnčířský um auvergueských Galů a jejich produkce sošek znázorňujících ochranné božstvo zaplavily celou Římskou říši. V tomto období dochází také k evangelizaci oblasti a to především díky svatému Austremouinovi a pomoci jeho žáka, svatého Mary. Avitus, vůdce kmene Arvernů, se stal západořímským císařem. Manžel Avitovy dcery, slavný básník, Sidoine Apollinaire byl zvolen Clermontským biskupem. Apollinaire se snažil ze všech sil rozvíjet a udržet v oblasti latinskou kulturu a ochránit území před nájezdy Vizigótů. To se mu však nepodařilo a od roku 475 se Vizigótové stávají vůdci kraje Auvergne.

Období 6. – 12. století se nese v duchu budování pevností a snaze zajištění kraje především proti francouzskému králi, neboť auvergueská hrabata se svými poddanými odmítli uznat jeho suverenitu. Normanské nájezdy zasáhly a zpustošily území kraje v 7. století. V 10. století se na popud biskupa z Puy en Velay uskutečnila první doložená svatojakubská cesta, pěší pouť k hrobu svatého Jakuba staršího v Santiagu de Compostela ve Španělsku (viz kapitola 6.2.2). V tomto období se Gerbert, rodák z Auvergne, stává prvním francouzským papežem, Silvestrem II. (viz kapitola 6.7.1). K četným opatstvím, která byla založena v 11. století, patří například klášter Chaise-Dieu, založen roku 1043.

²² a) http://www.auvergne-centrefrance.com/dossiers_histoire/histoire_auvergne.htm

b) <http://www.roelly.org/~fleur/auvergne/dates.htm>

c) POMETLOVÁ, Jitka. *Les particularités des régions françaises: Auvergne*. Praha, 2011. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze.

V roce 1095 vyhlásil papež Urban II. na koncilu v Clermontu první křížovou výpravu, kterou řídilo 13 arcibiskupů a 315 biskupů a opatů.

Vrchol románského umění představuje 12. století, všechny dosud vybudované nádherné kostely na území kraje se tedy nesou ve znamení tohoto stavebního slohu. Katedrála Notre Dame v Clermont-Ferrandu byla však vybudována již v gotickém stylu, který se v oblasti rozvinul ve 13. a 14. století.

Kraj Auvergne byl připojen k francouzskému království roku 1213 králem Filipem Augustem. V této době byla oblast kraje rozdělena na dvě části a v roce 1271 byla znovu sjednocena. Katedrála Notre-Dame v Clermontu byla roku 1262 svědkem slavného sňatku budoucího francouzského krále Filipa III., řečeného Smělý s Isabelou, dcerou aragonského krále, čímž byl položen základ nové dynastii.

Jean le Berry obdržel území kraje Auvergne jako své vévodství ve 14. století. Podporoval především řemesla a umění a zanechal tak své stopy v celém regionu. Díky jeho podpoře byla mezi jinými vybudována například Svatá kaple v Riomu. Po jeho smrti připadlo vévodství rodu Bourbonů. Během 15. století získalo velké množství auvergneských měst samostatnost.

Na začátku 16. století se auvergneské vévodství dostává do rukou hraběte de la Marche, jednoho z potomků skotského krále, který území získal sňatkem s auvergneskou dědičkou Annou de la Tour. Po vzbouření bourbonského vévody Karla, byla v roce 1527 všechna auvergneská území znovu připojena ke koruně. Auvergne spravoval sám král. I auvergneské území zastihly náboženské války, například u města Cognat byli katolíci rozdraceni protestanty. V roce 1577 bylo katolickým vojskem vévody z Anjou obléháno a následně zcela zničeno město Issoire. Marguerite z Valois, první manželka krále Jindřicha IV., uprchla do Auvergne a zůstala zde ukryta dalších dvacet let.

Čin kardinála Richelieu v kraji Auvergne je důsledkem náboženských válek. V roce 1633 nechal srovnat se zemí několik auvergneských protestantských pevností, k nimž patří například Montaignut, Nonette, Usson, Vertaizon a další.

Významným datem v historii hlavního města kraje se stal rok 1630, který udává vznik hlavního města Clermont-Ferrand. Král Ludvík XIII. prosadil sjednocení dvou původně samostatných měst, města Clermont a města Montferrand, aby ukončil nepřestávající rivalitu mezi těmito dvěma blízko položenými městy. V letech 1665 až 1666 zorganizoval král Ludvík XIV. tzv. Auvergueské velké dny, ve kterých potrestal zneužití důvěry auvergueské šlechty a upevnil tak svoji autoritu. Vyslaná skupina pařížských úředníků potrestala škody spáchané auvergueskými šlechtici a knězi.

Královští vyslanci působící v kraji dokončili nápravu oblasti v 18. století. K znamenitým počínům na území kraje patří otevření nových cest, odvodnění bažinatých oblastí a rozvoj zemědělství a průmyslu. Z původních provincií vznikají v tomto období departementy s novými názvy. K zajímavostem z tohoto období patří například fakt, že Gauthier de Biauzat, jeden ze zástupců města Clermont-Ferrand, se zasadil o to, aby nově vzniklý departement Puy-de-Dôme nebyl pojmenován původním návrhem „Mont-d'or“ – „Zlatá hora“. Obával se totiž, že by tento název mohl nadměrně přitahovat zájem berní správy.

Velká francouzská revoluce zasáhla kraj Auvergne jen v malé míře. V této souvislosti můžeme snad jen zmínit skutečnost, která se týká Georgese Couthona, který byl jmenován auvergueským prokonzulem a který mimo jiné organizoval boj s lyonskými povstalci.

Velký rozvoj zaznamenal kraj v 19. století. Barbier a Daubrée jsou zakladateli první továrny, která dala základ gumárenskému průmyslu v Clermont-Ferrand a ze které později vznikl světoznámý podnik Michelin. V roce 1839 začaly práce na prorážení silničního tunelu Lioran v departementu Cantal. Tento tunel patří k jedněm z nejstarších ve Francii. První železnice v regionu se datují od roku 1841. K rychlému rozvoji lázeňství v kraji pomohla mimo jiné i podpora Napoleona III. Napoleon se svojí ženou Evženií podnikl oficiální cestu do Auvergne a při této příležitosti zde pokřtil Gergovie, domnělé místo vítězství Vercingétorixe nad Césarem. V 19. století byla také založena vědecká fakulta v hlavním městě, přes řeku Ruynes en-Margeride byl vybudován viadukt Garabit, na vrcholku hory Puy de Dôme byly odhaleny zříceniny římského chrámu zasvěceného bohu Merkurovi a byla zde slavnostně otevřena první horská observatoř.

Bratři Michelinové založili svůj podnik Michelin v roce 1889, je to největší regionální podnik, který vyrábí pneumatiky. Značku Michelin zná celý svět, symbol pro tento podnik vytvořil v roce 1898 kreslíř Marius Rossillon, který je znám pod pseudonymem O'Galop. Symbolem firmy se stala tlustá postavička představující nahromaděné pneumatiky, které dostaly lidskou podobu a sympatický úsměv. O'Galop zrealizoval záměr bratrů Michelinů navrhnout panáčka, podle plakátu vytvořeného pro jeden pivovar, na kterém hlásá muž větu latinského básníka Horace: „Nyní je čas pít!“ – „Nunc est bibendum“. Slovo Bibendum se stalo vlastním jménem vytvořené postavičky, která překovává všechny překážky na cestách. Auvergnané nazývají postavičku zkráceně Bib, zaměstnanci firmy jsou označováni jako Bibs. Logo Bibendum se stalo nejlepším logem století.²³

Stejně jako celý okolní svět, tak i kraj Auvergne byl ve 20. století ovlivněn dvěma světovými válkami. První světová válka vyvolala obrovské krveprolití, ze kterého se region nikdy nevzpamatoval, za pět let zemřelo ve válce více než 10 000 obyvatelů kraje. Roku 1919 byl v Auvergne založen časopis „La Montagne“, který se nesl v duchu levice. Mezi lety 1919 a 1939 zaznamenal kraj největší rozkvět lázeňství. Během 2. světové války se město Vichy stalo od roku 1940 do roku 1944 centrem francouzského státu, toto období je nazýváno Vichistickým režimem. Oficiálně spravovala vláda ve Vichy celou Francii, ve skutečnosti však ovlivňovala pouze území zahrnující část jižní Francie, která byla formálně svobodná a neokupovaná nacistickou Třetí říší. Římský proces byl zahájen u nejvyššího soudu 19. února 1942 a ukončen byl 15. dubna 1942. Byl veden vládou z Vichy proti domnělým odpovědným osobám za neúspěch v bitvě o Francii v roce 1940. Obvinění byli generál Gamelin, Daladier, Blum, Guy la Chambre, Jachet, avšak proces byl odložen a už nikdy nebyl obnoven. V roce 1944 napadla německá vojska Mont Mouchet, kde byli opevnění makisté, příslušníci francouzského odboje, více než 300 z nich zde našla smrt.

Po válce se kraj začal pomalu vzpamatovávat z bojů, obnovovat, rozvíjet a modernizovat stejně jako celá Francie. Roku 1952 se vrchol Puy de Dôme stal poprvé součástí etapy slavných cyklistických závodů Tour de France. Byla vytvořena známá zimní sportovní centra, letiště v Clermont-Ferrand bylo uvedeno do provozu, města jsou neustále čím dál více modernizována, a tím umožňují rozvoj cestovního ruchu.

Této kapitoly se částečně dotýká didakticky navržená aktivita v kapitole 8.3.2 *Chanson pour l'Auvergnat*.

²³ JULAUD, Jean-Joseph. *La géographie française pour les nuls*. Paris : First, 2006. 400 s. ISBN 2-75400-245-6

5 Ekonomika

Auvergueská ekonomika je přizpůsobena geografickým podmínkám. Dominantní roli v kraji hraje zemědělství, především chov skotu. Na území kraje byly vybudovány mnohé podniky, které jsou hlavními hybnými silami nejen francouzského, ale i evropského a světového trhu.²⁴ Významným zdrojem příjmů je i cestovní ruch, který znatelně pomáhá regionální ekonomice. Hustá a dobře vybudovaná dopravní infrastruktura umožňuje snadný přístup do kraje a usnadňuje tak jeho ekonomický rozvoj.²⁵

5.1 Zemědělství

Zemědělství zaujímá nejdůležitější pozici v auvergueské ekonomice. Vzhledem k drsným přírodním podmínkám je zemědělství v oblasti orientováno především na živočišnou výrobu, která převažuje nad výrobou rostlinnou. Auvergneští zemědělci se specializují převážně na chov skotu, který je hlavním zdrojem příjmů v horských oblastech. Montbeliardský, fríský nebo holštýnský skot představují plemena chovaná především kvůli produkci mléka a následné sýrařské výrobě. Masná plemena chovaná v kraji jsou například salerský, charolaiský a limousínský skot.²⁶

Na planinách a plošinách v horských oblastech je k vidění také velké množství ovcí. Na francouzském trhu se pohybuje i vepřové a kuřecí maso z auvergueských oblastí. Vedle Normandie a Bretaně je Auvergne hlavním dodavatelem masa a mléka do velkých francouzských měst.²⁷

Teplejší oblasti nížin podél řek dovolují pěstovat i běžné zemědělské plodiny, především obiloviny, kukuřici a olejninu. Najdeme zde i několik hektarů vinic.

Spolupráce zemědělství a potravinářského průmyslu je velice důležitá. Kraj má dostatek potravy pro dobytek, má tedy dostatečné zázemí pro chov a může tak i nadále produkovat potřebné potraviny.²⁸

²⁴ <http://www.auvergne.fr/economie/auvergne-terre-de-champions-economiques.html>

²⁵ POMETLOVÁ, Jitka. *Les particularités des régions françaises: Auvergne*. Praha, 2011. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze.

²⁶ FABRIÈS-VERFAILLIE, Maryse; STRAGIOTTI, Pierre. *La France des régions*. 3ème édition. Paris : Bréal, 2000. 413 s. ISBN 2842916417

²⁷ JULAUD, Jean-Joseph. *La géographie française pour les nuls*. Paris : First, 2006. 400 s. ISBN 2-75400-245-6

²⁸ FABRIÈS-VERFAILLIE, Maryse; STRAGIOTTI, Pierre. *La France des régions*. 3ème édition. Paris : Bréal, 2000. 413 s. ISBN 2842916417

5.2 Průmysl

V průmyslovém odvětví kraje pracuje více než 100 000 zaměstnanců. Auvergne zaujímá sedmé místo mezi kraji v žebříčku průmyslové výroby celé Francie.²⁹

Průmyslová síť kraje je charakterizována přítomností několika velkých podniků a nesčetným množstvím malých firem.³⁰

Největšími průmyslovými odvětvími v kraji jsou:

- zemědělsko-potravinářský průmysl – produkce sýrů, mléka, masa, minerálních vod atd.
- gumárenský průmysl a průmysl umělých hmot – velké podniky s výrobou pneumatik – Michelin a Dunlop France a malé podniky s produkcí igelitových fólií pro balení
- chemický a lékárenský průmysl
- slévárenský a strojírenský průmysl – zpracování hliníku a výroba slitin
- biotechnologie

Polovina průmyslové produkce je soustředěna do departementu Puy-de-Dôme. Hlavním průmyslovým centrem se stalo hlavní město Clermont-Ferrand. V hlavním městě se nachází největší podnik celého kraje a celé jižní Francie, Michelin. Podnik byl založen v roce 1889 třemi bratry Michalem, Ondřejem a Eduardem Micheliny, aby produkoval výrobky z kaučuku. Na začátku své historie podnik produkoval brzdová ložiska, avšak dnes nabízí širokou škálu produktů. Jsou to především pneumatiky na kola, automobily, kamiony, traktory, zemědělské stroje i letadla.³¹ Působení podniku zasahuje do celého světa. Podnik má několik menších poboček rozestých po celé Francii a dohromady zaměstnává více než 23 000 osob. Výrobu podniku zajišťuje 17 továren, které jsou vhodně rozloženy na území Francie.³²

²⁹ <http://www.auvergne.fr/economie/auvergne-terre-de-champions-economiques.html>

³⁰ FABRIÈS-VERFAILLIE, Maryse; STRAGIOTTI, Pierre. *La France des régions*. 3ème édition. Paris : Bréal, 2000. 413 s. ISBN 2842916417 s.114

³¹ JULAUD, Jean-Joseph. *La géographie française pour les nuls*. Paris : First, 2006. 400 s. ISBN 2-75400-245-6

³² <http://www.michelin.fr/lentreprise/michelin-en-france>

Pomoc při cestování zajišťují nejen pneumatiky, ale i mapy a průvodce, které nesou slavný název Michelin. Označení Michelin není tedy spojeno pouze s gumárenským průmyslem. Průvodce Michelin byl poprvé vytištěn v roce 1990, kniha měla pomoci řidičům při parkování jejich aut, při hledání příjemného ubytování a při hledání možnosti dobře se najíst. Průvodce obsahoval adresy benzinových pump, garáží, autoopraven, informace o cenách pohonných hmot a otvírací doby zmíněných podniků. Původně se průvodce rozdával zadarmo. V dnešní době vyhází dvě edice průvodců. Velký červený Průvodce je velice podrobný, vychází každoročně a hodnotí kvalitu francouzských hotelů a restaurací pomocí hvězdiček. Zelený Průvodce je určen pro cestování a turistický ruch, je zaměřen na konkrétní oblasti Francie, ale i na mnoho zemí, oblastí a měst mimo Francii, a stejně jako červený Průvodce používá tříhvězdičkový systém hodnocení.³³

Významné průmyslové centrum je i město Thiers, které se stalo světoznámým díky nožířství. Ve městě Issoire je velmi rozvinut slévárenský průmysl. Města Vichy a Volvic představují originální průmyslové odvětví, jsou největšími producenty minerálních vod, které vyvěrají v okolí těchto měst. Velká průmyslová výroba je soustředěna ve městě Montluçon a v jeho okolí. Toto průmyslové město se zaměřuje převážně na zemědělsko-potravinářskou výrobu, na chemický a elektrárenský průmysl, nalezneme zde i výrobu pneumatik.³⁴

5.3 Cestovní ruch

Cestovní ruch představuje pro kraj Auvergne další důležité odvětví ekonomiky. Turisty lákají do kraje především horské masivy. Dobré geografické podmínky zde umožňují podnikat nejrůznější aktivity, ať už se jedná o zimní sporty, pěší turistiku v létě nebo o zelenou turistiku. Turisticky nejvíce frekventovaná oblast, je západní část kraje se sopečnými masivy. K největším zimním střediskům patří například Mont-Dore, Super-Besse a Super-Lioran. Přírodní parky nabízí jedinečnou možnost strávit volný čas pod širým nebem v čisté přírodě a především na zdravém vzduchu. Auvergne disponuje hustou sítí turistických stezek, které mohou turisté využít jak pro pěší procházky, tak i pro jízdu na kole či dokonce pro jízdu na koni.³⁵

³³ <http://www.michelin.fr/lentreprise/michelin-en-france>

³⁴ FABRIÈS-VERFAILLIE, Maryse; STRAGIOTTI, Pierre. *La France des régions*. 3ème édition. Paris : Bréal, 2000. 413 s. ISBN 2842916417

³⁵ FABRIÈS-VERFAILLIE, Maryse; STRAGIOTTI, Pierre. *La France des régions*. 3ème édition. Paris : Bréal, 2000. 413 s. ISBN 2842916417

Důležitou roli v kraji hraje lázeňský cestovní ruch, který má dlouholetou tradici. Termální prameny jsou známy už od dob Římanů. Největší rozvoj zaznamenalo lázeňství v 18. a 19. století. Lázeňská centra jako jsou města Vichy, Nérís-les-Bains, Bourbon-l'Archambault, Évaux-les-Bains, Chaudes-Aigues, La Bourbone, Châteauneuf-les-Bains, Châtelguyon, Mont-Dore, Royat a Saint-Nectaire nabízí širokou škálu lázeňských služeb a lékařské péče. Rozličné aktivity lázeňských center využívají nejen lázeňští pacienti, ale i běžní turisté, kteří přijeli za poznáním kraje. S rozvojem lázeňství došlo k rozvoji architektury lázeňských měst, zařízení sloužící k lázeňským účelům se stala opravdovými monumenty.³⁶

Turistická infrastruktura kraje je dobře a kvalitně zajištěna. Kraj nabízí svým návštěvníkům rozmanité množství ubytoven i restaurací. Lidé zde mohou strávit svůj volný čas jak v luxusních hotelích, tak ve vesnických ubytovnách nebo pod stanem či pod širým nebem v nesčetných kempech.

5.4 Doprava

Leteckou dopravu v kraji zajišťuje společnost Air France, nejdůležitější a největší letiště se nachází v hlavním městě. Mezinárodní letiště Clermont-Ferrand zajišťuje pravidelné každodenní letecké spojení s Paříží a každý den obstarává další dvacítku spojení mezi francouzskými i evropskými destinacemi. Další dvě letiště Aurillac/Tronquières a Le Puy-en-Velay/Loudes nabízí taktéž každodenní linku do Paříže. Tato tři letiště přijímají pravidelně i obchodní dopravu. V kraji se nachází ještě dalších osm menších letišť, která jsou otevřena veřejné letecké dopravě, ale nenabízí pravidelné letecké linky.³⁷

Železniční doprava se v Auvergne stále modernizuje a zdokonaluje. Vzdálenost mezi hlavním městem kraje a hlavním městem Francie se dá při využití železnice urazit za pouhé tři hodiny. Vlaky zajišťující toto spojení se nazývají „*Volcans*“. Další železniční spoje větších vzdáleností, které mohou být při cestování využity, jsou například: Clermont-Ferrand – Lyon – Tours – Nantes, Clermont-Ferrand – Nîmes, Clermont-Ferrand – Béziers, Clermont-Ferrand – Lyon – Bordeaux a Clermont-Ferrand – Lyon – Limoges. K dispozici jsou také služby regionálních spojů.³⁸

³⁶ <http://www.auvergne-thermale.com/fr/stations-thermales.php>

³⁷ http://www.transport-auvergne.com/ort/menu_gauche/donnees_regionales/infrastructures/infrastructures_aeroportuaires

³⁸ http://www.transport-auvergne.com/ort/menu_gauche/donnees_regionales/fer/services_grandes_lignes

Silniční a dálniční síť je dostatečně hustá. Regionální hlavní město se stalo dálniční křižovatkou. Dvě nově vybudované dálnice směřují k Paříži a k Lyonu. Silniční síť je neustále zvětšována, dobudována a obnovována.³⁹

Regionální cyklotrasy i trasy pro pěší jsou perfektně udržovány, jsou přehledné a pro cizince snadno pochopitelné a nabízí tak jejich uživatelům bezpečné a jedinečné zážitky.

Vodní kanál na Loiře, který zajišťuje spojení mezi řekami Seinou a Rhônou, patřil v 19. století k nejdůležitějším vodním cestám. V dnešní době je přístupný pouze menším říčním nákladním člunům.⁴⁰

Některá z témat kapitoly *Ekonomika* jsou didakticky zpracována a částečně obsažena v navržených aktivitách kapitol 8.1.1 *Charakteristika kraje*, 8.1.2 *Slepá mapa* a 8.3.1 *Výlet do kraje Auvergne*.

³⁹ FABRIÈS-VERFAILLIE, Maryse; STRAGIOTTI, Pierre. *La France des régions*. 3ème édition. Paris : Bréal, 2000. 413 s. ISBN 2842916417

⁴⁰ FABRIÈS-VERFAILLIE, Maryse; STRAGIOTTI, Pierre. *La France des régions*. 3ème édition. Paris : Bréal, 2000. 413 s. ISBN 2842916417

6 Kulturní antropologie

6.1 Auvergueský jazyk

Na území kraje Auvergne se můžeme setkat se dvěma regionálními dialekty.

Stejně jako na celém území severní Francie, přesněji řečeno na sever od řeky Loiry, i na severu auvergueského kraje se mluví starou francouzštinou označovanou jako „*langue d'oïl*“. Bývalá provincie, která byla v této oblasti vytvořena rodinou Bourbonů, se ve 14. století stala vévodstvím s hlavním městem Moulins. Tato provincie nesla název podle svých zakladatelů „Bourbonnais“. To je také důvod, proč dialekt, kterým se zde v dnešní době hovoří je ve francouzštině označován „bourbonnais“, tedy ***bourbonský dialekt***.⁴¹

Na jihu departementu Allier a ve zbytku auvergueského kraje se mluví jazykem okcitánským. „*Langue d'oc*“ rozeznává v oblasti kraje tři dialekty:

- ***auvergueský dialekt***, kterým se mluví v převážné většině kraji a který také úzce souvisí s názvem kraje,
- ***carladézienský dialekt***, také označovaný jako ***aurillacoiský dialekt***, který je užíván na jihu departementu Cantal,
- ***vivaro-alpský dialekt***, kterým mluví jih regionu, především oblast Velay.⁴²

Část didakticky navržené aktivity v kapitole 8.1.4 *Auvergueské zvyky* zahrnuje ukázkou *Auvergueského jazyka*, o kterém se pojednává tato stejnojmenná kapitola.

6.2 Auvergueské náboženství

Stejně jako na celém území Francie, tak i v celém kraji Auvergne je hlavním náboženstvím křesťanství. V kraji převažuje římsko-katolické náboženství, ale nalezneme zde i náboženství protestantské, judaismus a islám.

6.2.1 Černé madony

Náboženství v kraji je spojováno především s kultem Černé madony, který byl a stále ještě je v kraji velice intenzivní. Tomuto kultu bylo zasvěceno nesčetné množství chrámů. Auvergueské románské Madony patří k nejstarším na celém území Francie. Sochy Panny Marie, které jsou pro svoji barvu nazývány Černými Madonami, byly vyrobeny pod vlivem byzantského stylu, který si oblíbili křižáci.

⁴¹ <http://www.bourbonnais.org/>

⁴² <http://accentsdefrance.free.fr/accueil/accueil1.html>

Sochy, které během staletí získaly svoji charakteristickou barvu, jsou vyřezány z tmavého ořechového nebo z cedrového dřeva. Nejznámější sochou Madony tohoto typu je Madona z Puy-en-Velay ze 17. století. Byla vyrobena jako kopie originálu, jenž ve středověku náležel králi Ludvíku IX.⁴³

Existuje několik teorií proč jsou tyto Madony černé. Černá barva je základem všeho, podle vědců byl kdysi vesmír tmavý, vládla zde tma a byl zde černý prach, který se zformoval do husté koule a její tlak způsobil výbuch, ze kterého vznikly první hvězdy a slunce. I podle Bible nebylo na počátku nic, vše bylo černé. Pak řekl Bůh : „Budiž světlo!“ A tak se stalo. Z tohoto můžeme vyvodit určitou symboliku pro existenci Černé Madony, která umožňuje lidem vytvářet jejich naděje, touhy a potřeby. Panna Maria je považována za Nebeskou Matku pro všechny lidi a jako dobrá matka se tedy snaží vyhovět všem potřebám svých dětí.

Vědci v 80. letech minulého století vypátrali, že prvním člověkem na zemi byla žena, matka celého lidstva a byla černé pleti. Historici v této souvislosti poukazují na náboženství starého Říma, kdy byl velice živý kult egyptské bohyně Isis, která nesla černé dítě nazývané Hora. K uctění bohyně byly zakládány svatyně a podzemní prostory chrámů se staly příbytky soch. S donuceným příchodem křesťanství do Evropy nebyl tento kult zničen, postavy pouze dostaly nová jména: Černá Madona s dítětem, neboli Panna Maria s Ježíškem. Většina Černých Madon se nachází právě na území Francie.⁴⁴

Živoucí mariánský kult je v Auvergne až neobyčejný. V kraji se nachází nesčetné množství kostelů zasvěcených právě Panně Marii a právě v těchto kostelech se nejčastěji setkáme se sochami Černých madon, z mnoha jmenujme například kostely ve městech Clermont-Ferrand, Orcival, Mauriac a Thiézac v departementu Cantal nebo města Marcat a Monton v departementu Puy-de-Dôme. Tato města a jejich kostely se v průběhu roku stávají výchozími body nespočetných procesí a poutí, které se na území kraje konají.

Zajímavostí kraje jsou také sochy Madon, které jsou přenášeny do hor. Například Madona z města Besse je na začátku letního období slavnostně přenesena do své horské svatyně v Vassivière, 7 kilometrů od města a s přicházející zimou je vrácena do kostela v Besse.⁴⁵

⁴³ *Francie : Společník cestovatele*. Praha : Ikar, 2008. 720 s. ISBN 978-80-249-0948-6. s.365

⁴⁴ http://www.demiurg.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=68&Itemid=37

⁴⁵ POMETLOVÁ, Jitka. *Les particularités des régions françaises: Auvergne*. Praha, 2011. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze.

Horská Madona z Font-Sainte v departementu Cantal se během letních poutí nachází ve Font-Sainte, na zbývajícím zimním období je umístěna v kostele Svatého Hippolyta. Kaplička ve Font-Sainte byla vybudována na místě, kde se Panna Maria zjevila jedné venkovance.⁴⁶

Nejznámější Madonou kraje je Madona v kostele Notre-Dame-des-Moissons v oblasti Limagne. Tato Madona je uctívána na pohorku Montgacon. Madona z Orcivalu je vystavena a ctěna během noci Nanebevstoupení na vrcholku nad městečkem.

Velmi častým úkazem v kraji jsou sochy různých svatých, převážně Panny Marie, tyčících se na vrcholcích v blízkosti měst. Tyto sochy jsou vyrobeny z nejrůznějších materiálů, nejedná se již o Černé Madony.

Podle vzoru uctívání Panny Marie jsou uctíváni i další svatí z jednotlivých farností podle zasvěcení tamních kostelů, například ve městě Thuret, v departementu Puy-de-Dôme, je velice živý kult uctívání svatého Bénilde.⁴⁷

6.2.2 Město Puy-en-Velay a Svatojakubská cesta

Název „svaté město“ je synonymem pro auvergueské město Puy-en-Velay. Jeho biskup Godelsac vykonal v roce 951 první doloženou pouť k hrobu svatého Jakuba Staršího do Santiaga de Compostela ve Španělsku, aby zde uctil jeho relikvie. Tato pouť je proto označována jako Svatojakubská pouť nebo také jako Cesta svatého Jakuba. Po svém návratu nechal biskup ve městě vybudovat kapli Saint-Michel d'Aiguilhe. Město Puy-en-Velay se od této doby stalo důležitým výchozím centrem poutí. Ve Francii se na Svatojakubskou cestu vychází ze čtyř měst: Tours, Vézelay, Arles a Le Puy-en-Velay, přičemž auvergueské město Puy-en-Velay platilo ve středověku za nejprestižnější. Poutníci vychází z románské katedrály Panny Marie, která je mimo jiné známá díky jedné z mnoha soch Černé Madony a díky druidskému kamenu s hojivými účinky.⁴⁸ Tato poutní cesta vedoucí do Santiaga de Compostela je dlouhá 1530 kilometrů a je nestarší ze všech cest této pouti. Ve skutečnosti slouží tato cesta jako prodloužení i dalším poutníkům proudícím z jiných států Evropy, využívají ji poutníci z Polska, Maďarska, Německa, Rakouska a Švýcarska. Podél této poutní cesty byly v průběhu let vztyčovány orientační kameny, kamenné kříže a boží muka, byly zde zřizovány studánky a samozřejmě i kostely, kaple a kláštery poskytující poutníkům azyl.

⁴⁶ <http://catholique-saint-flour.cef.fr/spip.php?article105>

⁴⁷ *Le Guide vert : Auvergne: Bourbonnais*. Paris : Michelin, 2002. 384 s. ISBN 2-06-030404-0.

⁴⁸ *Francie : Společník cestovatele*. Praha : Ikar, 2008. 720 s. ISBN 978-80-249-0948-6. s.365

Cestou se prochází městy Conques, Moissac, Rocamadour a Roncesvalles a tato trasa dodnes zůstává nejfrekventovanější ze všech cest Svatojakubské pouti. Z Puy-en Velay dosáhnou poutníci svého cíle za 62 dní chůze.⁴⁹

6.3 Auvergneské tradice

Kraj, jehož charakter určují tvrdé a přísné přírodní podmínky, udržuje jedinečné kulturní dědictví. Lidé v kraji slaví nejen církevní, ale také světské svátky. Auvergnané vlastní své typické kroje, udržují auvergneské tance, které mají dlouhou tradici. Jedinečná je i auvergneská hudba. K auvergneskému kraji neodmyslitelně patří i celá řada zde praktikovaných řemesel, která se váží pouze na tento kraj a na která měl kraj svá výhradní práva. V dnešní době slouží většina těchto starobylých řemesel pouze k folklorním účelům, v regionu je cítit obrovská snaha udržet tato vymizelá řemesla alespoň v paměti krajanů.⁵⁰

6.3.1 Světské svátky

Obyvatelé Auvergne milují svátky a jsou schopni v jakékoliv chvíli zanechat své činnosti, aby se mohli alespoň nepatrně pobavit. K typickým auvergneským světským svátkům neodmyslitelně patří:

- **Svátek hořících pochodní** - „*La fête des Brandons*“ – Tento svátek připadá na první neděli velikonočního půstu, která je označována jako „*Dimanche des Brandons*“. V každé auvergneské vesnici, v každé auvergneské čtvrti, na každé auvergneské farmě, na každé auvergneské samotě, všude tam, kde je to možné, se v tento den, přesněji řečeno během nedělní noci, zapálí na zvolené vyvýšenině či planině radostný oheň, který nese oficiální název „*figo*“. Lidé zpívají a tančí kolem ohně, přeskakují ho zdolávající jeho plameny. (viz obrázek 2.9) Ve stejnou chvíli dochází k slavnosti, obřadu s takzvanými „*Grannas-mias*“. „*Granno-mio*“ představuje pochodeň spletenou ze slámy, která je vybavena dřevěnou násadou různé délky. Když je oheň skoro dohořelý, účastníci slavnosti zapalují ve skomírajících plamenech své připravené pochodně. Hořící pochodně, které jim svým světlem pomáhají při cestě, pak nesou v rukách a míří s nimi do sadů, na pole, do zahrad, tedy do míst, kde jsou pěstovány ovocné stromy. Při chůzi zpívají a z plna hrdla křičí kouzelné zaříkadlo. Pod každým stromem se zastaví a za nepřestávajícího zpěvu zaříkadla točí hořící pochodní mezi větvemi stromů.

⁴⁹ <http://www.linternaute.com/voyage/compostelle/les-chemins.shtml>

⁵⁰ *Guide vert : Auvergne:Bourbonnais*. Paris : Michelin, 2002. 384 s. ISBN 2-06-030404-0.

Když je tento noční obřad skončen, vrací se všichni účastníci domů a pokračují ve slavnosti dobrým jídlem a pitím u stolu. Při této příležitosti se jí speciálně koblihy a palačinky.⁵¹

Původ tohoto svátku se nachází ve starobylém kultu slunce. Březen je měsíc, který je spojován s návratem slunce po zimním období. Svým působením ohřívá a obnovuje zemský povrch. Toto období je charakterizováno mízou a rašícími výhonky. Zpěvy vzývají keltského boha Granna, boha slunce, jenž byl nazýván, jak můžeme slyšet v textu písně, zároveň otcem i matkou, protože byl bohem jak přírody, tak i lidí. Tato slavnost tedy představuje modlitbu za hojnou a dostačující úrodu.⁵²

- **Velikonoční svátky** – Velikonoční svátky slaví nejen křesťané, ale i pohané, kteří považují Velikonoce za začátek jara, za probuzení přírody.
- **Ohně svatého Jana** – „*Les feux du Saint-Jean*“ - Svátek ohňů svatého Jana má dlouhou tradici. Je to především katalánský svátek, ale je udržován i v Auvergne. Jedná se o sváteční večer, který se odehrává pouze jednou za rok, 23. června, tedy v den, na který připadá letní slunovrat. Plamen je symbolem svatého Jana a poselstvím, které hlásá bratrství a lásku. Vše začíná s přicházející nocí, ve všech vesnicích se v noci 23. června zapalují ohně. Svátek je dále spojován s kyticí Svatého Jana, s kyticí složenou ze čtyř bylin trhaných speciálně v noci, v prvních minutách nového dne, tedy 24. června. Tradice vyžaduje, aby kytice obsahovala list ořešáku, třezalku, slaměnku a rozchodník. Protože se zvyk pro svoji náročnost při hledání odpovídajících bylin v průběhu noci pomalu vytrácí, je v dnešní době spojován především s prodejem předem natrhaných a svázaných jednoduchých kytic. Tyto kytice bývají ještě tu a tam zavěšeny na dveřích příbytků, aby podle tradice přivábily štěstí do domu.⁵³
- **Venkovské svátky** – v kraji Auvergne se využívají nejrůznější venkovské příležitosti ke slavení, z mnoha jmenujme například *senoseč*, *dožínky*, *vinobraní* nebo *svátky sýra*.⁵⁴

⁵¹ POMMEROL, Dr. *Bulletins de la Société d'anthropologie de Paris* [online]. Paris : Persée, 1901 [cit. 2011-03-03]. La fête des brandons et le dieu gaulois Grannus, Dostupné z WWW:

<http://www.persee.fr/web/revues/home/prescript/article/bmsap_0301-8644_1901_num_2_1_5992>. s. 427-428

⁵² http://www.persee.fr/web/revues/home/prescript/article/bmsap_0301-8644_1901_num_2_1_5992

⁵³ <http://histoireduroussillon.free.fr/Decouvrir/Traditions/StJean.php>

⁵⁴ *Guide vert : Auvergne: Bourbonnais*. Paris : Michelin, 2002. 384 s. ISBN 2-06-030404-0.

6.3.2 Auvergneské kroje

Pestrobarevné šátky kolem krku, černé klobouky se širokým lemem, dřeváky nebo galoše tvoří základní prvky auvergneského mužského kroje. Nejdůležitější prvek kroje představuje široká tmavě modrá plisovaná halena, nazývaná „biaude“. Zvrásněná je nejvíce v ramenou a v rukávech a částečně překrývá pevné kalhoty ušité z černého plátna.

Jiná varianta kroje zaměňuje tuto halenu za černou vestu vyrobenou z hrubého sukna, která se obléká na nátělník a bílou košili. Kravata je v tomto případě volitelným prvkem.

V bývalé oblasti Bourbonnais, tedy na severu regionu, můžeme nalézt další obměnu mužského kroje. Velká nebělená košile je doplněna kazajkou z bílé vlny. Namísto černých plátěných kalhot se zde setkáme s černými kamašemi.

Ženský auvergneský kroj je tvořen šaty s dlouhou sukní tmavých barev, staženou vyšívanou zástěrou a velkým šátkem přes ramena. Ženské kroje se v kraji odlišují především pokrývkou hlavy, nalezneme zde nepřebernou škálu místních variant čepců. Ženy mohou například nosit: vyšívané čepce z bílého plátna, které mohou být skládané do varhánků, široké dámské klobouky, slamáčky s barevnými stuhami, klobouky s vpředu zvednutým lemem nebo klobouky se zvednutým lemem vpředu i vzadu nazývané „à deux bonjours“, které jsou charakteristické pro oblast Bourbonnais. (viz obrázek 2.10)

Mužské i ženské kroje jsou ozdobené mnohými šperky. Šperky zkrášlují kroje především při svátečních příležitostech. Jsou to například stříbrné knoflíky na halenách nebo nejrůznější spony pro upevnění šátků.⁵⁵

6.3.3 Auvergneské tance

Pro celou oblast centrálního masivu, tedy i pro kraj Auvergne se začátkem 18. století stal symbolickým tanec nazývaný „bourrée“. Jeho původ není zcela přesně znám. Nejpravděpodobněji se jedná o válečný tanec kmene Arvernů, neboť svými tanečními prvky velmi připomíná keltské „houpání“, určené ke slavení válečných vítězství nad poraženými. Postupem času ztratil tanec svou původní hrubost a divokost.⁵⁶

⁵⁵ *Guide vert : Auvergne: Bourbonnais*. Paris : Michelin, 2002. 384 s. ISBN 2-06-030404-0.

⁵⁶ POMETLOVÁ, Jitka. *Les particularités des régions françaises: Auvergne*. Praha, 2011. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze.

Dnešní podoba tance zahrnuje nenucené, hbité, rytmické a velice elegantní prvky. Tancuje se se zvednutýma rukama v úrovni obličeje. Rytmus udávaný hudbou zdůrazňuje kývající se zvednuté ruce a údery pat do země. Existuje právě tolik tanců „bourrée“, kolik existuje tanečních prvků. Přesto můžeme tance schematicky rozdělit do tří skupin.⁵⁷

- **Bourrée ve dvojici** – „mladá hezká koketující dívka hned utíká a hned zase k sobě láká smělého tanečníka“⁵⁸, jinak řečeno dva tanečníci se navzájem střídavě oddalují a přibližují anebo se točí jeden kolem druhého podle hudebního doprovodu.
- **Bourrée ve čtveřici** – dvě dvojice jsou postaveny na vrcholcích pomyslného čtverce, taneční prvky zahrnují v podstatě výměnu míst vnitřkem čtverce buď po úhlopříčce, nebo po jeho stranách. S koncem každé hudební doby by se každý tanečník měl vrátit na své původní místo, na kterém nepřestává tančit, ale pohybuje se houpavými prvky.
- **Bourrée v kruhu** – tanečníci a tanečnice si v kruhu střídavě vyměňují své partnery.⁵⁹

V Auvergne se setkáme se spoustou regionálních variant tohoto tance, známé jsou bourrée z oblastí Haute-Auvergne, Basse-Auvergne nebo Bourbonnais. Každé město, každá vesnice, každá rodina i každý jedinec má svůj způsob tohoto tance.⁶⁰

V Auvergueském kraji se také vyskytují tance určené pouze pro ženy „berlet“ nebo pouze pro muže „brancle“. Jedná se **auvergueské kolové tance**. Tyto tance nejsou tolik známé jako tanec bourrée, avšak existují zde a dotváří tak jedinečnost regionu.⁶¹

6.3.4 Auvergueská hudba

Dudy a kraj Auvergne k sobě neodmyslitelně patří. Jeden z několika druhů dud vyskytujících se v celé oblasti Centrálního masivu se nazývá „cabrette“. Ve své současné podobě se v kraji poprvé objevily v první polovině 19. století. Tyto dudy mají tři nepostradatelné části: předničku, píšťalu a měch, který je nejčastěji vyráběn z kozí kůže. Dudy „cabrette“ produkují ostrý, monotónní, melancholický avšak uchvacující tón.

⁵⁷ <http://www.veilleelimousine.com/spectacles/danse.html>

⁵⁸ *Guide vert : Auvergne: Bourbonnais*. Paris : Michelin, 2002. 384 s. ISBN 2-06-030404-0.

⁵⁹ <http://www.veilleelimousine.com/spectacles/danse.html>

⁶⁰ <http://byc.ch/borreia/bournuls.htm>

⁶¹ *Guide vert : Auvergne: Bourbonnais*. Paris : Michelin, 2002. 384 s. ISBN 2-06-030404-0.

Dudy jsou skoro vždy doprovázeny *niněrou*, strunným hudebním nástrojem, jehož struny se rozeznávají třením pomocí dřevěného kolečka s klikou, kterým hráč pravou rukou otáčí. Niněra se stala velice rozšířeným hudebním nástrojem nejen v kraji, ale i v celé střední Francii, a to hlavně díky výrobě tohoto hudebního nástroje ve městě Jenzat v departementu Allier. Dříve byla niněra používána především na severu v horských oblastech kraje, v oblasti Combrailles. Vyskytovala se také v pohoří Cézallier a v severní části horské oblasti Cantal na jihu území, pro zbytek kraje byla neznámým nástrojem. Mnohé niněry jsou opravdovým mistrovským dílem vyrobeným ze slonoviny, perleti nebo z ebenového dřeva, vyzdobeným nejrůznějšími jemnými dekorativními motivy. Niněra se svým zvukovým principem přibližuje houslím. *Housle* a *harmonika* patří také k oblíbeným hudebním nástrojům v Auvergne.⁶²

6.3.5 Auvergueská řemesla⁶³

Paleta tradičních auvergueských řemesel je vskutku rozsáhlá, mnohá řemesla mají bohatou historii a jsou v kraji provozována dodnes, avšak zmodernizovaným způsobem. Jiná řemesla pomalu, ale jistě směřují ke svému úplnému vymizení.

- **Kotláři z oblasti Cantal** – Řemeslo existovalo v kraji až do 19. století. Kotláři se zabývali výrobou cínového nádobí, dále pracovali s mědí a vytvářeli další měděné předměty, například soupravy kuchyňského nádobí, různé nádoby a baňky nebo dokonce fontány. Kotláři byli mistři ve svém oboru.
- **Nožíři z města Thiers** – Toto řemeslo vděčí za svůj vznik řece Durolle, jejíž kyselá voda je vhodná k výkonu řemesla, brusné kotouče stále využívají hnací sílu vody. Tato namáhavá práce se v kraji znovu obnovila během několika posledních let. Nožíři dnešní doby zde vyrábí nože s novým moderním designem.
- **Krajkářky z Velay** – Řemeslo určené výhradně ženám vyžaduje zručné až kouzelné ruce. Poslední zasvěcené ženy tohoto řemesla splétaly nitě ručně pomocí krajkářských paliček a čtvercových dlaždic. Ve městech Puy-en-Velay, Retournac a Brioude existuje takzvaná „cesta krajky“, která představuje toto staré řemeslo. V muzeu Crozatier je vystavena sbírka ručně zhotovených krajek. Krajkářství se zde dodnes těší velké oblibě.

⁶² POMETLOVÁ, Jitka. *Les particularités des régions françaises: Auvergne*. Praha, 2011. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze.

⁶³ *Guide vert : Auvergne: Bourbonnais*. Paris : Michelin, 2002. 384 s. ISBN 2-06-030404-0.

- **Drvoštěpové z Tronçais a pilaři z Livradois** – Pilaři, jejichž práce spočívala v rozřezávání kmenů stromů po celé jejich délce pomocí velké, speciální pily, byli závislí na práci drvoštěpů z lesa Tronçais. Pracovali především s dubovým dřevem.
- **Trhači hořce žlutého z oblasti Cézaillier a z oblasti hor v departementu Cantal** – Hořeč žlutý a stejně tak jeho trhači byli v kraji velmi početní. Sušené kořeny této dlouhé rostliny slouží k přípravě ještě dnes velmi vyhledávaných aperitivů. Dobývání hořcových kořenů je nyní výsadou cizích sezónních dělníků. Toto řemeslo a následná výroba tradičního likéru mají snad ještě dobré dny před sebou.
- **Papírníci z Livradois** – Papírnictví není výsadou pouze této oblasti, další papírenské závody v Tiretaine byly činné již od 14. století. Některé papírny fungují dodnes. Mlýn Richard-de-Bas ukrývá historické muzeum papíru a svým návštěvníkům představuje starobylé papírenské techniky.
- **Hrnčíři z Limagne** – Již od dob starověku slouží jíl z Limagne k výrobě hrnců, hrnečků i džbánů. Dnes se setkáme ještě s hrnčíři v Lezoux a v Ravel, kteří pokračují v této krásné starodávné činnosti.
- **Brusiči kamenů z města Volvic a emailéři lávy** – V mnohých auvergueských stavbách je přítomna láva z města Volvic a jeho okolí. Současní brusiči kamenů se věnují hlavně výrobě náhrobků, jiní se realizují v sochařském umění a další obnovují vesnická stavení. Původ lávového průmyslu se nalézá ve městě Mozac v blízkosti města Riom. Už více než sto let se zde jeden podnik zabývá výrobou orientačních tabulek, které se dostávají do celého světa.
- **Mizející řemesla** – Některá řemesla se už z kraje postupně vytratila, nebo pomalu směřují ke svému zániku. K nim patří například **uhlíři** v oblasti měst Brioude a Messeix, velmi starobylá povolání **nosičů vody**, **vazačů snopů**, **bednářů**, kteří vyráběli speciální velké kádě, ve kterých se převáželo mléko, nebo řemeslo **podkovářů**, které zaniklo společně s vymizením tažných koní z kraje, avšak nové jezdecké aktivity vznikající v auvergueské oblasti ve spojitosti s cestovním ruchem mohou podkovářské dílny znovu probudit k životu.

Didaktické zpracování témat z kapitoly *Auvergueské tradice* se nachází v kapitolách 8.1.1 *Charakteristika kraje*, 8.1.4 *Auvergueské zvyky* a 8.3.3 *Auvergueské kroje*.

6.4 Auvergueská gastronomie

Auvergueská regionální kuchyně je skutečně velmi bohatá a rozmanitá. Je známá především díky svým vynikajícím sýrům a jemným uzeninám. Typická auvergueská kuchyně našla svůj základ na venkově a bylo by špatné se s ní alespoň trochu neseznámit.⁶⁴

6.4.1 Auvergueské sýry⁶⁵

Auvergne je rájem sýrů. Tato věta je známá po celé Francii a zcela jistě je to oprávněné přívěsko pro auvergueský kraj. Nejznamenitější auvergueské sýry nesou tyto názvy: le bleu d'Auvergne, le Cantal, la fourme d'Ambert, le Saint - Nectaire a le Salers. Všechny těchto pět druhů sýrů nesou ochranné známky, které označují kvalitu produktů vyráběných tradičním způsobem.

- **Bleu d'Auvergne** – Tento druh sýra se vyrábí z kravského mléka v jižní oblasti Puy-de-Dôme a v severní oblasti Cantal. Šířka sýrového bochníku měří dvacet centimetrů a váží od dvou do tří kilogramů. Tradičně bývá sýr zabalen do hliníkové folie. Bochník je zahalen zelenou plísní na povrchu, při rozkrojení má sýr barvu slonoviny, je mazlavý a protkaný modrozelenou plísní. Tento sýr musí po své výrobě zrát nejméně čtyři týdny ve studeném a vlhkém sklepě, aby dosáhl té správné konzistence.
- **Cantal** – Sýr vyráběný stlačením hmoty se produkuje v okolí hory Plomb du Cantal, odtud pochází jeho pojmenování, a v sousedních departementech. Sýr může mít tři podoby: nejmenší nazývaný „cantalet“ váží od osmi do deseti kilogramů, větší nazývaný „malý cantal“, jehož hmotnost dosahuje hodnot mezi dvaceti až dvaceti dvěma kilogramy, a největší nazývaný „cantal“, který může vážit třicet pět až padesát kilogramů a průměr jeho bochníku se pohybuje mezi třiceti šesti až čtyřiceti centimetry. Na výrobu tohoto sýra s odpovídajícími rozměry se spotřebuje čtyři sta litrů kravského mléka. Sýr je vysoce ceněný pro svoji nenapodobitelnou chuť, ve které je cítit máslo, oříšky a lékořice. Pod jemnou šedobílou kůrkou se ukrývá mléčná jemnost a svěžest. Zrání sýra je závislé na jeho velikosti.

⁶⁴ <http://www.saveursdumonde.net/pays/cuisine-auvergnate/>

⁶⁵ a) JULAUD, Jean-Joseph. *La géographie française pour les nuls*. Paris: First, 2006. 400 s. ISBN 2-75400-245-6

b) POMETLOVÁ, Jitka. *Les particularités des régions françaises: Auvergne*. Praha, 2011. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze.

- ***Fourme d'Ambert*** – Další ze sýrů, opět z kravského mléka, se vyrábí ve 43 kantonech v departementu Puy-de-Dôme, 3 kantonech departementu Haute-Loire a 5 kantonech departementu Cantal. Cylindrická forma sýrového bochníku měří devatenáct centimetrů, šířka má třináct centimetrů a váha se pohybuje okolo dvou kilogramů. Krémově bílá barva rozkrojeného sýra je jemně protkána modrou až zelenou plísní. Suchá kůrka na povrchu chrání charakteristickou vůni sýra uvnitř bochníku. Na výrobu jedné hrudky „*fourme d'Ambert*“ je zapotřebí osmnácti litrů mléka. Sýr pak musí ještě zrát dvacet osm dní v chladném sklepe.
- ***Saint-Nectaire*** – Tento sýr se vyrábí v departementu Puy-de-Dôme, pastviny horského masivu Monts Dore dávají kravskému mléku jeho delikátní aroma. Vylisovaný sýrový bochník váží kolem 1,7 kilogramů, má kruhovou formu o průměru dvaceti jednoho centimetru a dosahuje výšky pěti centimetrů. Bílá plíseň prokvétá povrchovou kůrku žluté až oranžové barvy. Vnitřek sýra se pyšní krémovou barvou a má pružnou konzistenci. Doba zrání trvá minimálně čtyři týdny, někdy může dosáhnout dvou až tří měsíců. Během této doby jsou sýry několikrát za den namáčeny do slané vody a obraceny, aby jejich kůrka získala prokvetlý vzhled.
- ***Salers*** – Sýrový bochník váží až padesát kilogramů a v průměru měří čtyřicet centimetrů. Neobvykle výraznou, až kořeněnou či ovocnou mléčnou chuť získává každý sýr „*salers*“, který je vyroben z mléka krav spásajících divoké rostliny vulkanických masivů. Tento sýr vlastní na povrchu bochníku zlatavou kůrku s hrubými kulatými puntíky oranžové až červené barvy. Vnitřek sýra má barvu slonoviny a je lehce zřetízovaný. Zrání probíhá nejméně tři měsíce, během kterých jsou sýry pravidelně otáčeny a potírány. Sýry „*salers*“ jsou jedinečnými sezonními produkty horským farem v období od 15. dubna do 15. listopadu a vyrábí se výhradně z mléka plemene salerských krav.

V kraji se kromě těchto pěti nejznámějších sýrů vyrábí i mnoho dalších sýrů. Za zmínku stojí například sýry z kravského mléka: „*fourme de Saint-Anthème*“, „*murol*“ nebo „*česnekový gaperon*“. „*Cabecou*“ je představitelem sýrů vyráběných z kozího mléka.

Konzumace sýrů je v kraji Auvergne tradičně doprovázena oříškovým salátem nebo ořechovým olejem.⁶⁶

⁶⁶ *Guide vert : Auvergne:Bourbonnais*. Paris : Michelin, 2002. 384 s. ISBN 2-06-030404-0.

6.4.2 Typická auvergneská jídla

Sýr „*cantal*“ tvoří základní ingredienci jedné z auvergneských kulinářských specialit. Tato specialita je nazývána „*aligot*“. Jedná se o bramborovou kaši doplněnou krajíčkem čerstvého sýra „*cantal*“, máslem a dochucenou česnekem. Jiná varianta této delikatesy nese název „*truffade*“. Jemná směs sýru „*cantal*“ s bramborami nakrájenými na tenké plátky a osmaženými na peci patří k preferovaným pokrmům v kraji. Lehce dozlatova opečené brambory na peci a sladká smetana představují další oblíbené auvergneské jídlo, které se jmenuje „*pâté au pomme de terre*“.

V auvergneské kuchyni se jako přílohy hlavních jídel hojně používají suroviny vypěstované v kraji jako jsou: *smrže*, *hříby* z Livradois, *hrách* z Plazète a především *čočka* z Puy. Čočka z Puy ve tvaru malých vypouklých zrníček, tmavě zelené a modře mramorované barvy, se v Auvergne nejčastěji používají k výrobě čočkových salátů se slaninou a šunkou.⁶⁷

Tradičním auvergneským jídlem se stal pokrm nazývaný „*potée*“, jedná se v podstatě o zelnou polévku. Jako většina tradičních receptů i tento se skládá z jednoduchých přísad. Zelí, brambory, libový špek, vepřové koleno a klobása, to vše se vaří v jednom hrnci. Ještě dnes nepohrdnou obyvatelé kraje pozváním ke stolu, u kterého se v hlubokém kulatém talíři podává tato specialita. Přikusované tlusté krajíce žitného chleba si polévají šťávou z polévky, aby zjemnili jeho chuť. Tato tradice se v kraji dodržuje od nepaměti.⁶⁸

Auvergneské kuchyni dominují výrobky z vepřového masa. K nim mimo jiné patří *šunka* sušená ve vyšších nadmořských výškách, *salámy*, *klobásy*, smažené *vepřové nohy*, *vepřové nohy* vařené na bílém víně nebo solené s čočkou. Samozřejmě se na auvergneských stolech objevují i pokrmy z hovězího i drůbežího masa. Labužníci zde mohou ochutnat lahodného *kohouta na víně*, *dušenou koroptev* s čočkou nebo pokrm připravovaný z masa perliček nazvaný „*Pounti et Pountari*“.

Ryby zaujímají důležitou pozici v regionální kuchyni, nejčastěji se připravují *pstruzi*, *úhoři*, *štíky* a *candáti*. Na svátečně prostřeném stole nalezneme i *lososy* nebo *siveny*.⁶⁹

⁶⁷ <http://www.saveursdumonde.net/pays/cuisine-auvergnate/>

⁶⁸ <http://www.saveursdumonde.net/recettes/potee-auvergnate/>

⁶⁹ <http://www.saveursdumonde.net/pays/cuisine-auvergnate/>

Auvergneské „*tripoux*“ představuje další typické jídlo pro auvergneský kraj, které je servírováno ve formě malých zakulacených balíčků. Jídlo se skládá z obalu, který tvoří jedinečná jehněčí slanina nazývaná *pancetta*, a z nádivky, která obsahuje minimálně 20% čerstvého telecího a maximálně 80% telecí a/nebo jehněčí slaniny. Nádivka je dále ochucena česnekem, cibulí, petrželkou, celerem, hořčicí a dalším kořením. Tyto chutné balíčky se podávají společně s omáčkou, ve které se několik hodin vařily. Každý tvůrce tohoto jídla má svůj originální recept, někteří ho vaří na bílém víně z Saint-Pourçain, jiný s rajčaty, hříbký, čočkou či jedlými kaštany.⁷⁰

V auvergneské kuchyni najdeme i typické sladké pokrmy. Auvergneské koblihy nesou označení „*guenilles*“, neboť svým vzhledem připomínají cáry látky.

Velice rozmanitá je i paleta auvergneských zákusků, která sahá od ovoce nakládaného v cukru po borůvkové koláče. Z nejznámějších regionálních zákusků jmenujme například *Muratské kornouty* plněné sladkou smetanou, *jablečný závin*, *Cantalské briošky*, *Salerské máslové čtverečky*, *placky z chlebového těsta* nebo *medové koláče*.⁷¹

„*Côtes d’Auvergne*“ je označení pro auvergneské vinice, které produkují červená, bílá, růžová i šedá vína. Auvergneské vinice s dobrou pověstí jsou vinice Châteaugay, Chanturgue, Madargue, Corent a Boudes. V kraji můžeme také ochutnat vína označovaná „*côtes-du-forez*“ a slavné „*Saint-Pourçain*“. Auvergneská červená vína mají lehkou ovocnou chuť a bílá vína platí za znamenitá a nenahraditelná.

Tento rychlý gastronomický přehled by nebyl úplný, kdybychom nejmenovali nesycené a perlivé *minerální vody*, tradiční *auvergneský aperitiv*, „*Gentiane*“, vyráběný z kořenů hořce žlutého, a typické *auvergneské likéry* jako je například „*Verveine du Velay*“, které mimo jiné přispívají k dobré náladě u prostřeného stolu a k dokonalému gurmánskému zážitku.⁷²

Kapitola *Auvergneská gastronomie* posloužila k didaktickému návrhu aktivity v kapitole 8.3.4 *Gastronomický zážitek*.

⁷⁰ <http://www.saveursdumonde.net/recettes/tripoux-d-auvergne/>

⁷¹ <http://www.saveursdumonde.net/pays/cuisine-auvergnate/>

⁷² <http://www.saveursdumonde.net/pays/cuisine-auvergnate/>

6.5 Auvergueská architektura

6.5.1 Vesnické domy

Auvergueské vesnické domy jsou zpravidla rozptýlené po kraji, jde o samoty, nebo se jednotlivé domy seskupují do malých vesnic. Nejcharakterističtější budovy místní architektury jsou farmy, protože se kraj orientuje převážně na zemědělství, ať už na chov skotu nebo pěstování rostlin. Farma je nejčastěji tvořena jednou budovou, ve které se nachází obydlená část i dlouhá stáj.

Vyšší domy se nejčastěji nacházejí v oblastech vinic. Nejběžnější podobu těchto domů představují dvoupatrové domy, přičemž poschodí slouží k bydlení lidí, přízemí je určeno zemědělskému využití a podzemí nejčastěji ukrývá sklep pro skladování vína. Do bytu se lidé dostávají po venkovním schodišti, které je chráněno charakteristickým přístřeškem. Pro stavbu obydlí, stejně tak pro jeho zastřešení se používají různé regionální materiály. Při stavbě domů jsou nejčastěji k vidění sopečné horniny a žula, nejrozsáhlejší střešní krytinou jsou břidlicové tašky. Otesané kameny, zejména sopečného původu, tvoří obruď dveří, oken, schodišť, cest atd.⁷³

Velice výrazným prvkem auvergueského venkova jsou všudypřítomné **holubníky**. Svou existencí představují malé regionální dědictví. Vyskytují se buď jako součást vesnické farmy, nebo zcela nezávisle, samostatně v krajině. Holubníky rozličných tvarů mohou mít čtvercový, obdélníkový či kruhový půdorys, mohou být přízemní či poschodové s nejrůznějšími variantami zastřešení. Vnějšíky stejně tak jako vnitřky holubníků jsou občas vyzdobeny rozmanitými freskami. Toto zdobení holubníků je zcela jedinečná záležitost, charakteristická pouze pro kraj Auvergne. Důvodem chovu holubů v kraji je zisk holubího trusu, který je velice kvalitním hnojivem.⁷⁴

6.5.2 Horské domy

Masivní charakter všech horských obydlí je zapříčiněn těžkou střešní krytinou a velkými čedičovými kameny, ze kterých jsou domy stavěny. Rozsáhlé stodoly určené ke skladování sena tvoří důležitou součást horských stavení. Jejich střechy jsou v zadní části stodol protažené až k zemi.

⁷³ POMETLOVÁ, Jitka. *Les particularités des régions françaises: Auvergne*. Praha, 2011. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze.

⁷⁴ *Guide vert : Auvergne:Bourbonnais*. Paris : Michelin, 2002. 384 s. ISBN 2-06-030404-0.

Dříve žili lidé v těchto horských domech pouze v jedné jediné místnosti, která ukrývala velké ohniště, nazývané „cantou“ a postele umístěné u zdi byly zakryté záclonami.⁷⁵

Současná rozložitá horská obydlí se střechami pokrytými štípanou břidlicí se v kraji nazývají „burons“, česky salaše či pastevecké koliby. Tyto salaše poskytují ubytování pasákům krav během letního období. V salaších vyrábí pastýři a jejich pomocníci sýry a máslo. V dnešní době už je tento způsob života k vidění pouze v oblasti Salers. V oblastech Livradois a Forez fungují celé rodiny, které tráví léto na vrcholcích hor ve svých horských staveních, kde během letní sezony vyrábí sýry a opravují doškové střechy salaší. V současné době nahrazují lidé slaměné došky břidlicovými taškami nebo vlnitým plechem, avšak nejhezčími krytinami hodícími se k rázu krajiny stále zůstávají znělcové nebo čedičové dlaždice či štípaná břidlice.⁷⁶

6.5.3 Auvergueské románské umění⁷⁷

Románské umění se v průběhu staletí stalo nejvýznamnějším stavebním slohem kraje. Byli to především panovníci a představitelé církve, kteří podněcovali od vrcholného středověku stavbu románských monumentů v kraji. Jižní oblast auvergueského území se stala nejcharakterističtější a nejbohatší oblastí auvergueského románského umění.

Románské kostely a baziliky se skládají zpravidla z těchto částí:

- narthex – chrámová předsíň, jinými slovy samostatný vstupní prostor u hlavního vchodu do kostela – charakteristický prvek pro auvergueský kraj,
- hlavní chrámová loď a dvě boční lodě se čtyřmi až sedmi klenbovými poli, nejrozšířenější typ byl se čtyřmi klenbovými poli,
- transept – příčná chrámová loď sloužící k oddělení presbytáře od hlavní chrámové lodi, na jejichž koncích se nachází kaple,
- chór obklopený ochozem,
- tři nebo pět paprskovitě uspořádaných kaplí.

⁷⁵ POMETLOVÁ, Jitka. *Les particularités des régions françaises: Auvergne*. Praha, 2011. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze.

⁷⁶ *Guide vert : Auvergne: Bourbonnais*. Paris : Michelin, 2002. 384 s. ISBN 2-06-030404-0.

⁷⁷ a) *Francie : Společník cestovatele*. Praha : Ikar, 2008. 720 s. ISBN 978-80-249-0948-6. s.365

b) <http://www.routes-historiques.com/fiche-route-des-ch%C3%A2teaux-d-auvergne-5.html>

c) <http://www.auvergne-centrefrance.com/geotouring/patrimoi/roman/default.htm>

d) POMETLOVÁ, Jitka. *Les particularités des régions françaises: Auvergne*. Praha, 2011. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze

K nejslavnějším auvergueským románským kostelům a bazilikám řadíme Notre-Dame du Port v Clermont-Ferrand, Notre-Dame ve městě Orcival, opatství Saint-Austremoine ve městě Issoire, kostel v Saint-Nectaire, kostel v Saint-Saturnin, opatský kostel v Mazac, starobylé kolegiátní kostely Saint-Victoire a Sainte-Couronne v Ennezat nebo Notre-Dame ve městě Puy-en-Velay.

Auvergueský románský styl vykazuje jisté prvky stejnorodosti. Celistvost, přesnost a mohutnost těchto monumentů přispěly k rychlé výstavbě prvků v kraji.

Pokud se nám některé stavby jeví strohé (v důsledku střídmosti výzdoby, málo početných oken a dveří...), podívejme se, jak čistota linek a harmonické proporce přispívají k eleganci a vyrovnanosti celku. Abychom mohli ocenit přednosti staveb, kromě detailů v jednotlivých kostelech, stačí si vyhranit čas a projít chrám od jeho vstupu, přes hlavní chrámovou loď až po chór, zastavme se pod poslední chrámovou klenbou a tiše pozorujme. Tato trasa nám dovolí postřehnout dokonalou souhru světla a stínů. Čelem k chóru nechme rozběhnout náš zrak po prostoru: transept, klenba ... to je ten přesný bod dokonalé architektonické souhry zvelebené světlem. To je ten hlavní důvod, proč se románská architektura stala jemným a mysticky utěšujícím místem.

Dalšími představiteli románského umění v kraji je nespočetné množství středověkých hradů. Auvergueské území nevlastní pouze románské hrady, ale i hrady jiných stavebních slohů, možná proto je kraj nazýván „*krajem hradů a zámků*“. Historická cesta po auvergueských hradech a zámcích nabízí svým návštěvníkům bližší seznámení se s regionální historií. Hrady, většinou obývané se představují jako živoucí svědci historického, uměleckého a architektonického dědictví. Z velkého počtu románských hradů stojí za zmínku hrady: Bourbon-l'Archambault, Busséol, Messilhac, Montmorin, Murol, Rache-Aigueperse, Tournioël a mnoho dalších. Některé z těchto hradů jsou zříceninami, avšak několik z nich bylo obnovoeno, zrekonstruováno a návštěvníci kraje je mohou navštívit, obdivovat a prožít zde poučné animované prohlídky.⁷⁸

Kapitola *Auvergueská architektura* byla částečně začleněna do didaktického zpracování aktivit v kapitolách 8.1.1 *Charakteristika kraje* a 8.3.1 *Výlet do kraje Auvergne*.

⁷⁸ <http://www.auvergne-centrefrance.com/geotouring/patrimoi/chateau/63/default.htm>

6.6 Auvergueská města a vesnice⁷⁹

6.6.1 *Departement Allier*

Správním městem departementu Allier se stalo starobylé město **Moulins** (viz obrázek 2.5), centrum bývalé Bourbonnské provincie. Řeka Allier protéká městem, které dostalo svůj název podle početných mlýnů rozestřených právě po obou březích této řeky. Město vzniklo podle legendy v 10. století za přispění jednoho šlechtice z rodu Bourbonů, který se jmenoval Archambault. Během dlouhého a vyčerpávajícího lovu zvěře, našel unavený šlechtic odpočinek a občerstvení u jedné mladé mlynářky, do které se okamžitě zamiloval. Posléze zde nechal vybudovat hrad, kolem kterého vyrostlo nové město. Toto město se pak stalo středem bourbonského vévodství a prožilo velkolepý rozvoj především v období rané renesance. Za vlády Petra II. a Anny z Beaujeu se z města vytvořilo velkolepé kulturní a umělecké centrum, především v oblasti malířství a architektury.⁸⁰

Návštěvníci města zde obdivují historické čtvrtě s hrázděnými domy, jejichž fasády zdobí červené a černé kosočtvercové cihly a jejichž hezké interiéry jsou dobově vybaveny. Starobylá moulinská hodinová věž je nazývána „Jacquemart“. Gotická katedrála Notre-Dame ukrývá nádherné vitráže z 15. a 16. století a svůj největší poklad, proslulý triptych „*Panna Maria s dítětem*“, který v roce 1498 namaloval Mistr z Moulins. Triptych dále znázorňuje své mecenáše, vévodu Petra II. a Annu z Beaujeu i jejich dceru Zuzanu, kteří jsou zahaleni do krajek a ověšeni šperky. Součástí triptychu tvoří i znázornění apokalypsy. Sbíрка soch, obrazů a užitého umění z 12. až 16. století je umístěna ve věži a v jediném dochovaném křídle bourbonského starého paláce. Bezplatná výstava a zároveň nejlepší cesta k seznámení se s vývojem města se nachází v budově radnice a nabízí turistům zmenšený model města, který odhaluje jeho proměny v průběhu staletí.⁸¹

Také město **Montluçon** náleželo v historii k bývalému bourbonskému vévodství. Malé město je se svými 44 500 obyvateli druhé největší město celého auvergueského regionu a stalo se tak hospodářským centrem regionu. Dlouhou řadu let soupeřilo město s městem Moulins. V současné době město představuje především průmyslové centrum, sídlí zde podnik Dunlop France, který vyrábí motocyklové pneumatiky. V historickém jádru města se nachází zámek bourbonských vévodů, ve kterém je k vidění muzeum lidové hudby, pyšníci se sbírkou flašinetů, dud, hoboju i fajáns z celé oblasti.

⁷⁹ *Francie : Společník cestovatele*. Praha : Ikar, 2008. 720 s. ISBN 978-80-249-0948-6. s.365

⁸⁰ <http://www.moulins-tourisme.com/fr/decouvrir/ville-moulins.htm>

⁸¹ <http://www.ville-moulins.fr/-Fiches-monuments-.html>

Kostel Saint-Pierre postavený ve 12. století představuje nádherný příklad auvergueského románského kostela, ve kterém můžeme obdivovat zachované románské obří kamenné pilíře a nezměrnou valenou klenbu. Město těží z prestižního označení „*kvetoucí město*“, které dostalo od Národní rady kvetoucích měst a obcí. Město Montluçon je protkáno četnými parky a zahradami.⁸²

Nejznámější lázeňské město v celé Francii a bezpochyby i v celém světě je město **Vichy** ležící na řece Allier. Již Římané využívali jeho teplé i studené léčivé prameny a uznávanou léčbu revmatismu, artritidy a zažívacích potíží. Velký rozkvět zaznamenalo město za vlády Jindřicha IV. V 16. století i později se zde léčili významní pacienti. K lázeňským hostům 18. století patřily například dcery Ludvíka XIV. nebo Madame de Sévigné. Vichy se stalo světoznámým především díky návštěvám Napoleona III. v 19. století, který z lázeňské kúry učinil módní záležitost. Městečko začalo prosperovat a získalo popularitu mezi francouzskou šlechtou a bohatými středními vrstvami z celého světa. Dnes se prostory velkolepého lázeňského ústavu proměnily v prosklené arkády a obchody. Moderní lázně, vybavené nejnovějším zařízením, slouží pouze pro lékařské účely. Léčí se zde poruchy jater, močového měchýře, ale i cukrovka, poruchy trávení, poruchy dětské výživy, revmatismus, migrény, atd. Pro všechny druhy léčby se vyžaduje lékařský předpis. A sladkost nakonec léčby? Malá lahodná osmistěnná pastilka z Vichy bílé barvy pomáhá při trávení.⁸³

Vichy umožňuje svým hostům prožít pocit klidu a spokojenosti v zelených parcích, které celkově zaujímají plochu 140 hektarů a které dotváří přirozené prostředí vyvěrajícím pramenům. Svůj volný čas mohou návštěvníci využít u obrovského jezera ve středu města, které vzniklo přehrazením řeky Allier a které se stalo střediskem vodních sportů a dějištěm mezinárodních akcí ve městě. Ohniskem života ve městě je park se zřídly „*Parc des Sources*“ v centru s pódium, s operou, s galerií zříd, s prosklenými arkádami z napoleonského období a s budovou kasina. Každé odpoledne se zde usedá k hazardním hrám a večer se konají hudební představení. Přístupné jsou také Celestininy bronzové kohoutky, „*Sources Celestin*“ v parku u řeky, kde jsou zachovány i zbytky stejnojmenného kláštera. Hotel Aletti, patří k nejkrásnějším ozdobám města.⁸⁴

⁸² <http://www.mairie-montlucon.fr/>

⁸³ JULAUD, Jean-Joseph. *La géographie française pour les nuls*. Paris : First, 2006. 400 s. ISBN 2-75400-245-6.

⁸⁴ <http://www.vichy-tourisme.com/en-quelques-lignes.html>

V blízkosti města Vichy se nacházejí i další menší města s léčivými prameny. Za zmínku stojí především města *Néris-les-Bains* a *Bourbon l'Archambault*.⁸⁵

Skvostný renesanční zámek v **Lapalisse** byl vybudován na počátku 16. století francouzským maršálem Jakubem II. z Chabannes, který si najal florentské architekty na rekonstrukci feudálního hradu – pevnosti. Od této doby obývají zámek jeho potomci. V zámku je pozoruhodný zlatý salon, „*Salon doré*“, který vlastní trámový strop s pozlacenými kazetami a dvě obrovské vlámské tapisérie z 15. století, zobrazující křižáckého rytíře Godefroye de Bouillon a trojského reka Hektora. Lidé přicházející do města Lapalisse od měst Vichy nebo Moulins prožijí překrásnou podívanou, která je vskutku nemůže nechat chladnými. Cesta vedoucí mezi městskými domy vypadá jako opravdová vítězná cesta směřující k ohromujícímu cíli, k zámku tyčícího se majestátně nad městem.⁸⁶

6.6.2 *Departement Puy-de-Dôme*

Clermont-Ferrand (viz obrázek 2.6) je hlavním městem departementu Puy-de-Dôme a zároveň i celého auvergueského kraje. Město vzniklo v roce 1630 spojením dvou středověkých, charakterem odlišných a dlouhou dobu mezi sebou soupeřících měst, Clermont a Montferrand. Tato dualita je také hlavní příčinou rozdílnosti obou historických městských center. Starobylé město Clermont sloužilo dlouhou dobu jako biskupské sídlo. Středověké město Montferrand založil auvergueský hrabě.⁸⁷ V současné době žije v hlavním městě 137 000 obyvatel a město nemá v kraji konkurenci. Žádná jiná aglomerace počtem obyvatel nepřekračuje sto tisícovou hranici a v žádném jiném městě nežije více než 50 tisíc obyvatel. Clermont-Ferrand tedy kompletně ovládá celý region, je to rušné středisko obchodu a studentské město s prosperujícími kavárnami a restauracemi. Významné administrativní centrum soustřeďuje na svém území několik pro kraj významných a charakteristických průmyslových podniků. Podnik Michelin je svou výrobou pneumatik a jiných kaučukových produktů známý po celém světě stejně jako podniky na zpracování zemědělských produktů či výroba a obchod s plátnem. O podniku Michelin se říká, že vytváří druhé město ve městě samotném. Kdysi totiž zaměstnával třicet tisíc lidí, dnes ve vlastní továrně pracuje okolo patnácti tisíc dělníků. Kromě gumárenského průmyslu se zde rozvíjí také metalurgický a letecký průmysl. Živoucí město Clermont-Ferrand je strategicky položené mezi Limagneskou nížinou a sopečnými horskými masivy a udržuje si svoji historickou krásu a důležitost.

⁸⁵ JULAUD, Jean-Joseph. *La géographie française pour les nuls*. Paris : First, 2006. 400 s. ISBN 2-75400-245-6.

⁸⁶ <http://www.ville-lapalisse.fr/index2.php>

⁸⁷ <http://www.clermont-fd.com/index.php/decouvertes/patrimoine/71.html>

V srdci města, mezi katedrálou Notre-Dame a rušným náměstím Place de Jaude se soustředí veškeré služby, obchod, ruch i velkolepé stavby s historickou hodnotou. Ze zahrad se tyčí domy postavené z černých lávových kamenů. Průmyslové zóny na okraji Limagneské nížiny, velká městská uskupení, jako je čtvrť „de la Plaine“ nebo městské čtvrtě na příkrém západním okraji města představují významné městské části.⁸⁸

Románská bazilika Notre-Dame-du-Port patří k nejvýznamnějším památkám ve městě a představuje jeden z nejvelkolepějších kostelů románské architektury v kraji. Kostel auvergueského typu pochází z první třetiny 12. století a je postavený z bílé arkózy, horniny vulkanických oblastí. Ve svém interiéru ukrývá nádherný zvýšený chór s ochozem a paprskovitými kaplemi. Pod unikátní, harmonicky členěnou apsidou se nachází krypta z 11. století. Pozoruhodný je především vytesaný jižní portál s ozdobnými hlavicemi sloupů. S touto bazilikou ostře kontrastuje gotická katedrála Notre-Dame-de-l'Assomption, jediná stavba vybudovaná z tmavého lávového kamene, z tufu, který zde byl poprvé použit v tak velkém rozsahu. Katedrála byla vybudována ve 13. století a snoubí v sobě prvky románského a vrcholně gotického umění. Katedrála poskytuje svým návštěvníkům jedinečný pohled na soubor vitráží, lancetových oblouků a nástěnných maleb. Interiér vděčí za vznešené linie právě stavebnímu kameni, pilíře z něho vybudované jsou štíhlé a konstrukce lehčí.

Nedaleko katedrály se nalézá fontána d'Amboise. Dílo z tmavé sopečné horniny pochází z roku 1515. Vzácná stupňovitá struktura fontány s opěrnými oblouky pochází ještě z gotické dílny, avšak kandelábry s velkým množstvím zdobení nesou již renesanční stopy. Překrývající se mísy fontány, po kterých se valí proudy vody, jsou ozdobeny groteskními obličejí a girlandami. Fontána byla v průběhu století několikrát přemístěna, nyní se nachází na náměstí „Poterne“ blízko městské radnice.

Středověké stopy jsou dodnes čitelné v historickém jádru bývalého města Montferrand. Domy zachovávají středověký pravoúhlý architektonický plán, jako zástupce této architektury zmiňme dům „Maison de l'Éléphant“.

Úspěšní kupci 15. a 16. století si ve městě nechávali vystavět četné paláce. Nejnádhernější z nich s lodžii a zdobenými okny a krásnými dvory krášlí starobyrou ulici Kléber.

⁸⁸ FRÉMONT, Armand. *Portrait de la France : Villes et régions*. Paris : Flammarion, 2001. 782 s. ISBN 2-08-211576-3.

Jezdecká bronzová socha slavného keltského bojovníka Vercingétorixe od neméně slavného sochaře Bartholdiho tvoří dominantu centrálního náměstí „Place de Jaude“. Socha postavená na vysokém podstavci zde byla umístěna v roce 1903 k oslavě vítězství mladého válečníka nad Césarem. Vercingétorix na vzepjatém koni drží zpříma svůj meč a u nohou koně leží mrtvý římský voják.

Na tomto náměstí se také honosí krásná budova divadla z 19. století. Ve městě mohou návštěvníci shlédnout i různé expozice v mnohých muzeích. Svou známou výstavou místních římských artefaktů láká muzeum Bargoin. Muzeum umění Roger Quilliot představuje svým návštěvníkům regionální malířství, sochařství, nábytek, dekorační předměty, grafické umění, fotografie, to vše od dob středověku až po současnost.⁸⁹

Ve městě se každý rok koná velice vyhledávaný mezinárodní festival krátkého filmu.⁹⁰

Asi patnáct kilometrů od hlavního města láká k návštěvě **Evropský vulkanický park – Vulcania**, který zde byl otevřen v roce 2002. Jeho architektem se stal Rakušan Hans Hollein. V podzemních prostorách o rozloze dvou hektarů je návštěvníkům představována sopečná činnost. Milovníci přírody pak mohou poznávat krásy sopečné činnosti při procházkách na 57 hektarech parku. Vulcania vám povypráví historii sopek a sopečných horských masivů, historii sopečných výbuchů a okolní krajiny. Je to místo na zážitky a na cestování! Tváří v tvář, se vám představuje síla a tajemství sopek vznešeně se ukrývající mezi lávovými proudy a rozsáhlou zelení. Malí i velcí mohou prozkoumávat tuto velkolepou krajinu díky označeným pěšinám, orientačním tabulím a dalším zajímavostem: čekají na vás nesčetné objevy...⁹¹

Papírenský průmysl, typický sýr, gotický kostel Saint-Jean a kruhová radnice, jedinečná v Evropě charakterizují další město departementu, město **Ambert**, jedno ze čtyř podprefektur departementu.⁹²

Město **Issoire** je známé především díky svému malebnému opatskému kostelu Saint-Austremoine z 12. století. Jeho harmonické proporce, mnohobarevné malby z 19. století a apsida zdobená úplným zvěrokruhovým cyklem patří k mistrovským dílům auvergueského románského umění. Hlavice chórových sloupů kráší výjevy ze života Ježíše Krista nebo smyšlení démoni a zvířata. Pozoruhodná je i freska Posledního soudu z 15. století. V kryptě jsou umístěné relikvie svatého Austremona.

⁸⁹ <http://www.clermont-fd.com/index.php/decouvertes/patrimoine/71.html>

⁹⁰ DI GIURA BEACCO, Marcella. *Vagabondages : Fiches d'activité photocopiables*. Paris : Hachette, 2001. 425 s. ISBN 201155160-9.

⁹¹ <http://www.vulcania.com/fr/le-parc/sentiers-decouverte.html>

⁹² <http://www.ambert-tourisme.fr/Ambert-et-son-histoire>

Stěny krypty zobrazují návštěvu žen u hrobu Ježíše a Ježíšovo zjevení Marii Magdaléně. Z městské hodinové věže se naskýtá krásný výhled na město a jeho okolí. Issoire je také významným průmyslovým střediskem s dlouhou tradicí aeronautického průmyslu. Piloti větroňů vyhledávají a přijíždějí do tohoto města hlavně kvůli silným, pro větroně příznivým vzdušným proudům.⁹³

Hrázděné arkýřové domy, mostky přemostňující ulice v úrovni poschodí a mnohé věžičky tvoří historické jádro původem keltského města **Thiers**.⁹⁴ Staré město skrývá tajemné čtvrti s názvy jako například „*Koutek naděje*“ nebo „*Pekelná jáma*“, s malebnými klikatými uličkami a zrestaurovanými domky ze 14. až 17. století. Terasa na valech poskytuje především při západu slunce strhující výhledy na sopečné masivy. Město vám nabídne vedle duševního obohacení i klid a odpočinek, který je v naší době nezbytný. Jak by se člověk nemohl nechat svést tímto městem vybudovaným na úbočí kopce jako lavičky v amfiteátru, osvětlované zapadajícím sluncem... Evropské hlavní město nožířství láká své návštěvníky z výšky svého skalnatého nástupiště. Město proslulo nožířským zbožím již ve středověku, kdy podle pověsti přivezli křižáci ze Středního východu postup na zpracování kovů. Brusné kotouče pohánějí vodopády na protějším břehu řeky. Muzeum nožířství vystavuje nožířské produkty, od nejmenších kuchyňských nožů až po gilotiny a svým návštěvníkům nabízí pěší okruh podél řeky Durolle, údolím Rouets, kde ještě na začátku minulého století pracovalo na šest set brusičů.⁹⁵

Pochmurné město **Riom** s bazaltovými domy a fontánami ze sopečného tufu platí za největšího někdejšího soupeře současného hlavního města kraje. V minulosti dokonce toto město plnilo funkci auvergueského hlavního města. Riom ukazuje návštěvníkům směs architektury v průběhu staletí. Můžeme zde obdivovat jak domy z lávového kamene, tak i domy cihlové nebo domy z lepenice a bílého vápence. Pozoruhodná je prohlídka Svaté kaple z 15. století, hodinová věž, radnice a románský kostel Notre-Dame de Marthuret, jehož novogotický portál zdobí kopie sochy Panny Marie s ptáčkem. Polychromovaný originál této sochy se nachází uvnitř kostela a je datován do 15. století.⁹⁶

Bazilika ve městě **Orcival** a kostel ve městě **Saint-Nectaire** se řadí k dalším významným románským kostelům v departementu Puy-de-Dôme. Tyto dvě stavby jsou považovány za nejkrásnější románské památky v celém auvergueském kraji.

⁹³ <http://www.issoire.fr/Issoire-notre-ville>

⁹⁴ <http://www.ville-thiers.fr/A-visiter>

⁹⁵ <http://www.auvergne-centrefrance.com/geotouring/villages/pdd/thiers/thiers.htm>

⁹⁶ <http://www.tourisme-riomlimagne.fr/index.php?page=riom&id=1>

V polorozbořeném hradu **Murol** (viz obrázek 2.4) z 12. století se uskutečňují prohlídky s průvodci oblečenými do historických kostýmů, kteří demonstrují život rytířů a život ve středověku.

Na jihozápadě horského masivu Monts Dômes, se do krajiny vypíná zámek **Cordès** z 15. století s rozsáhlými zahradami. Jeho tvůrcem je architekt Le Nôtre známý hlavně díky Versailleským zahradám.

6.6.3 Département Haute-Loire

Z departementu Haute-Loire jmenujme nejvýznamnější město **Puy-en-Velay**. (viz obrázek 2.7) Prefektura, neboli hlavní město departementu je situováno do jeho středu a představuje významnou obchodní, administrativní, školskou, kulturní a sportovní křižovátku. Puy-en-Velay se rovněž stalo výchozím bodem Svatojakubské cesty (viz kapitola 5.2.2). Město bylo vybudováno na nevídaných skalních výchozech a útesech vyhaslé sopky, dominují mu tři sopečné vrcholy. Každý vrchol je zakončen kostelem nebo sochou. Na jednom vrcholku vévodí městu podivuhodná kaple Saint-Michel d'Aiguilhe vybudovaná v 10. století, z jiného na město shlíží socha Matky boží Francouzské, která zde byla vztyčena v roce 1860 a která je odlita z 213 kanonů ukořistěných v Sevastopolu během krymské války. Pohled na toto seskupení z dálky patří k nejúchvatnějším zážitkům ve Francii. Největším lákadlem města je středověké svaté město. Románská katedrála Notre-Dame proslavená Černou madonou a ve zdi zapuštěným obřadním kamenem druidů s léčivou mocí, je zapsána na seznamu světového kulturního dědictví UNESCO. Mnohotvárné oblouky, palmové a listové vzory a šachovitý vzor na fasádách katedrály poukazuje na vliv španělské kultury. V příčné lodi se nachází fresky z 11. a 12. století, klenotnice střeží Theofilovu bibli, ručně psaný dokument z doby Karla Velikého. Katedrála se rozkládá uprostřed Svatého města, které vévodí Hornímu městu a které dále ukrývá překrásný klášter z 12. století, baptisterium, převorův dům, kapli kajícníků a muzeum náboženství. V celé oblasti Horního města jsou chráněny rozličné architektonické prvky: starobylé domy zdobené věžičkami, vytesané kamenné branky, dveře i okenní příčky. Celý městský komplex zhodnocuje vhodné osvětlení, zpestřené urbanistickými pracemi. Neustálé obnovování městských čtvrtí i květinová výzdoba města dodává městu kouzlo.

Puy-en-Velay je rovněž spojováno s ruční výrobou krajek, k této tradici se ve městě pořádají během roku různé festivaly a animované programy. Návštěva města by proto nebyla úplná bez prohlídky pozoruhodných sbírek muzea Crozatier, ke kterému nás přivedou úzké uličky Dolního města z 15. a 16. století.

Muzeum vlastní sbírky ručně zhotovených krajek z období od 16. století po současnost. Mimo to je zde umístěna i sbírka středověkých uměleckých předmětů a obrazů z 15. století.

V polovině září se těší velké oblibě renesanční karneval u příležitosti slavnosti „*Fêtes du Roi de l'Oiseu*“. Karneval starověké tradice oceňuje obratnost nejlepších lučištníků ve městě a každoročně sem přiláká tisíce účastníků a diváků.⁹⁷

Méně známá jsou dvě města, která jsou zároveň podprefekturami departementu. Město **Brioude** ukrývá nádhernou baziliku Saint-Julien, vybudovanou mezi 12. a 14. stoletím. Tento největší auvergneský románský chrám platí za jeden z nejkrásnějších květů románského umění v kraji. Pozoruhodné jsou zde především fresky a vitráže.⁹⁸

Ve městě **Yssingaux** můžeme odhalit bývalé biskupské letní sídlo nebo kostel Saint-Pierre. V zámku sídlí státní vyšší cukrářská škola, která vyvíjí jedinečné a světově uznávané expertízy v oblasti cukrárenského vzdělávání.⁹⁹

Masivní opatský klášter ve vesničce **La Chaise-Dieu**, založený v 11. století, představuje starobylé duchovní místo a je hlavním důvodem k návštěvě této oblasti. Obdivuhodné jsou zde především klášterní budovy, vlastní klášter i věž Clémentine. V pochmurném kostele Saint-Robert se nabízí k prohlédnutí úžasné varhany, chór s 144 chórovými lavicemi vytasených z dubového dřeva, které jsou dekorovány vyřezávanými postavami Ctností a Neřestí chránící chór ze všech stran. Nad chórovými lavicemi, visí jedny z nejkouzelnějších francouzských tapisérií, které byly utkány v Bruselu a Arrasu na počátku 16. století a znázorňují výjevy jak ze Starého, tak i z Nového zákona. Tapiserie se skládají ze čtrnácti částí o celkové délce 65 metrů, pokrývají celé stěny chrámu a vynikají bohatstvím barev a detailů. Na vnějších zdech chóru jsou k vidění nástěnné malby nazvané „*Dance macabre*“, česky „*Tanec kostlivců*“. Tyto fresky znázorňují smrt v podobě kostry, která vede bohaté i chudé k jejich nevyhnutelnému konci. Jedná se o skvostné znázornění rovnosti všech lidí. Za klášterem se nalézá místnost, kde se dva lidé šeptající v protilehlých koutech výborně slyší. Tato místnost ve středověku sloužila k odposlouchávání zpovědí malomocných a mnichů.¹⁰⁰ V Chaise-Dieu se každoročně koná mezinárodní hudební festival církevní a komorní hudby.¹⁰¹

⁹⁷ <http://www.ot-lepuyenvelay.fr/histoire-et-patrimoine/soyez-les-bienvenus.html>

⁹⁸ <http://www.ot-brioude.fr/basilique.html>

⁹⁹ http://www.yssingaux.fr/yssingaux.php?_page=decouvrir_ville_yssingaux

¹⁰⁰ <http://www.la-chaise-dieu.info/>

¹⁰¹ DI GIURA BEACCO, Marcella. *Vagabondages : Fiches d'activité photocopiables*. Paris : Hachette, 2001. 425 s. ISBN 201155160-9.

6.6.4 *Departement Cantal*

Prefektura **Aurillac** (viz obrázek 2.8), správní město departementu Cantal, je situováno na rozhraní roviny a horského masivu Monts du Cantal a pro svoji polohu se stalo výhodnou základnou pro výlety do všech končin tohoto departementu. Aurillac představuje jedinečné historické a kulturní středisko, které se průběhu staletí skoro nezměnilo, udržuje si svého stálého ducha. Kompozice zastíňujících zahrad, parčíků a domů umocněná slunečními paprsky či zářící jinovatkou vytváří dokonalá umělecká díla. Mnohé prastaré domy, soukromé hotely, bývalé opatské budovy a již zmíněné prostory plné zeleně lákají k mnohým procházkám městem, ve kterém se snoubí minulost se současností.

Město Aurillac, to je také synonymum pro přátelské přijetí, pro bohaté a dynamické Muzeum umění a archeologie a pro Muzeum vulkánů, které nám představuje minulá i současná tajemství naší planety. Mezinárodní festival pouličních divadel láká nadšené publikum z celého světa. Město je rovněž ideálním centrem pro milovníky jezdeckví. ... Překrásné pěší procházky, výlety na koních nebo autem, jednoduše řečeno: „Navštivte Aurillac a město vás svede.“...¹⁰²

Pokud si někdo potřebuje koupit si deštník, město Aurillac je ta nejlepší volba pro nákup, je to totiž hlavní středisko výroby deštníků v kraji. Společnost Délos zde vyrábí deštníky rozličných tvarů, od kulatých po čtvercové. Deštníky se prodávají i na oblíbených městských trzích.¹⁰³

Dvěma dalšími významnějšími, avšak malými městy departementu Cantal jsou města Mauriac a Saint-Flour.

Město **Mauriac** situované v severním Cantalu se stalo obchodní, ekonomickou a turistickou křižovatkou. Ve městě se ukrývají velkolepé památky, například románská bazilika Notre-Dame des Miracles z 12. století, jezuitská kolej, klášter Saint-Pierre založený v 6. století a Hotel d'Orcet, aktuální sídlo cantalské podprefektury.¹⁰⁴

V historickém jádru podprefektury **Saint-Flour** se skrývá známá katedrála Saint-Pierre, starý most a městská brána Thule, hlavní městská brána z dob středověku. Úchvatná příroda v okolí města láká mnohé návštěvníky.¹⁰⁵

¹⁰² <http://www.aurillac.fr/>

¹⁰³ JULAUD, Jean-Joseph. *La géographie française pour les nuls*. Paris : First, 2006. 400 s. ISBN 2-75400-245-6.

¹⁰⁴ http://www.mauriac.fr/accueil-site-officiel-ville-mauriac-cantal_fr.html

¹⁰⁵ http://www.pays-saint-flour.fr/fr/il4-pays,commune_p28-saint-flour.aspx

Ti se zde mohou procházet po cantalských horských masivech, obdivovat soutěsky říčky Truyère a nechat se ohromit **viaduktem Garabit**. Tento obloukový železniční most se stal jedním z největších a nejodvážnějších mistrovských děl postavených v 19. století Gustavem Eiffellem. Na stavbě mostu spolupracoval Eiffel s Léonem Boyer a projekt byl uskutečněn v letech 1880 až 1885. Výška viaduktu dosahuje 122 metrů, viadukt je dlouhý 565 metrů a vlastní neuvěřitelných 678 782 nýtů. Viadukt Garabit byl ve své době nejvyšším mostem na světě, náklady na celý jeho projekt dosáhly 3 100 000 franků. Tento železniční most vznešeně dominuje krajině a slouží vlakovému spojení Paříž – Bézier. V současnosti však most ztratil svoji důležitost v přepravě cestujících, vlak tudy projíždí pouze jednou nebo dvakrát za den rychlostí 40 kilometrů za hodinu, avšak jeho nepomíjející elegance zůstává.¹⁰⁶

Městečko **Salers** s pěknými domy z šedého lávového kamene a hradbami z 15. století se stalo jednou z mála takřka nedotčených renesančních vesnic v této oblasti. Zdejší kostel se pyšní obdivuhodným polychromovaným Uložením do hrobu, „*Mise un tombeau*“ z roku 1495 a pěti nádherně vypracovanými tapiseriemi ze 17. století. Z uliček vedoucích od kašny k okraji útesu se nabízí pohled do okolního údolí a z nevelké dálky sem doléhá neutichající cinkání kravských zvonců.¹⁰⁷

Informace z kapitoly *Auvergueská města a vesnice* jsou zakomponovány do didaktického zpracování aktivit v kapitolách 8.1.2 *Slepá mapa*, 8.2.3 *Auvergueská města* a 8.3.1 *Výlet do kraje Auvergne*.

¹⁰⁶ a) <http://www.saint-flour.com/les-grands-sites-50/le-viaduc-de-garabit-144.html>

b) JULAUD, Jean-Joseph. *La géographie française pour les nuls*. Paris : First, 2006. 400 s. ISBN 2-75400-245-6.

¹⁰⁷ <http://www.salers.fr/public/>

6.7 Významné auvergueské osobnosti¹⁰⁸

6.7.1 Osobnosti narozené v kraji Auvergne

Auvergueský kraj se stal rodištěm mnoha významných osobností. Zkusme jmenovat alespoň ty nejznámější.

Vercingétorix, galský vůdce se narodil v arvernské zemi kolem roku 72 před naším letopočtem. Území tehdejší Galie si v tomto období postupně podroboval Julius César, avšak drastické metody, které římské vojsko používalo, vedly k častým vzpourám galských kmenů. V roce 52 před naším letopočtem vystoupil mladý Vercingétorix a podařilo se mu veškeré obyvatelstvo Galie sjednotit. Chtěl se pokusit vybojovat pro Galii svobodu a nezávislost na římské republice. V bitvě u Gergovie se stal úspěšným a Césarovu armádu porazil. Vercingétorixův úspěch však neměl dlouhého trvání, osudnou se mu stala bitva u Alesie. Aby Vercingétorix zajistil Galům lepší podmínky při vyjednávání o jejich kapitulaci, dobrovolně se Římanům vydal, byl odvezen do Říma, kde byl 6 let vězněn a zde byl také roku 46 před naším letopočtem popraven. V Auvergne proto můžeme nalézt mnoho soch, které připomínají tohoto velkého bojovníka a které tvoří součást regionálního dědictví.

Gerbert d'Aurillac (938 - 1003) se narodil v městečku Belliac nedaleko města Aurillac. V roce 999 se stal ve věku 61 let prvním francouzským papežem známým pod jménem **Sylvestr II**. Se studii začal ve městě Aurillac, dokončil je však v Barceloně, kde získal bohaté znalosti v oblasti matematiky a astronomie. Kvůli svému vzdělání byl obviněn ze spolupráce s ďáblem.

Z hlavního města Clermont-Ferrand pochází velký matematik, fyzik, spisovatel a teolog **Blaise Pascal** (1623 – 1662). (viz obrázek 2.16) Pascal strávil převážnou většinu svého života v Paříži, kde mu otec poskytl vynikající humanitní vzdělání. Jeho otec, sám dobrý matematik, chtěl před Blaisem tuto vědu utajit. Od svého záměru však musel brzy upustit, protože Blaisovo úžasné nadání pro matematiku se projevilo už v jeho jedenácti letech, když si sám odvodil několik vět Euklidovy geometrie.

¹⁰⁸ a) http://www.auvergne-centrefrance.com/dossiers_histoire/dates_hommes_auvergne.htm

b) <http://www.roelly.org/~fleur/auvergne/dates.htm>

c) DI GIURA BEACCO, Marcella. *Vagabondages : Fiches d'activité photocopiables*. Paris : Hachette, 2001. 425 s. ISBN 201155160-9.

d) *Auvergne : Le guide du routard*. Lavis : Hachette, 2009. 499 s. ISBN 978-2-01-244332-7.

e) POMETLOVÁ, Jitka. *Les particularités des régions françaises: Auvergne*. Praha, 2011. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze.

Jeho otec pracoval jako správce královských daní a právě pro něho Blaise zkonstruoval svůj první počítačový stroj, kalkulačku, nesoucí název podle svého stvořitele „Pascaline“. Svě „*Pojednání o kuželosečkách*“ oceněné Pařížskou královskou akademií napsal v sedmnácti letech. Během svého dalšího života přispěl velkou vahou k rozvoji v oblasti matematiky – kombinatoriky, teorie pravděpodobnosti, fyziky – měření rtuťového sloupce v různých nadmořských výškách, na jeho počest se jednotka tlaku nazývá Pascal, dopravy – vynález omnibusu, teologie a filosofie – obhájce jansenismu. Jeho hlavním a nejslavnějším dílem je kniha *Myšlenky*, „*Pensées*“, které vyšly až po autorově smrti a ve kterých Pascal obhájí křesťanství.

Gilbert Motier, markýz La Fayette (1757 – 1834) narozený na zámku Chavagniac v departementu Haute-Loire byl významným generálem a politikem. Účastnil se bojů ve válce za americkou nezávislost a představuje jednu z nejvlivnějších osob počátků Velké francouzské revoluce, byl blízkým přítelem Robespiera, Dantona a Marata a příznivcem jakobínů, podílel se na vydání „*Deklarace práv člověka a občana*“.

Generál **Alexis Joseph Delzons** (1775 – 1812) se narodil ve městě Aurillac. Už od šestnácti let se angažoval jako cantalský dobrovolník, poté se účastnil tažení do Itálie a do Egypta po boku Napoleona Bonaparta. Bojoval ve velkých císařských bitvách, u Slavkova a u Wagramu. V bitvě u Malo – Laroslawetz našel smrt.

George Onslow (1784 – 1853), rodák z Clermont-Ferrand patří k francouzským hudebníkům. V historii hudby se stal zvláštní postavou, za svého života byl jednomyslně a široce uznávaným, avšak dnes jsou jeho postava i jeho dílo takřka zapomenuty. Skládal především komorní hudbu pro strunné nástroje, která v oblasti novodobé hudby zcela schází.

Další auvergueský hudebník **Emmanuel Chabrier** (1841 – 1894) se narodil ve městě Ambert. Proslavil se komickými operami *Hvězda*, „*L'étoile*“ a *Králem proti své vůli*, „*Le Roi malgré lui*“. Dále zkomponoval několik klavírních děl a orchestrální rapsodii *España*.

V kraji Auvergne se dále narodili: **Arsène Lacarrière-Latour** (1778 – 1837), architekt moderního města Orléans; **Émile Duclaux** (1840 – 1904), fyzik, chemik a biolog; **Paul Doumer** (1857 – 1932), politik, ministr financí a guvernér v Indočíně; **Marie Marvingt** (1857 – 1963), slavná letkyně; **Jules Vandrines** (1881 – 1919), jeden z prvních velkých letců; **Henri Mondor** (1885 – 1962), velký chirurg, dobrý spisovatel a kreslář.

Slavné sbírky básní „*Mon Auvergne*“ a „*En plein vent*“ pochází z pera auvergneského básníka **Arsène Vermeuouse** (1850 – 1910), který se narodil v městečku Vielle, nedaleko města Aurillac. Odešel do Španělska a po svém návratu si v Aurillacu otevřel obchod s likéry a začal skládat básně.

Auvergneský kraj se také stal rodištěm velkého politika 20. století. **Georges Pompidou** (1911 – 1974) se narodil v malé cantalské vesničce Mountboudif. Pracoval ve státní radě a byl generálním ředitelem Rotschildské banky. Během prezidentského období Charlese de Gaulla, si držel pozici předsedy vlády. Po odchodu generála de Gaulla zastával Pompidou od roku 1969 prezidentskou funkci až do své smrti v roce 1974. (viz obrázek 2.15)

Ze známých osobností 20. století narozených v auvergneské oblasti jmenujme ještě humoristu **Fernanda Reynaud** (1926 – 1973), který pochází z hlavního města Clermont-Ferrand a který se velice rychle stal uznávaným.

Sandrine Bonnaire (viz obrázek 2.14) se narodila v roce 1967 v obci Gannat v departementu Allier. Stala se známou herečkou, režisérkou a scénáristkou se skvělou kariérou. Proslavila se hlavně díky filmům *À nos amours*, *Jeanne la Pucelle* a *La Cérémonie*.

Ze současných auvergneských hudebníků stojí za zmínku **Bernard Oudoul**, který se narodil v městečku Murat v departementu Cantal. V roce 2002 se zúčastnil soutěže „Zlatý talent“ v Saint-Flour a jeho odhalení mu přineslo obrovský úspěch. Rozhodl se věnovat hudbě, v současné době žije na Azurovém pobřeží, kde skládá své folkové a rockové písně. Ve svých textech zpívá především o lásce, o přátelství a o svém rodném kraji, tedy o Auvergne. Jeho píseň *Má Auvergne*, „*Mon Auvergne*“ obletěla celý svět.¹⁰⁹

6.7.2 Osobnosti spojené s regionem Auvergne

Mnoho dalších významných osobností je spjato s auvergneským krajem, ačkoliv se zde nenarodili, mají určité vazby ke kraji. Slavný spisovatel, biskup a politik **Sidoine Apollinaire** (430- 486) se v roce 471 stal biskupem auvergneským, v kraji zůstal až do své smrti, zemřel ve městě Clermont.

Gabrielle Chanel (1883 – 1971) byla známou módní návrhářkou, která je považována za klíčovou osobnost v oblasti utváření šatníků moderních žen. Od poloviny 20. století udávala svojí takzvanou „*haute couture*“ tón světovému módnímu průmyslu.

¹⁰⁹ <http://www.zicmeup.com/artiste/Bernard-Oudoul/>

Coco Chanel, to je symbol francouzské elegance. (viz obrázek 2.13) S auvergueským krajem je spojována, protože nějaký čas trávila v auvergueských městech Moulins a Vichy.

Osud donutil i francouzského písničkáře **Georgese Brassense** (1921 – 1981) spojit svůj život s krajem Auvergne. (viz obrázek 2.11) V roce 1943 byl nuceně nasazen v Německu, kde vznikly jeho první písně. Když se roku 1944 rozhodl nevrátit se z dovolené zpět do Německa, našel úkryt u chudého manželského páru v městečku Florimont. Jeanne a Marcel Planche mu nabídli, aby u nich zůstal tak dlouho, jak dlouho bude potřebovat. Brassens u nich zůstal celých dvacet dva let a jako poděkování za jejich ochotu a pomoc vznikla písnička „*Chanson pour l’Auvergnat*“. Marcel Planche totiž pocházel z auvergueského regionu.¹¹⁰

Valéry Giscard d’Estaing (viz obrázek 2.12) se narodil v roce 1926 v německém městě Koblenz, studoval na gymnáziu v Clermont-Ferrand a stal se specialistou v oblasti veřejných financí. V roce 1956 byl zvolen zástupcem departementu Puy-de-Dôme a v témže roce se stal ministrem financí. Francouzi si ho velmi oblíbili a v roce 1974 ho zvolili dvacátým prezidentem Francouzské republiky, v této funkci setrval až do roku 1981. Stal se hlavním iniciátorem výstavby Evropského vulkanického parku Vulcania nedaleko Clermont-Ferrand, situovaného do, do té doby neporušené, krajiny vulkanických masivů, za což si vysloužil obrovskou vlnu nesouhlasu místních ekologů.

Kapitola *Významné auvergueské osobnosti* se stala důležitým zdrojem pro návrhy aktivit všem cílovým skupinám. Se zpracováním tohoto tématu se setkáme v kapitolách 8.1.3 *Významné osobnosti*, 8.2.1 *Pravopisné cvičení*, 8.2.2 *Cestovní pasy slavných osobností*, 8.2.4 *Má Auvergne* a 8.3.2 *Chanson pour l’Auvergnat*.

Touto kapitolou se uzavírá první část diplomové práce, ve které byl představen auvergueský kraj s jeho zajímavostmi, zvláštnostmi a charakteristikami, které ho odlišují od ostatních francouzských krajů a díky kterým se stává jedinečným.

Než přikročíme k vlastním didaktickým návrhům, je důležité přiblížit si problematiku využití reálií při výuce cizích jazyků. Tomuto tématu se tedy věnuje následující kapitola, která otevírá druhou část této diplomové práce.

¹¹⁰ http://xman.idnes.cz/georges-brassens-pokorny-anarchista-pornograf-a-legenda-sansonu-phi-/xman-styl.aspx?c=A111030_002102_xman-styl_fro

7 Využití reálií při výuce cizího jazyka

Výuka cizích jazyků se v posledních letech stala velice významnou součástí života nejen dětí ve škole, ale i dospělých lidí. Dnešní svět nám nabízí mnoho příležitostí dostat se do cizích zemí a být v častém styku se zahraničními rodilými mluvčími. Tato skutečnost silně ovlivňuje průběh výuky cizích jazyků. Hlavním cílem této výuky se stal rozvoj komunikativní kompetence, jinými slovy schopnost dorozumět se v cizím jazyce s rodilými mluvčími, vidět svět jejich očima a umět vyjádřit své pocity v osvojované řeči.¹¹¹

Metodika výuky cizích jazyků byla z tohoto důvodu zcela obměněna. Při výuce cizích jazyků jsou co možná nejvíce používány autentické materiály (jízdní řády, vstupenky, plakáty, mapy, prospekty, texty písní, básní atd.), je kladen velký důraz na komunikaci a na začlenění reálií do výuky. Reálie jako součást výuky cizímu jazyku nejsou novým prvkem, již od středověku tvořily římské a řecké reálie součást výuky latiny a řečtiny.¹¹²

Avšak co to reálie jsou a jak dalece by se měly do výuky začlenit?

Podle nejjednodušší definice se reálie zabývají zkoumáním dané země, kraje nebo místa z historického, hospodářského a kulturního hlediska. Reálie tedy vyžadují spolupráci více disciplín, obzvláště pak dějin.¹¹³

Jiná definice vysvětluje reálie následujícím způsobem: Pojem reálie zahrnuje znalosti, vědomosti a porozumění geografických, politických, hospodářských, sociálních a kulturních skutečností země, jejích obyvatel a jejich způsobu chování.¹¹⁴

S rolí reálií při výuce cizích jazyků se také zabývali Markus a Alicia Padrós Biechele, autoři knihy *Didaktika reálií*. Ve svém díle uvádějí, že jazyk a reálie jsou vzájemně nerozlučně spjaty. Proto výuka cizích jazyků vždy obsahuje prvky reálií a toto platí i naopak. Reálie by měly být začleněny do výuky cizího jazyka a musí poskytovat co možná nejširší informace o hospodářství, geografii, politice, dějinách, kultuře atd. V centru zájmu při výuce reálií stojí vždy lidé cílového jazyka. Reálie mají představovat především jejich všední dny.

¹¹¹ FORMÁNKOVÁ, Jana. *Einsatz von Stationenlernen zur Integration der Landeskunde von den deutschsprachigen Ländern in den D a F Unterricht in der tschechischen Mittelschule*. Hradec Králové, 2012. Didaktisches Abschlussprojekt. Univerzita Hradec Králové.

¹¹² HENDRICH, Josef a kol. *Didaktika cizích jazyků*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988. ISBN 26-06-11/1.

¹¹³ FORMÁNKOVÁ, Jana. *Einsatz von Stationenlernen zur Integration der Landeskunde von den deutschsprachigen Ländern in den D a F Unterricht in der tschechischen Mittelschule*. Hradec Králové, 2012. Didaktisches Abschlussprojekt. Univerzita Hradec Králové.

¹¹⁴ JUNG, Lothar. *99 Stichwörter zum Unterricht*. 1. Aufl. Ismaning: Max Hueber Verlag, 2001, 272 s. Deutsch als Fremdsprache. ISBN 31-900-7438-0.

Výuka cizích jazyků by měla tímto přispívat k odbourávání předsudků a podporovat vzájemné porozumění mezi lidmi rozdílných kultur.¹¹⁵

Jednoduše řečeno bychom reálie mohli definovat jako soubor všech informací o cílové zemi, přičemž hlavní roli hrají geografie, politický systém, zvyky a tradice, rituály a obyčeje, kultura, známé osobnosti, dějiny atd. Můžeme tedy konstatovat, že reálie zahrnují velice širokou oblast lidského života.

V běžné výuce však není možné, aby se žáci seznámili s každou maličkostí, s každým detailem života cílové země. Učitel se musí často sám rozhodnout, kterou oblast z reálií při výuce cizího jazyka zdůrazní. Měl by při tom přemýšlet o tom, jestli je daná oblast pro žáky opravdu smysluplná či nikoliv. Nesmíme však zapomenout, že cizí jazyk může být sám o sobě považován za jednu oblast reálií. Proč by učitel nemohl do výuky začlenit přísloví, pořekadlo nebo literární dílo? Tímto způsobem tak můžeme srovnávat cílový jazyk s mateřským.

Reálie při výuce cizích jazyků jsou často děleny do dalších podskupin:

1. **Faktické** neboli **poznávací** reálie – v tomto případě jsou zprostředkovávána fakta, jako jsou například fakta geografická či hospodářská, do této skupiny patří i informace o zvycích a tradicích, kultuře a společnosti. V tomto případě jsou reálie prezentovány ve formě odborných textů, tabulek, statistik atd.
2. **Komunikativní** reálie neboli učení – zde hraje důležitou roli skutečnost, jak se lidé cílové země chovají v konkrétních situacích, obsahově jde tedy o každodenní život lidí, jak reagují na konkrétní situace v běžném životě.
3. **Interkulturní** učení – do této oblasti reálií se řadí nejrozumnější problémové situace, například bariéry mezi přistěhovalci a domorodci nebo náboženské problémy, které by se měli řešit. Vyučující však může do této oblasti zařadit i běžné problémy každodenního života nezávislé na kultuře země. Zde se může využít oblíbená elektronická pošta, chat, videonahrávka, oblíbená je i tvorba plakátů, obrázků atd. Nejlepší příležitost pro tuto oblast učení je osobní kontakt s rodilým mluvčím, avšak tento způsob je časově i finančně velice náročný a není tedy snadno uskutečnitelný.

¹¹⁵ BIECHELE, Alicia Padrós und Markus. *Didaktik der Landeskunde*. 3. [Dr.]. Berlin ; München [u.a.]: Langenscheidt, 2008. ISBN 978-346-8496-431.

Tématem reálií při výuce cizích jazyků se také zabývá společný evropský referenční rámec pro jazyky. Autoři tohoto dokumentu se zcela důkladně věnují sociálním a kulturním znalostem, které jsou ve výuce cizího jazyka velice důležité. Nabývání těchto znalostí opodstatňují zcela logicky, když se člověk učí cizí jazyk, s největší pravděpodobností mu chybí znalosti o společnosti a kultuře cílové země. Dosud získané znalosti mohou být ovlivněny různými stereotypy a předsudky, proto by ve výuce cizího jazyka neměl být vyučován jen jazyk, ale i realie. Autoři tohoto dokumentu dokonce definují témata, kterým by se výuka cizího jazyka měla věnovat:

1. **všední život** – jídlo, pití, stolování, práce, volný čas, koníčky, média atd.
2. **životní podmínky** – životní úroveň, bydlení, sociální péče
3. **mezilidské vztahy** – rodinné a příbuzenské vztahy, rozdílnost pohlaví, náboženství atd.
4. **hodnoty, náboženství a postoje** – tradice, dějiny, menšiny, humor, majetek atd.
5. **řeč těla**
6. **společenské zvyklosti** – oblečení, přesnost, tabu atd.
7. **rituály a obyčeje** – náboženské, zvyky spojené s narozením a se smrtí atd.

Všechna tato témata jsou aktuální a měla by se při výuce cizích jazyků plně využívat.¹¹⁶

Začlenění reálií do výuky cizího jazyka tedy slouží **vzdělávacímu** cíli – nové a zajímavé informace pomáhají žákům pochopit souvislosti mezi zeměpisnými, ekonomickými, politickými, sociálními, kulturními a ostatními skutečnostmi cizojazyčné oblasti, **výchovnému** cíli, který je úzce spjat s cílem vzdělávacím. Výchovnému cíli účinně přispívá konfrontace poznatků o cizí zemi s fakty, jež charakterizují jednotlivé okruhy života a životních podmínek v žákově oblasti. Nejdůležitějším cílem výuky reálií je však vedle vštípení věcných znalostí, především rozvoj žákových znalostí jazykových prostředků a řečových dovedností založených na této tematice, tedy **kommunikativní** cíl. Svým obsahem a didaktickými prostředky může být výuka reálií pro žáky značně motivující a neměla by tedy při výuce cizího jazyka chybět.¹¹⁷

¹¹⁶ FORMÁNKOVÁ, Jana. *Einsatz von Stationenlernen zur Integration der Landeskunde von den deutschsprachigen Ländern in den D a F Unterricht in der tschechischen Mittelschule*. Hradec Králové, 2012. Didaktisches Abschlussprojekt. Univerzita Hradec Králové.

¹¹⁷ HENDRICH, Josef a kol. *Didaktika cizích jazyků*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988. ISBN 26-06-11/1.

8 Návrhy didaktického zpracování reálií kraje Auvergne při výuce francouzského jazyka

Následující kapitola se zabývá návrhy didaktického zpracování reálií francouzského kraje Auvergne při výuce francouzského jazyka, tak jak byly představeny v předcházejících kapitolách (viz kapitoly 2 – 6).

Pro didaktické návrhy byly vybrány tři cílové skupiny studentů: začátečníci, středně pokročilí a pokročilí. Ke každé cílové skupině jsou následně navrženy čtyři aktivity, které by mohly být začleněny do výuky francouzského jazyka. Aktivity představují možnou nabídku práce se studenty při výuce francouzského jazyka, mohou být použity samostatně, bez návaznosti na používané učebnice. Jejich hlavním cílem je seznámit studenty hravou formou s reáliemi francouzského kraje Auvergne tak, aby obohatily a zpestřily výuku a zároveň, aby motivovaly studenty k učení se cizímu jazyku. Tyto aktivity jsou však pouhými podněty pro pedagogy, každý pedagog má možnost začlenit do výuky své vlastní náměty a nápady didaktického zpracování reálií tohoto kraje.

Každá z následujících navržených aktivit se snaží propojit reálie s jednou nebo kombinací více jazykových dovedností - poslech, čtení, ústní a písemný projev, a jazykových prostředků - slovní zásoba, gramatika, zvuková a psaná stránka jazyka, neboť tyto jevy jsou vzájemně propojeny, úzce spolu souvisí a vzájemně se ovlivňují.

Nabídnuté aktivity jsou symbolicky pojmenovány podle svého obsahu a cíle, kterého se snaží dosáhnout. U každé z navržených aktivit je dále uveden přibližný čas realizace dané činnosti a možná forma práce pro její realizaci. Tyto údaje nejsou závazné a mohou se přizpůsobit reálnému průběhu výuky. Pro realizaci jednotlivých činností je nezbytná předchozí příprava pomůcek a důkladného prostudování jejího provedení.

Ke každé aktivitě je vytvořen speciální pracovní list, který je nezbytný při realizaci uvedených aktivit. Pro utvoření si celistvého obrazu o navržených aktivitách a pro jejich pochopení následují tyto pracovní listy přímo za popisem jednotlivých aktivit a tvoří tak neoddělitelnou součást praktické části diplomové práce. Řešení těchto pracovních listů se nachází v přílohové části této práce.

8.1 Návrhy aktivit pro cílovou skupinu začátečníci

Francouzský jazyk je v systému českého školství zpravidla vyučován jako druhý cizí jazyk, se kterým studenti začínají na druhém stupni základních škol či na nižším stupni víceletých gymnázií. Věk skupiny začátečníků se tedy pohybuje převážně v rozmezí od 13 do 15 let. Podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky se znalost jazyka začátečníků pohybuje mezi úrovněmi A1 a A2. S ohledem na věk a na náročnost francouzského jazyka je vhodné pro tuto cílovou skupinu nasazovat aktivity, které rozvíjí fantazii a které vedou k tzv. aktivnímu učení. Zároveň je velice důležitá motivace žáků, která u nich probudí chuť k dalšímu poznávání.

8.1.1 Aktivita 1 - *Charakteristika kraje*

Jak již název napovídá, je „*Charakteristika kraje*“ aktivitou, která se z obsahového hlediska zaměřuje na celkové seznámení s auvergneským krajem a jeho základními charakteristikami, jako jsou přírodní jevy, tradiční produkty, typické stavby, zvyky a tradice.

Při této činnosti se žáci hravou formou seznámí s novými výrazy a obohatí tak svoji slovní zásobu. Slova napsaná na kartičkách zároveň umožňují snadné osvojení psané podoby slova. Určitý člen v závorce u každého slova rozvíjí gramatické znalosti žáků. Závěrečná společná kontrola práce dává poznat i zvukovou podobu jednotlivých slov. Z didaktického hlediska tedy uvedená aktivita propojuje reálie s rozvojem všech čtyř jazykových prostředků.

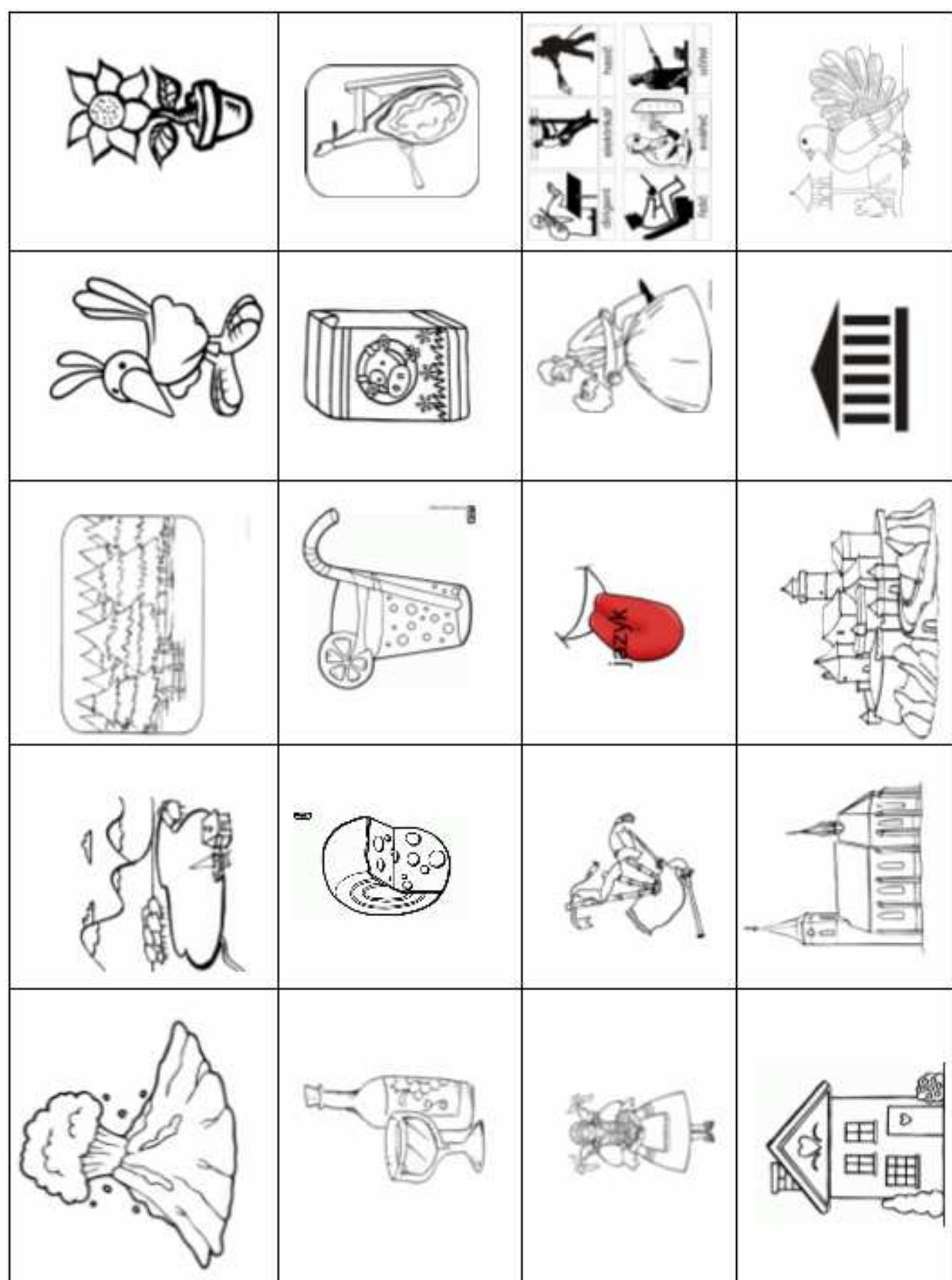
- **Cíl:** Seznámení se s charakteristikami kraje, obohacení slovní zásoby, osvojení nových výrazů v podobě psané i zvukové, zařazení jednotlivých výrazů do gramatických kategorií.
- **Forma:** Práce ve skupině.
- **Čas:** 10 - 15 minut
- **Pomůcky:** rozstříhané pracovní listy, slovníčky
- **Provedení:** Žáci ve třídě jsou rozděleni do skupin po třech až čtyřech podle počtu žáků. Každá skupina obdrží sadu kartiček s obrázky a sadu kartiček s novými francouzskými slovy, tedy rozstříhané pracovní listy (viz níže). Žákům je vysvětlena práce, jejich úkolem je podle jejich uvážení a dosavadních znalostí přiřadit vhodná slova k odpovídajícím obrázkům. Učitel během práce žáků kontroluje jejich činnost, zodpovídá případné dotazy, případně pomáhá slabším žákům. Ve chvíli, kdy mají všechny skupiny spojena všechna slova s obrázky, následuje společná kontrola.

Jednotlivé skupinky se střídají, vždy si vyberou jedno ze slov, představí ho česky a pokusí se o správnou výslovnost francouzského ekvivalentu tohoto slova. Učitel opraví případné chyby a slovo zopakuje ještě jednou se správnou francouzskou výslovností. Dále může jednotlivá slova spojit s konkrétním místem v kraji Auvergne či uvést nějakou zajímavost pojící se v kraji s tímto slovem, což může urychlit osvojení si nových výrazů. Žáci si nová slova zapisují do svých slovníčků. Na závěr aktivity se žáci pokusí rozdělit slova do čtyř skupin podle oblasti, kterou slova a obrázky charakterizují a zkusí navrhnout slova nadřazená pro každou skupinu slov. (viz příloha 3.1)

8.1.1.1 Pracovní list k navržené aktivitě „Charakteristika kraje“

Associez les mots aux images:

(le) volcan	(le) lac	(la) forêt	(l') oiseau	(la) plante
(le) vin	(le) fromage	(l') eau minérale	(le) lait	(la) viande
(le) costume	(l') instrument	(la) langue	(la) danse	(le) métier
(la) maison	(l') église	(le) château	(le) musée	(le) pigeonier

8.1.2 Aktivita 2 - Slepá mapa

Aktivita „Slepá mapa“ seznamuje žáky s nejznámějšími geografickými body kraje. Zaměřuje se převážně na polohu největších měst, nejvýznamnějších staveb a nejvyšších bodů auvergueské oblasti. Zmíněny jsou i některé další charakteristické regionální výrobky. Nabídka názvů jednotlivých míst doplněných několika ilustracemi otvírá žákům snadnější možnost k vytvoření si celistvé představy o dané oblasti.

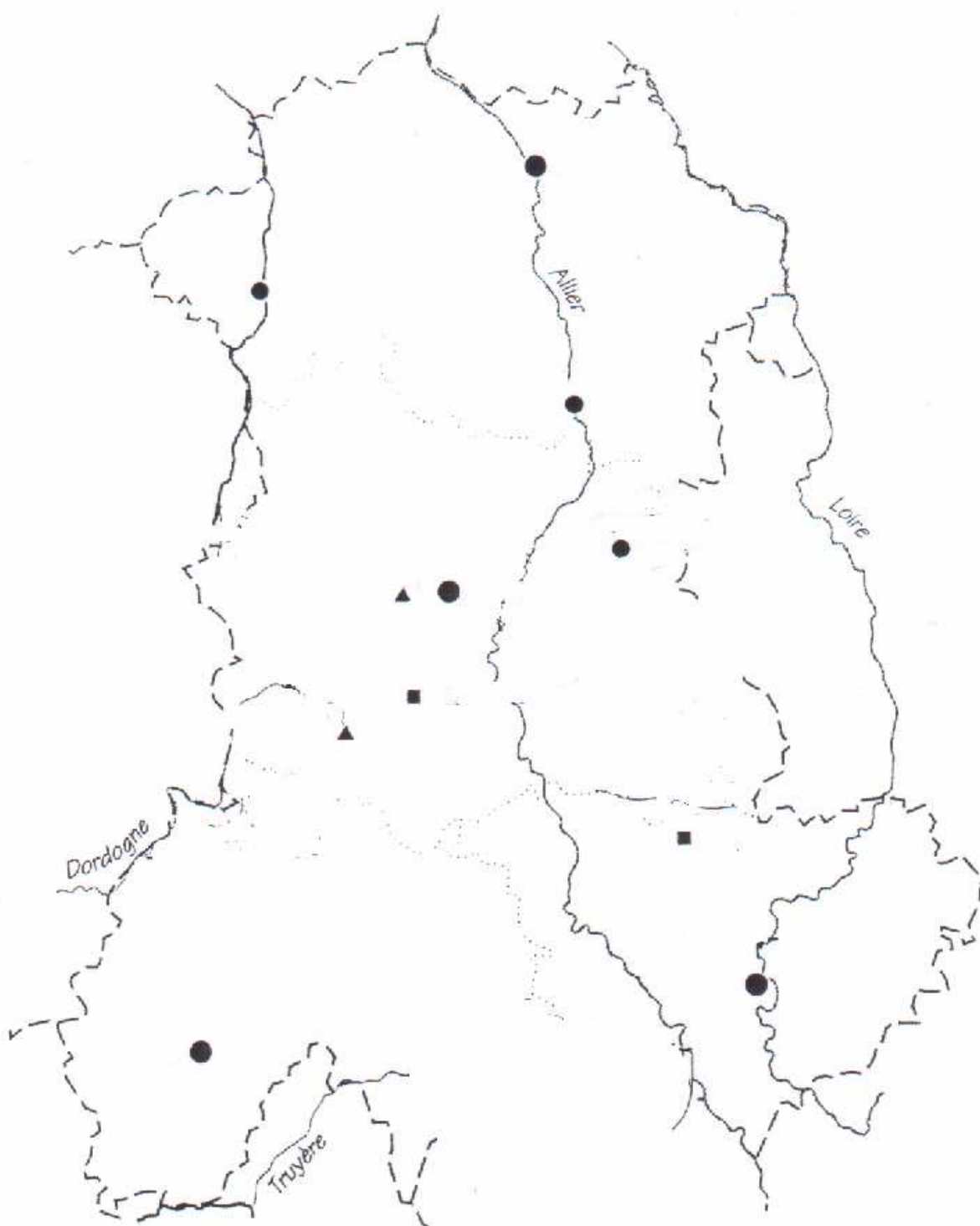
Rozvoj dvou jazykových dovedností zajišťují krátké věty. Nabízená aktivita, která vyžaduje střídavou spolupráci žáků ve dvojici, umožňuje procvičení jak čtení, tak i poslechu s porozuměním všem zúčastněným žákům. Porozumění textu se realizuje na základě dvou jazykových prostředků, tedy psané i zvukové podoby slova. Tato činnost dále upevňuje znalosti slovní zásoby a podporuje praktické využití gramatických jevů, v tomto případě se jedná o příslovečná určení místa, přítomný čas a trpný rod sloves. Správné provedení této aktivity by mělo vést k bezpečné orientaci na slepé mapě auvergueského kraje.

- **Cíl:** Dovednost orientovat se na slepé mapě kraje, rozvoj hlasitého čtení, upevnění a osvojení správné výslovnosti, schopnost adekvátně reagovat na základě porozumění ústního projevu spolužáka.
- **Forma:** Práce ve dvojici.
- **Čas:** 30 minut
- **Pomůcky:** pracovní listy A a B, doplněné a prázdné slepé mapy, nůžky, lepidlo
- **Provedení:** Žáci vytvoří dvojice a obdrží připravené pracovní listy. Učitel vysvětlí následující činnost. Pracovní list pro každého žáka ve dvojici je jiný, první žák obdrží pracovní list A, druhý žák pracovní list B. Pracovní listy se od sebe navzájem liší v tvrzeních, která udávají polohu či informaci o uvedených místech na mapě. Každý žák dále obdrží slepou mapu, ta je pro všechny žáky stejná. Žák A a žák B se střídají ve čtení vět, začít musí žák A, aby nebyla porušena posloupnost vět. Po každé přečtené větě se žáci pokusí najít příslušný název či symbol v připravené tabulce, vystříhnou jej a přiloží každý do své mapy na místo, kam podle nich patří. Učitel během jejich práce prochází třídou, pomáhá při případných potřebách žáků, naslouchá čtení jednotlivých žáků a opravuje špatnou výslovnost. Pokud žáci mají celou slepou mapu doplněnou, mohou si správnost své práce ověřit na připravené doplněné mapě, která je umístěna na předem určeném místě.

Následně si názvy a symboly do svých map nalepí. Může následovat společné přečtení vět se správnou výslovností a vysvětlení případných nejasností. Z hodiny si každý žák odnese svoji mapu kraje Auvergne. (viz příloha 3.2)

8.1.2.1 Pracovní list k navržené aktivitě „Slepá mapa“

Lisez les phrases, cherchez le mot ou/et l'image et collez – les dans la carte de la région :

Élève A

1. Clermont-Ferrand est la capitale de la région Auvergne, la ville est située au centre de la région.
2. À l'ouest de Clermont-Ferrand, on peut visiter Parc Européen du Volcanisme – « Vulcania ».
3. Puy de Sancy est le point culminant de l'Auvergne et le centre des sports d'hiver, il se trouve au sud de Puy de Dôme.
4. La ville Aurillac est située au sud-ouest de la région.
5. Au sud de la région sur la rivière Truyère, on peut admirer Viaduc de Garabit.
6. À l'est de la capitale, on trouve la ville Thiers, où on fabrique les couteaux.
7. Vichy se trouve au nord de la ville Thiers sur la rivière Allier.
8. La ville Moulins est située sur la rivière Allier au nord de la région.

Clermont-Ferrand	Le Puy-en-Velay	Montluçon	La Chaise-Dieu
Saint – Nectaire	Vulcania	Puy de Sancy	Thiers
Vichy	Puy de Dôme	Viaduc de Garabit	Moulins
Aurillac			

Élève B

1. La ville de Clermont-Ferrand est le siège d'entreprise Michelin qui produit des pneumatiques.
2. Le sommet de Puy de Dôme près de « Vulcania » offre une vue unique sur la ville Clermont-Ferrand.
3. La ville Saint - Nectaire est située au sud de Clermont-Ferrand, c'est le centre des fromages.
4. Autour de l'Aurillac, on trouve surtout les pâturages avec les vaches.
5. Le Puy-en-Velay se trouve au sud-est de la région.
6. Entre les villes Thiers et Le Puy-en Velay est située La Chaise-Dieu, la ville de la musique sacrée.
7. Les eaux thermales et les pastilles sont les symboles pour la ville de Vichy.
8. La ville Montluçon se trouve au nord-ouest de la région.

Clermont-Ferrand	Le Puy-en-Velay	Montluçon	La Chaise-Dieu
Saint – Nectaire	Vulcania	Puy de Sancy	Thiers
Vichy	Puy de Dôme	Viaduc de Garabit	Moulins
Aurillac			

8.1.3 Aktivita 3 - Významné osobnosti

Navržená aktivita „Významné osobnosti“ se snaží hravou formou seznámit žáky s několika z mnoha významných osobností spojených s krajem Auvergne a s jejich profesemi. Umožňuje tím náhled do kulturního života a přibližuje tak celkový obraz o dané oblasti.

Didakticky se tato aktivita zaměřuje především na rozvoj jedné z jazykových prostředků, a to na slovní zásobu z oblasti povolání a sloves spojených právě s výkonem daných povolání. K této aktivitě bylo zvoleno přiřazovací cvičení. Navržená činnost dále nabízí možnost pro procvičení francouzské gramatiky. Cvičení je zaměřeno na tvary infinitivů, přítomný čas sloves a řadové číslovky. Nabídka práce s internetem otevírá žákům cestu k rozvoji samostatnosti při ověřování správnosti své práce a k možnosti pracovat s mediálními zdroji informací, které jsou v dnešní době snadno dostupné. Žákům je tímto otevřena možnost pracovat s autentickými francouzskými texty.

- **Cíl:** Rozšíření slovní zásoby, upevnění gramatických znalostí, seznámení se s významnými osobnostmi kraje, rozvoj samostatnosti při práci a sebekontroly.
- **Forma:** Samostatná práce.
- **Čas:** 15 - 20 minut
- **Pomůcky:** pracovní listy, slovníky, internet
- **Provedení:** Každý žák obdrží svůj vlastní pracovní list, učitel vysvětlí práci. V první fázi se žáci pokusí spojit slova pod čísla označující povolání v prvním sloupci s písmeny ve sloupci druhém, která jednoduše popisují hlavní náplň každého druhu povolání. Žákům jsou k dispozici slovníky k dohledání možných neznámých slov. Po dokončení této fáze následuje rychlá společná kontrola. Další fáze úkolu spočívá v doplnění tabulky, žáci přiřadí podle svého uvážení jednotlivá povolání k významným osobnostem kraje. Svoje odpovědi si ověří na internetu, opraví případné chyby a dále dohledají století, ve kterém jednotlivé osobnosti žili a doplní je do tabulky. Při práci žáků prochází učitel třídou, kontroluje jejich činnost a zodpovídá případné dotazy. Pokud jsou všichni žáci s prací hotovi, následuje společná kontrola, při které žáci vytvoří věty, ve kterých spojí získané informace, uvedou století, jméno osobnosti a co je hlavní náplní jeho práce. V další fázi žáci procvičují časování sloves v přítomném čase, tato slovesa vyberou z vět druhého sloupce přiřazovacího cvičení. Nejprve uvedou tvar infinitivu a následně se je pokusí vyčasovat v přítomném čase.

Po společné kontrole se žáci mohou zamyslet nad dalšími známými francouzskými osobnostmi se stejnými povoláními jako uvedené osobnosti z kraje Auvergne. Využijí znalosti časování sloves a vytváří gramaticky správné věty. (viz příloha 3.3)

8.1.3.1 Pracovní list k navržené aktivitě „Významné osobnosti“

1. Associe les professions aux phrases qui les caractérisent.

1. poète	A. Il est le chef de l'Église.
2. guerrier	B. Il dirige son pays.
3. styliste	C. Il compose la musique.
4. musicien	D. Il crée les vêtements.
5. président	E. Il étudie et travaille avec mathématiques.
6. pape	F. Il écrit les poèmes.
7. mathématicien	G. Il lutte avec ses ennemis.

2. Essaye d'associer les professions aux noms des personnages, vérifie tes propositions sur l'internet. Cherche pour chaque personnage le siècle dans lequel il a vécu.

personnage	profession	Siècle
Blaise Pascal		
George Onslow		
Georges Pompidou		
Coco Chanel		
Vercingétorix		
Gerbert d'Aurillac (Silvestr II)		
Arsène Vermeuouse		

3. Écrivez les infinitifs des verbes du premier exercice et conjuguez ces verbes dans le présent !

1.	2.	3.	4.
5.	6.	7. a)	7. b)

8.1.4 Aktivita 4 - Auvergneské zvyky

Aktivita s názvem „Auvergneské zvyky“ se pokouší seznámit žáky s jedním z auvergneských svátků a zvyky s ním spojenými, přibližuje tak žákům všední život obyvatelů kraje a umožňuje jim možnost srovnání se zvyky naší země.

Navržené úkoly sledují především výchovný cíl, dovolují žákům srovnání zvyků dvou odlišných zemí, a komunikativní cíl, neboť směřují k rozvoji samostatného ústního projevu. Žákům je představena jak psaná, tak i zvuková podoba jazyka, tedy dva jazykové prostředky. Dále se nabízená činnost zaměřuje na procvičení jazykové dovednosti poslechu s porozuměním, který je realizován na základě doplňovacího cvičení. Nabídka ekvivalentu textu v zastaralé formě jazyka dovoluje žákům uvědomit si trvalost a hodnotu zvyků a tradic. Seznámení se a osvojení si krátkého textu vede k samostatnému ústnímu projevu, při kterém je dbáno na správnost zvukové podoby studovaného jazyka.

- **Cíl:** Seznámení se s jedním ze svátků auvergneského kraje, srovnání zvyků dvou odlišných kultur, porozumění zvukové stránce jazyka, samostatný ústní projev, upevnění a osvojení správné výslovnosti.
- **Forma:** Skupinová práce, frontální výuka, samostatná práce.
- **Čas:** 20 minut
- **Pomůcky:** pracovní listy
- **Provedení:** Každý žák obdrží svůj pracovní list, učitel zajistí porozumění zadání práce. V malých skupinách po třech se žáci pokusí zamyslet nad obrázkem, popsat ho vlastními slovy a pokouší se obrázek porovnat s podobným českým zvykem. Následuje společná diskuse nad obrázkem, představení názorů jednotlivých skupin, návrh nepravděpodobnějšího českého zvyku, který je obrázkem evokován. Učitel využije frontální výuky a seznámí žáky s auvergneským svátkem „hořících pochodní“ a zvykem, který tento svátek doprovází. Přečte žákům text písničky, která je během tohoto svátku zpívána. Při prvním čtení žáci pouze poslouchají, při druhém čtení doplňují chybějící slova v textu, třetí čtení slouží pro kontrolu. Každý žák již pracuje samostatně. Následuje společná kontrola, při které žáci napíšou správná chybějící slova na tabuli. Podle doplněného textu se žáci pokusí složit text ve staré francouzštině tak, že do tabulky přepíšou čísla, která určují pořadí vět. Následuje opět společná kontrola.

Posledním úkolem této aktivity je možnost naučit se text nazpaměť a následně ho přednést před třídou, při přednesu učitel kontroluje správnou výslovnost, nejzdařilejší přednesy může ohodnotit, tak dojde k větší motivaci žáků k činnosti. (viz příloha 3.4)

8.1.4.1 Pracovní list k navržené aktivitě „Auvergneské zvyky“

1. Observe et décris l'image. Est-ce qu'elle évoque une tradition tchèque?

2. Écoute et complète ce texte:

« Grannus, mon _____,
 Grannus, mon _____,
 Grannus, ma _____!
 Brande, brandon,
 Chaque _____ un plein panier! »

3. Range les phrases en ancien français d'après le texte précédent :

	Granno, mo mouère!
	Tsaque brantso, in plan panei!
	Granno, mon pouère,
	Brando, brandounci,
	Granno, mo mio,

4. Apprends ce texte et récite.

8.2 Návrhy aktivit pro cílovou skupinu středně pokročilí

Cílovou skupinu středně pokročilých tvoří žáci prvních dvou ročníků středních škol a vyšších ročníků víceletých gymnázií, kteří s druhým jazykem začali již na základní škole nebo na nižším stupni víceletých gymnázií. Úroveň znalosti jazyka se podle společného evropského referenčního rámce u této cílové skupiny pohybuje mezi úrovněmi A2 až B1. Žákům ve věku od 15 do 17 let jsou navrženy následující aktivity, ve kterých je usilováno o hravou formu učení, představující další oblasti z reálií auvergueského kraje a probouzející motivaci žáků k dalšímu seznamování se s oblastí.

8.2.1 Aktivita 5 - *Pravopisné cvičení*

Tato aktivita nazvaná „*Pravopisné cvičení*“ seznamuje hravou formou žáky se dvěma myšlenkami velkého auvergueského matematika, fyzika, spisovatele a teologa Blaise Pascala. Umožňuje tak částečné proniknutí do odkazu tohoto velkého myslitele.

Hlavním cílem navržené činnosti z didaktického hlediska se stává především procvičení a upevnění znalostí o pravopisu, tedy o psané stránce francouzského jazyka, jednoho ze čtyř jazykových prostředků, které jsou nezbytné pro správné osvojení cizího jazyka.

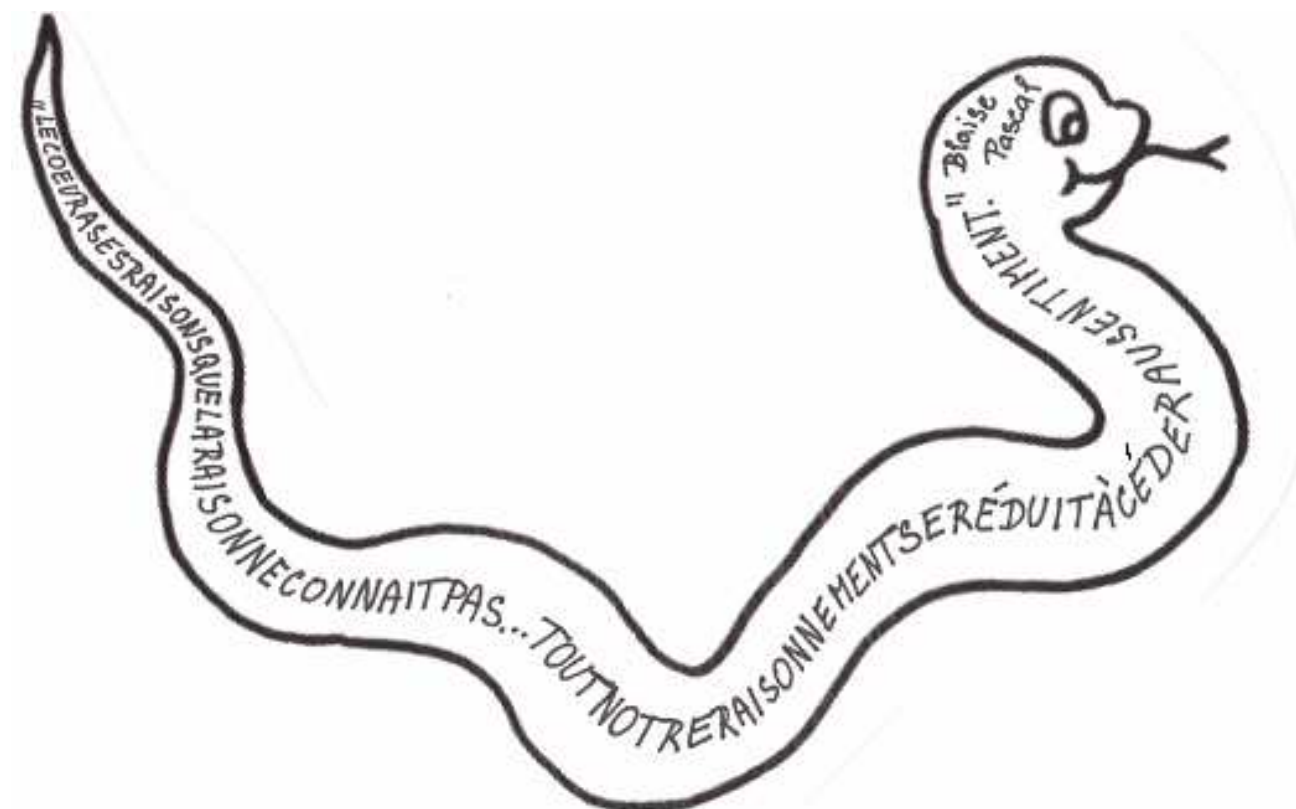
- **Cíl:** Upevnění a osvojení správné psané podoby slova.
- **Forma:** Samostatná práce.
- **Čas:** 10 minut
- **Pomůcky:** pracovní list

Provedení: Učitel rozdá všem žákům pracovní listy a vysvětlí zadání práce. Na pracovních listech se nachází nakreslený had, v jehož těle jsou vepsány dvě myšlenky auvergueského rodáka Blaise Pascala. Text je však napsán vcelku, bez mezer. Hlavním úkolem žáků je rozčlenění vět na jednotlivá slova, tak aby byla pravopisně správná. Pokud mají žáci slova rozčleněná, může v této fázi proběhnout rychlá kontrola se spolužákem. V další fázi zapíší žáci citáty se správným členěním slov na volné řádky. Učitel během jejich práce dohlíží na správnost plnění úkolu a pomáhá při případných obtížích. Následuje společná kontrola, která může probíhat různými způsoby. Žáci se mohou postupně střídat v chození k tabuli a každý z nich na ni napíše jedno ortograficky správné slovo, které nejen správně napíše, ale i přečte. Tak procvičí i správnou výslovnost.

Ostatní žáci si mohou své věty kontrolovat mezi sebou ve dvojici, kdy si vzájemně vymění své pracovní listy a chyby opravují červeně. Na závěr přečtou správné kompletní věty a pokusí se pochopit jejich obsah. Učitel může dále žákům zadat domácí úkoly, například najít něco o životě Blaise Pascala, či vyhledat jeho další myšlenky. (viz příloha 3.5)

8.2.1.1 Pracovní list k navržené aktivitě „Pravopisné cvičení“

1. Segmente le texte dans le serpent aux mots simples .

2. Garde l'orthographe et écris ce texte segmenté :

3. Cherche quelques informations sur la vie de Blaise Pascal et/ou quelques de ses pensées!

8.2.2 Aktivita 6 - Cestovní pasy slavných osobností

Navržená aktivita „Cestovní pasy slavných osobností“ se obsahově zaměřuje na seznámení žáků s významnými osobnostmi auvergueské oblasti, s jejich povoláními nebo činnostmi, kterými se proslavili, a umožní tak vhled do kulturního dění kraje.

Tato aktivita rozvíjí jazykové prostředky, především slovní zásobu, avšak vyhledávání informací pomocí internetu a tedy setkání se s mediálními autentickými francouzskými texty podporuje nejen tento jazykový prostředek, ale upevňuje i gramatiku a psanou podobu jazyka. Struktura činnosti podporuje samostatnost a schopnost vzájemné spolupráce žáků, v neposlední řadě probouzí kreativitu žáků. V oblasti jazykových dovedností je tato činnost zaměřena na čtení s porozuměním, v žácích podporuje dovednost vyhledat to nejdůležitější. Důraz je kladen na správný ústní projev, v poslední fázi i na poslech s porozuměním.

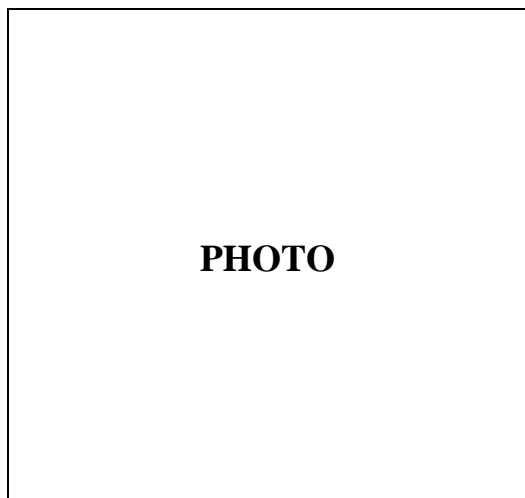
- **Cíl:** Seznámení s významnými osobnostmi kraje, rozšíření slovní zásoby, čtení autentických textů s porozuměním, správný ústní projev, dovednost poslechu s porozuměním, rozvoj samostatnosti, vzájemné spolupráce a kreativity.
- **Forma:** Samostatná práce a práce ve trojici.
- **Čas:** 40 minut
- **Pomůcky:** 2 pracovní listy, slovník, lepidlo, nůžky, internet
- **Provedení:** Učitel vysvětlí žákům práci, do trojice obdrží žáci společný pracovní list k rozstříhání s obrázky slavných auvergueských osobností a s jejich jmény, zvlášť dostane každý žák dva připravené pracovní listy na výrobu cestovních pasů. Žáci si ve trojici rozdělí obrázky osobností, které vystříhnou a každý žák nalepí své dva obrázky osobností na určené místo v cestovním pase. Z nabídky jmen se již každý sám pokusí přiřadit jméno ke své osobnosti. Svoji volbu si žáci ověří pomocí vyhledávání na internetu, pokud byla jejich volba správná, pokračují dalším úkolem. Na internetu se pokusí nalézt základní informace o dané osobnostmi, čtou texty a vypisují základní údaje o osobnostech - datum narození i úmrtí, jejich povolání, čím se proslavili a jak jsou spojeni s auvergueským krajem. Žákům jsou k dispozici slovníky k vyhledávání neznámých slov. Každý žák vytvoří cestovní pas dvěma osobnostem. Pokud jsou žáci s prací hotovi, vytvoří původní trojice, ve kterých si navzájem své osobnosti představí. Tímto způsobem jsou žáci seznámeny se všemi osobnostmi kraje. Učitel prochází třídou, kontroluje práci žáků a pomáhá jim při případných potížích. (viz příloha 3.6)

8.2.2.1 Pracovní list k navržené aktivitě „Cestovní pasy slavných osobností“

Valéry Giscard d'Estaing	Georges Brassens	Sandrine Bonnaire
Blaise Pascal	Gabrielle (Coco) Chanel	Georges Pompidou

1. Remplis les passeports des personnages célèbres :

Prénom: _____

Nom: _____

Dates: né/e: le _____, à _____

 mort/e: le _____, à _____

Profession: _____

Pourquoi il/elle est célèbre?

Comment il/elle est lié/e avec la région Auvergne?

2. Présente les personnages !

8.2.3 Aktivita 7 - Auvergueská města

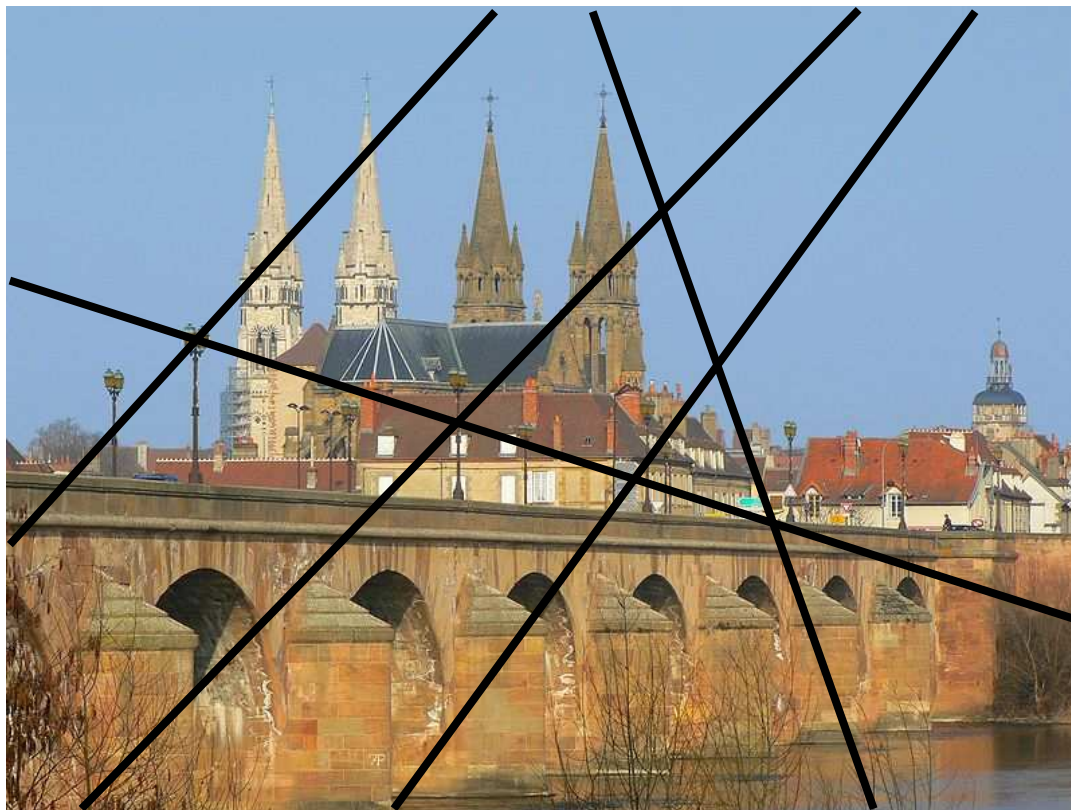
„Auvergueská města“ je aktivita, která seznámí žáky se čtyřmi městy kraje Auvergne. Tato města jsou rovněž prefekturami čtyř auvergueských departementů. Žáci mají možnost poznat základní charakteristiky měst a zároveň jim je přiblížena administrativní správa kraje.

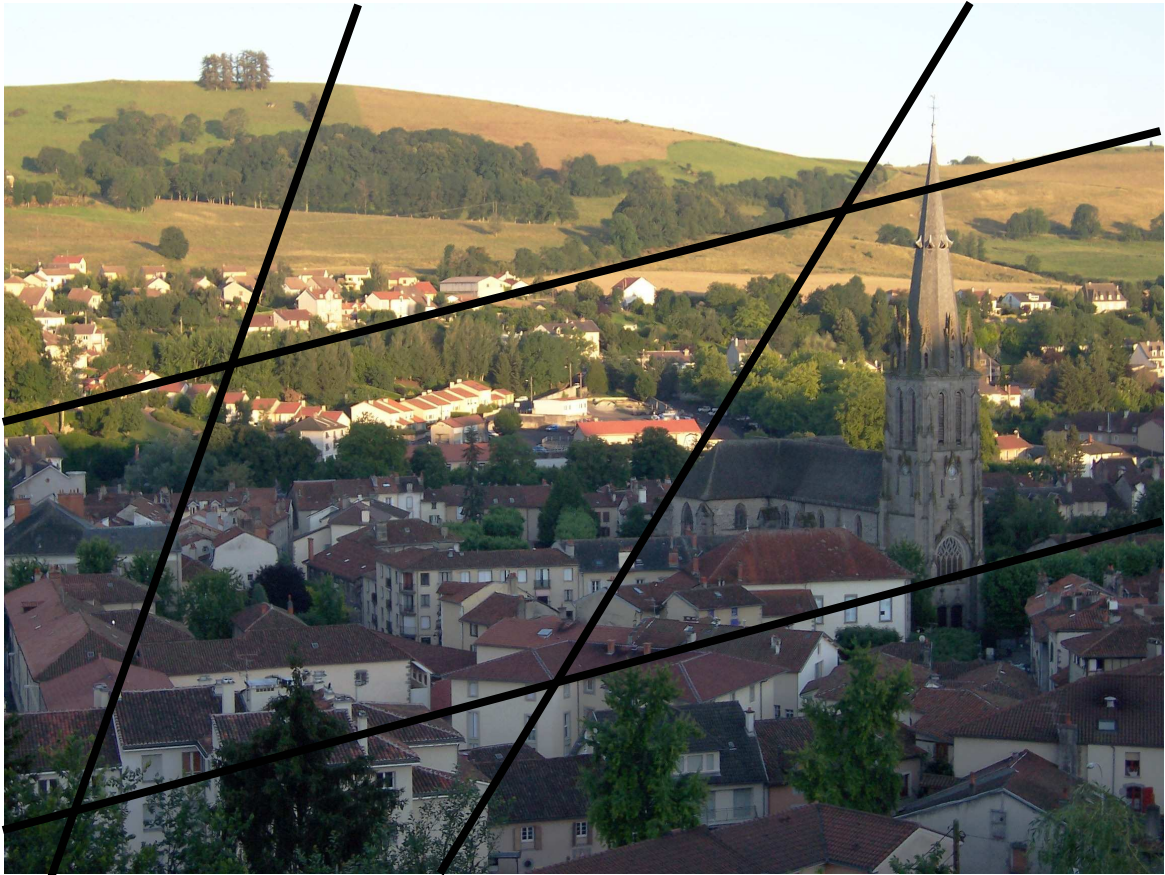
V první části seznamuje hravá forma činnosti žáky s fotografiemi čtyř měst, druhá část je zaměřena především na procvičení jazykové dovednosti čtení. Zároveň je obohacována slovní zásoba a upevňována znalost gramatických pravidel. Žáci jsou zároveň v kontaktu s psanou i zvukovou podobou jazyka, dochází tedy k procvičování všech čtyř jazykových prostředků, které se vzájemně prolínají nejen mezi sebou, ale i s jazykovými dovednostmi. K přečtení a porozumění psanému textu napomáhají právě fotografie z první části, díky kterým si žáci ověří, zda texty správně chápou. Na základě četby a přiřazení textů k fotografiím jsou žáci schopni dále pracovat a procvičovat ústní projev se správnou výslovností.

- **Cíl:** Seznámení s městy auvergueského kraje, obohacení slovní zásoby, schopnost čtení s porozuměním, rozvoj ústního projevu.
- **Forma:** Práce ve dvojici.
- **Čas:** 25 minut
- **Pomůcky:** rozstříhané obrázky měst, rozstříhané texty s popisy měst, slovník
- **Provedení:** Žáci ve dvojici dostanou nejdříve rozstříhané obrázky auvergueských měst a je jim vysvětlena práce. Žáci se pokouší obrázky správně složit, učitel je během jejich aktivity kontroluje a v případě potřeby jim pomáhá. Po složení obrázků jsou žákům rozdány nastříhané texty s charakteristikami jednotlivých měst. Každý žák ve dvojici si přečte sám pro sebe všechny čtyři charakteristiky a pak se společně se spolužákem pokusí přiřadit jednotlivé charakteristiky k obrázkům měst. Učitel během čtení prochází třídou a zodpovídá případné dotazy. Žákům jsou k dispozici slovníky k vyhledávání neznámých slov. Pokud jsou všechny dvojice s prací hotovi, následuje společná kontrola ve třídě. Jednotlivé texty jsou čteny nahlas, při čtení učitel opravuje chybnou výslovnost slov, po přečtení každého textu je k němu přiřazen odpovídající obrázek. Následně mohou být texty vybrány, žákům zůstanou k dispozici pouze obrázky a žáci se pokusí a měli by být schopni představit obrázky měst vlastními slovy. Při jejich ústním projevu je opravována špatná výslovnost. Pro větší motivaci žáků, mohou být výkony jednotlivců kladně ohodnoceny. (viz příloha 3.7)

8.2.3.1 Pracovní list k navržené aktivitě „Auvergneská města“

1. Assemble les images des villes d'Auvergne :

2. Lis les caractéristiques des villes et associe – les aux images convenables:

A : La préfecture du Cantal, la ville **Aurillac** est située à la charnière de la montagne et de la plaine, elle adosse aux Monts du Cantal. Ville historique, ville de patrimoine et d'authenticité, Aurillac a traversé les siècles en gardant son âme. Ses jardins ombragés, son Square dont la végétation se fait œuvre d'art, ses maisons plusieurs fois séculaires, ses hôtels particuliers, ses témoins de la ville abbatiale, l'écrin de verdure où elle se love sous le soleil ou les frimas lumineux, sont autant de jalons pour une balade entre hier et demain. Aurillac est le siège de la société Délos qui fabrique les parapluies soit ronds soit carrés.

B : Clermont-Ferrand est le chef-lieu du département du Puy-de-Dôme et en même temps la capitale de la région Auvergne. Clermont-Ferrand devient la ville en 1630 grâce à la réunion de deux cités médiévales longtemps rivales, Clermont et Montferrand. La ville conserve la beauté de son site, le contact de la Limagne et de la chaîne des Puys, elle a ses fonctions administratives de chef-lieu de département et centralise quelques industries bien caractéristiques de l'Auvergne, la fabrique et le commerce des toiles, la transformation de produits agricoles. C'est le siège d'entreprise Michelin dont production des pneumatiques et d'autres produits en caoutchouc naturel ou synthétique est connue dans le monde entier. La cathédrale Notre – Dame – de - l'Assomption de la pierre de lave domine la ville.

C : La préfecture de la Haute-Loire, la ville **Le Puy-en-Velay** est située au cœur du département. C'est un carrefour commercial, administratif, scolaire, culturel et sportif important, et aussi un point de départ des pèlerinages vers Saint-Jacques-de-Compostelle en Espagne. Trois sommets volcaniques dominent la ville, sur lesquels se dressent les églises - l'étonnante chapelle Saint –Michel d'Aiguilhe - et la statue Notre Dame de France. La cathédrale Notre-Dame est inscrite au patrimoine mondial de l'humanité par l'UNESCO. La ville est également liée à la dentelle à la main fabriquée durant des siècles.

D : La ville de **Moulins**, l'ancien centre du Bourbonnais devient aussi le chef-lieu du département de l'Allier. La rivière Allier traverse la ville, Moulins doit son nom aux nombreux moulins qui s'étaient le long des berges de cette rivière. Les visiteurs peuvent admirer les quartiers historiques avec les belles maisons à pans de bois, aux façades de briques roses et noires losangées et avec les intérieurs jolis. L'ancienne tour d'horloge de Moulins est appelée Jacquemart. La cathédrale gothique Notre-Dame abrite les vitraux splendides et son trésor renferme le fameux Triptyque du Maître du Moulins.

8.2.4 Aktivita 8 - *Má Auvergne*

„*Má Auvergne*“ je název písně současného auvergueského hudebníka Bernarda Oudoula a zároveň charakterizuje i následující navrženou aktivitu, která u žáků rozvíjí jazykovou dovednost poslech s porozuměním. Její obsah přispívá k utvoření obrázku nejen o přírodních krásách auvergueské oblasti. U žáků může rozvinout touhu někam patřit, pocit vlastenectví a dovednost vyjádřit své životní postoje a pocity.

Zvuková stránka jazyka je prezentována pomocí melodické písně s videoklipem, která zaujme všechny žáky a pomůže ke správnému porozumění textu, neboť se ve videoklipu objevují záběry měst, typických staveb a přírody kraje. Touto aktivitou je rovněž rozšiřována slovní zásoba a upevňovány gramatické znalosti. Následný písemný nebo ústní projev rozvíjí schopnost samostatného vyjadřování a podporuje dovednost uplatnit získané znalosti v praxi.

- **Cíl:** Seznámení s charakteristikami auvergueského regionu, rozšíření slovní zásoby, poslech s porozuměním, rozvoj samostatného ústního nebo písemného projevu.
- **Forma:** Samostatná práce.
- **Čas:** 30 minut
- **Pomůcky:** pracovní list, slovník, nahrávka písně s videoklipem dostupným z: https://www.youtube.com/watch?v=oF6FqLf_okI
- **Provedení:** Učitel rozdá každému žákovi pracovní list s textem písně „*Mon Auvergne*“ a vysvětlí zadání práce. Při prvním poslechu žáci pouze poslouchají a sledují videoklip, při druhém poslechu se již pokouší připsat do tabulky čísla, která budou označovat pořádek vět v textu písně. Třetí poslech slouží k ověření jejich řešení úkolu a případným opravám. Žáci mohou porovnat své řešení se spolužáky, následuje společná kontrola, při které se žáci střídají a snaží se přečíst správně poskládaný text písně se správnou výslovností, společně s učitelem si vysvětlují neznámá slova. Nyní může následovat další poslech, při kterém mohou žáci zpívat společně s interpretem a upevňovat tím správnou výslovnost. V další fázi mají žáci za úkol na základě textu písně popsat vlastními slovy, jak si daný kraj představují, co je pro něj charakteristické, co tam mohou navštívit. Po celou dobu činnosti mají žáci k dispozici slovník, učitel pomáhá žákům a kontroluje jejich práci. Popis kraje může být jak písemná, tak i ústní aktivita, či jejich kombinace, žáci nejdříve svůj text napíší a následně přečtou. Záleží na volbě učitele. Učitel může práci zadat i jako domácí úkol, který může být obměněn, žáci mohou popisovat například svoji vlast. (viz příloha 3.8)

8.2.4.1 Pracovní list k navržené aktivitě „Má Auvergne“

1. Écoute la chanson et range son texte:

Bernard Oudoul

Mon Auvergne

	Nous venons de cette terre Cette Auvergne dont nous sommes si fiers Le berceau de nos pères, de nos mères
	Je suis né sur cette terre Ce pays dont je reste si fier La patrie de mon père, de ma mère
	Par ces chemins, par ces pierres Habillés de montagnes, de cratères Où les cœurs sont remplis de lumière
	Je suis né dans cette France Aux pieds de ces volcans, mon enfance Bercé par les couleurs d'insouciance
	Nous venons de cette terre Cette Auvergne dont nous sommes si fiers Le berceau de nos pères, de nos mères
	Je suis né sur cette terre Ce pays dont je reste si fier La patrie de mon père, de ma mère
	Sous le ciel de Bonnevie J'ai grandi à l'abri des soucis Sans béton, sans les armes et sans cris
	Même si je vis au soleil Tant d'avant, tant de présents s'entremêlent Aux souvenirs jamais infidèles
	Je la garde au fond de moi
	Je la garde au fond de moi
	Je vous garde au fond de moi (2x)
	Je vous garde au fond de moi (2x)
	Mon Auvergne à tant aimé (2x)
	Mon Auvergne à tant vécu (2x)
	Mon Auvergne à tout donné (2x)
	Mon Auvergne à tout vécu (2x)

2. Essaye de caractériser la région d'Auvergne !

8.3 Návrhy aktivit pro cílovou skupinu pokročilí

Cílová skupina pokročilí představuje skupinu žáků na středních školách, jejichž věk se pohybuje od 17 do 19 let. Francouzský jazyk se učí nejméně pět let a v jazyce se orientují a jsou schopni v něm adekvátně reagovat. Společný evropský referenční rámec pro jazyky staví skupinu pokročilých na úrovni B1 až B2. Pro tuto cílovou skupinu byly navrženy následující aktivity, které se zaměřují především na praktické seznámení žáků s každodenním životem lidí v kraji Auvergne. Tyto aktivity se snaží zajímavou formou zapojit žáky do činností, které jsou běžné ve všech zemích světa, avšak které v sobě nesou ukryté prvky auvergneského kraje.

8.3.1 Aktivita 9 - Výlet do kraje Auvergne

Aktivita „Výlet do kraje Auvergne“ seznamuje žáky hravou formou s auvergneskou oblastí z různých úhlů pohledu. Umožňuje žákům poznat nejen přírodní charakteristiky kraje, ale i jeho nejznámější města, památky či typický průmysl v dané oblasti. Možnost pracovat s různými druhy autentických materiálů, samostatné tvůrčí myšlení, rozvoj spolupráce a kreativita jsou nejlepšími charakteristikami pro tuto aktivitu.

Tato činnost je zaměřena převážně na rozšíření slovní zásoby, jednoho z jazykových prostředků, a jednu jazykovou dovednost, ústní projev, který je rozvíjen na základě nové slovní zásoby.

- **Cíl:** Rozšíření slovní zásoby, správné použití gramatických jevů při ústním projevu, rozvoj spolupráce, organizačních schopností a kreativity pro tvorbu vlastních projektů.
- **Forma:** Práce ve dvojici.
- **Čas:** 45 minut
- **Pomůcky:** pracovní list, internet, slovník, mapy kraje, informační letáky, průvodce
- **Provedení:** Žáci obdrží pracovní listy a je jim vysvětleno zadání práce. Po celou dobu práce mají žáci plně k dispozici internet, slovník i nejrůznější druhy materiálů - mapy kraje, informační letáky, průvodce atd. Žáci využívají tyto zdroje k tvorbě výletu do auvergneského kraje a k plnění dalších úkolů podle pokynů v pracovním listě. V první části úkolu se žáci snaží naplánovat výlet do kraje tak, aby obsahoval zadané údaje, pokusí se ho naplánovat i časově a uvést základní data k výletu. V druhé části úkolu se žáci snaží vyhledat ke každé uvedené oblasti slova nejlépe charakterizující tyto oblasti. Učitel kontroluje činnost a pomáhá při případných obtížích.

Na závěr činnosti představí každá dvojice svůj plán výletu, přičemž využívají nově vyhledaná slova. Svůj výběr slov porovnají a pokusí se je mezi sebou navzájem francouzsky vysvětlit. (viz příloha 3.9)

8.3.1.1 Pracovní list k navržené aktivitě „Výlet do kraje Auvergne“

1. Prévois un voyage en Auvergne de manière qu’il comporte :

- la visite d’un monument roman,
- la visite d’une ville industrielle,
- une randonnée pédestre sur les volcans dans un parc naturel.

2. Écris les informations de ton voyage :

Combien de jours dure le voyage: _____

Combien de kilomètres a le voyage: _____

Quelles villes tu visites: _____

3. Cherche pour chaque domaine 5 mots:

a) *l’art roman* : la basilique, _____, _____,
_____, _____, _____

b) *le centre industriel* : l’entreprise, _____, _____,
_____, _____, _____

c) *le parc naturel* : le volcan, _____, _____,
_____, _____, _____

4. Présente ton voyage et explique les mots nouveaux à tes collègues !

8.3.2 Aktivita 10 - *Chanson pour l'Auvergnat*

Georges Brassens a jeho píseň „*Chanson pour l'Auvergnat*“ představují další navrženou aktivitu. Píseň seznámí žáky s příběhem autora během druhé světové války, který díky laskavosti auvergueských lidí přečkal toto těžké období svého života. Žáci se tímto způsobem seznamují nejen s charakterovými vlastnostmi lidí, ale i s historickými souvislostmi. Během této činnosti je rozvíjena vlastní fantazie žáků.

Aktivita je zaměřena na jazykovou dovednost poslech s porozuměním, z jazykových prostředků je prezentována zvuková stránka jazyka pomocí autentického francouzského textu, zároveň aktivita žáky seznamuje se psanou stránkou jazyka, se kterou žáci pracují při poslechu. Rovněž dochází k upevňování gramatických pravidel a je obohacována slovní zásoba. Na poslech navazuje diskuze a vymyšlení příběhu, které rozvíjí jazykovou dovednost, ústní projev, případně písemný projev, při kterých je podporována schopnost samostatného vyjadřování a dovednost uplatňovat získané poznatky a jazykové prostředky v praxi.

- **Cíl:** Poslech s porozuměním, rozšíření slovní zásoby, pochopení dějinných souvislostí, rozvoj a využití fantazie žáků, rozvoj ústního případně písemného projevu.
- **Forma:** Samostatná práce, kruhová diskuze, skupinová práce.
- **Čas:** 45 minut
- **Pomůcky:** pracovní list, nahrávka písně, slovníky
- **Provedení:** Učitel rozdá žákům pracovní listy a vysvětlí následující činnost. Při prvním poslechu žáci pouze poslouchají. Před druhým poslechem si přečtou slova z nabídky, zeptají se na případná neznámá slova a následuje poslech, při kterém se žáci pokouší doplnit chybějící slova z nabídky do textu písně. Třetí poslech slouží ke konečnému doplnění slov a ke kontrole práce. Po posledním poslechu dochází ke společné kontrole a vysvětlení případných neznámých výrazů z textu písně. Při další fázi úkolu se žáci i učitel posadí do kruhu a pokusí se mezi sebou diskutovat o obsahu písně, vyjadřují své názory a konfrontují je s názory ostatních, učitel jim při diskuzi pomáhá a navádí jejich diskuzi správným směrem. Další fáze úkolu spočívá ve vymyšlení příběhu, ke kterému pomáhá nejen text písně, ale i přiložená tabulka s hesly. Tato hesla musí být v příběhu zakomponována. Zde se nabízí různé varianty úkolu dle situace ve třídě. Příběh může vymyslet celá skupina.

Dále je možné, aby každý žák vymyslel svůj vlastní příběh, nebo může být třída rozdělena do menších skupinek. Příběhy můžou žáci napsat. Vymyšlené příběhy jsou pak prezentovány a navzájem porovnávány mezi žáky, případně mezi skupinkami. Při představování příběhu učitel pomáhá se správnou výslovností a volbou vhodných výrazů a jazykových obrátů. (viz příloha 3.10) Na závěr činnosti seznámí učitel žáky se skutečným příběhem autora a s důvodem vzniku písně. (viz kapitola 6.7.2)

8.3.2.1 Pracovní list k navržené aktivitě „Chanson pour l’Auvergnat“

1. Écoute la chanson et complète les mots proposés dans le texte :

vie	fermé la porte au nez	croqu'mort (3x)	faim	grand festin
père éternel (3x)	froid	air malheureux	voir emmener	
peu de miel	l'Auvergnat (2x)	l'hôtesse (2x)	feu de joie	
feu	applaudi	feu de bois	peu de pain	
corps (3x)	bouts de pain	gendarmes	bouts de bois	
intentionnés (3x)	huche	voir jeûner	l'étranger (2x)	grand soleil

Georges Brassens

Chanson pour l’Auvergnat

Elle est à toi cette chanson
 Toi _____ qui sans façon
 M'as donné quatre _____
 Quand dans ma _____ il faisait _____
 Toi qui m'as donné du _____ quand
 Les croquantes et les croquants
 Tous les gens bien _____
 M'avaient _____
 Ce n'était rien qu'un _____
 Mais il m'avait chauffé le _____
 Et dans mon âme il brûle encore
 A la manière d'un _____

Toi _____ quand tu mourras
 Quand le _____ t'emportera
 Qu'il te conduise à travers ciel
 Au _____.

Elle est à toi cette chanson
 Toi _____ qui sans façon
 M'as donné quatre _____
 Quand dans ma vie il faisait _____
 Toi qui m'ouvris ta _____ quand
 Les croquantes et les croquants
 Tous les gens bien _____
 S'amusaient à me _____
 Ce n'était rien qu'un _____
 Mais il m'avait chauffé le _____
 Et dans mon âme il brûle encore
 A la manière d'un _____

Toi _____ quand tu mourras
 Quand le _____ t'emportera
 Qu'il te conduise à travers ciel
 Au _____.

Elle est à toi cette chanson
 Toi _____ qui sans façon
 D'un _____ m'as souri
 Lorsque les _____ m'ont pris
 Toi qui n'as pas _____ quand
 Les croquantes et les croquants
 Tous les gens bien _____
 Riaient de me _____
 Ce n'était rien qu'un _____
 Mais il m'avait chauffé le _____
 Et dans mon âme il brûle encore
 A la manière d'un _____

Toi _____ quand tu mourras
 Quand le _____ t'emportera
 Qu'il te conduise à travers ciel
 Au _____.

2. Dis de quoi on parle dans la chanson ?

3. Invente une histoire à l'aide de ces mots :

L'année 1943	Georges Brassens	se cacher	les époux pauvres
les gens bien intentionnés	aider qqn	les champs de bataille	Allemagne

8.3.3 Aktivita 11 - Auvergneské kroje

Aktivita nazvaná „Auvergneské kroje“ seznamuje žáky s tradiční krajskou kulturou, která se zde vyvíjí a udržuje od nepaměti až dodnes. V textu se žáci dozví o jednotlivých prvcích, které tvoří nezbytnou součást mužských i ženských auvergneských krojů.

Díky rozvoji jazykové dovednosti čtení s porozuměním při této aktivitě je dále rozšiřována slovní zásoba v této oblasti a jsou upevňovány gramatické vědomosti. Zvuková stránka jazyka je procvičena při hlasitém čtení. V oblasti gramatiky se aktivita zaměřuje na znalost přídavných jmen a jejich praktické použití. Splněním zadaných úkolů je zároveň upevňována znalost správné podoby psané stránky jazyka.

- **Cíl:** Čtení s porozuměním, orientace v textu, seznámení se s typickými prvky auvergneských krojů, rozšíření slovní zásoby, procvičení gramatických znalostí, přídavných jmen.
- **Forma:** Samostatná práce.
- **Čas:** 30 minut
- **Pomůcky:** pracovní list, slovníky, internetový slovník
- **Provedení:** Učitel rozdává žákům pracovní listy a vysvětlí práci. Text na pracovním listě si v první fázi činnosti čte každý žák potichu sám pro sebe a podtrhne si případné neznámé výrazy. Žákům jsou i dispozici slovníky i internet, které jim umožní vyhledat pro ně neznámé výrazy a obohatí tak jejich slovní zásobu. Učitel kontroluje práci žáků a je jim k dispozici po celou dobu jejich činnosti. Následuje druhé, hlasité čtení. Žáci se střídají ve čtení, například jeden žák přečte jednu větu atd. Při hlasitém čtení učitel kontroluje, opravuje a dbá na správnou výslovnost žáků. Společně si objasní případné neznámé výrazy, které nenašli v žádném slovníku. Po tomto druhém čtení se žáci pokusí přiřadit odpovídající výraz k číslům, která označují jednotlivé části kroje. Když jsou všichni žáci s prací hotovi, následuje rychlá společná kontrola. V další fázi aktivity přiřazují žáci jednotlivým částem kroje pod jednotlivými čísly vhodná přídavná jména, která mohou vyhledat v textu, ve slovníku nebo ve své slovní zásobě. Přídavná jména nemusí pouze popisovat vzhled dané části kroje, mohou označovat i žákovo hodnocení kroje, jak se mu daná část líbí. Poslední fáze činnosti spočívá ve vzájemném představení si a porovnání přídavných jmen pro dané části auvergneských krojů a vyjádření tak svých vlastních názorů. (viz příloha 3.11)

8.3.3.1 Pracovní list k navržené aktivitě „Auvergneské kroje“

1. Lis le texte :

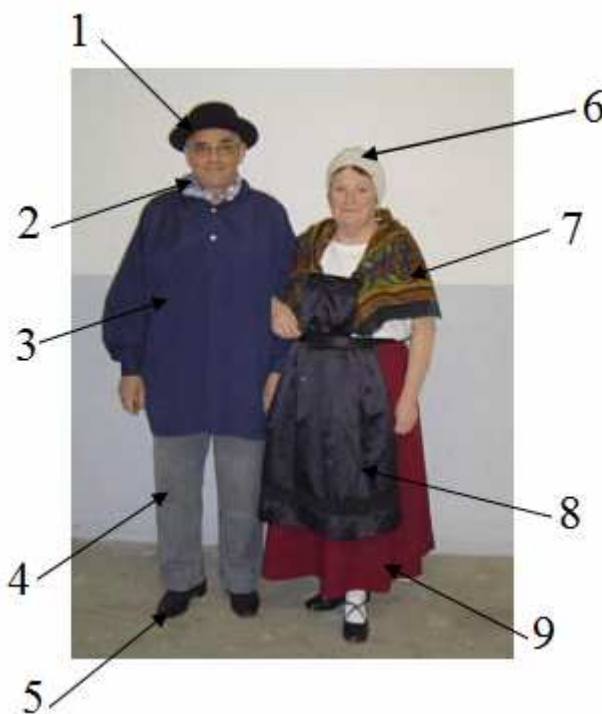
Le foulard de couleur vive au cou, le feutre noir à larges bords sur la tête, des sabots ou les galoches aux pieds sont les éléments de base du costume masculin d'Auvergne. La biauade présente l'élément principal. C'est la grande blouse bleue sombre plissée aux épaules et aux manches qui protège les vêtements et retombe sur un solide pantalon de toile noire.

On peut lui substituer la veste noire de drap épais sur un gilet et une chemise, la cravate est facultative, ou bien la casaque de laine blanche – brayaud, avec grosse chemise d'écru (c'est surtout en Bourbonnais) et les guêtres.

Le costume féminin est formé par la robe longue à jupe souvent très foncée, le tablier est brodé serré à la taille et châle sur les épaules. Le costume féminin se distingue surtout par les *coiffes*, sujettes à de grandes variations locales. Les femmes peuvent porter le bonnet rond de toile blanche brodée ou tuyautée; la capeline; le canotier à rubans; le chapeau aux bords relevés devant et le chapeau dit « à deux bonjours » en Bourbonnais.

Les costumes soit féminins soit masculins sont décorés de nombreux bijoux. Les bijoux agrémentent surtout les robes du dimanche, ce sont par exemple bijoux émaillés, centurons en argent ou épingles pour fixer le châle.

2. Associe les mots convenables aux nombres:

3. Cherche 3 adjectifs qualificatifs qui caractérisent les parties des costumes :

1. _____, _____, _____
2. _____, _____, _____
3. _____, _____, _____
4. _____, _____, _____
5. _____, _____, _____
6. _____, _____, _____
7. _____, _____, _____
8. _____, _____, _____
9. _____, _____, _____

8.3.4 Aktivita 12 - Gastronomický zážitek

„Gastronomický zážitek“ je aktivitou, která se zaměřuje na typickou auvergneskou kuchyni. Žákům představuje a seznamuje je s krajovými kulinářskými specialitami, jejich recepty a dokonce umožňuje vyzkoušet si auvergneskou kuchyni v praxi. Podporuje tak u nich chuť objevovat a tvořit a motivuje tím žáky k další činnosti.

Tato činnost nabízí žákům možnost vyhledávání a práci s autentickými mediálními francouzskými texty, čímž značně rozšíří slovní zásobu žáku v oblasti gastronomické. Z jazykových dovedností procvičuje v první fázi čtení s porozuměním, na základě porozumění rozvíjí u žáků schopnost vybrat z textu to nejdůležitější a použít to následně v praxi. Probouzí v žácích samostatnost a kreativitu. V druhé fázi je aktivita zaměřena na písemný projev, při kterém žáci dále procvičují jazykové prostředky. V oblasti gramatiky se aktivita zaměřuje především na správný výběr a na používání minulých časů.

- **Cíl:** Představení auvergneské kuchyně, rozšíření slovní zásoby, rozvoj samostatnosti, kreativity a ochoty experimentovat, rozvoj písemného projevu, upevnění gramatických znalostí a správné psané podoby jazyka.
- **Forma:** Práce ve skupině, samostatná práce.
- **Čas:** 90 minut
- **Pomůcky:** pracovní list, internet, ingredience na vaření, vybavená kuchyň
- **Provedení:** Žáci ve třídě se rozdělí do skupin, obdrží pracovní listy a je jim vysvětlena práce. Žáci ve skupinách si vyberou jednu z auvergneských specialit uvedených na pracovním listě, každá skupina by měla mít jinou specialitu. Žáci využijí možnosti přístupu na internet a najdou si požadovaný recept, který si opíšou nebo vytisknou. Z receptu si následně sestaví nákupní lístek a zajdou do obchodu na nákup potřebných surovin nebo jim již nakoupené suroviny poskytne učitel. Po zajištění potřebných ingrediencí si žáci ve skupinkách rozdělí práci a pokusí se dané speciality uvařit. Protože má každá skupinka jiné jídlo, mohou si skupinky výsledná jídla vzájemně nabídnout k ochutnání, porovnat a vyhlásit nejzdařilejší auvergneskou specialitu. Učitel je žákům plně k dispozici a pomáhá při případných obtížích. Po této netradiční výuce popíše každý žák postup vaření, své zážitky během vaření a své hodnocení jídla i práce. Při psaní používají vhodné a správné slovesné časy. Z časových důvodů může být písemný projev zadán jako domácí úkol. (viz příloha 3.12)

8.3.4.1 Pracovní list k navržené aktivitě „Gastronomický zážitek“

1. Recherche sur l'internet les recettes de ces spécialités d'Auvergne :

- A) Tripoux d’Auvergne
- B) Potée auvergnate
- C) Aligot
- D) Cornets de Murat
- E) Guenilles – beignets auvergnats
- F) Pompe aux pommes

2. Choisi une recette et forme la liste d'achats :

Liste d'achats	

3. Achetez les ingrédients nécessaires et essaye de cuire la spécialité choisie.

4. Décris ta progression pendant la préparation de la spécialité ! Écris tes expériences et évalue ton résultat. (Utilise les bons temps du passé !)

9 Závěr

V následující závěrečné kapitole jsou shrnuty a celkově zhodnoceny výsledky této diplomové práce.

Hlavním cílem první části diplomové práce bylo představení francouzského kraje Auvergne jak z obecného hlediska, tak především jeho zajímavostí a zvláštností, jinými slovy jeho hlavních charakteristik, kterými se odlišuje od ostatních francouzských krajů. V této části nebyla pozornost zaměřena pouze na přírodní podmínky, historii či ekonomiku kraje, práce se podrobně zabývá i krajovými zvyklostmi, jazykem, gastronomií nebo osobnostmi, které jsou s krajem spojovány.

Kraj Auvergne, situovaný v centru Francie, má díky své poloze bohatou minulost a stal se velkým zdrojem nejrůznějších pověstí. Kraj oplývá především přírodní krásou a bohatstvím, proto se také symbolem tohoto kraje stala zelená barva. Vulkanický reliéf s přírodou chráněnou ve dvou velkých přírodních parcích, zemědělství charakterizované rozlehlými pastvinami doplněné cinkotem pasoucího se skotu, světoznámé továrny na zpracování kaučuku a výrobu pneumatik, města a vesnice uchovávající typickou krajovou architekturu patří nepochybně k hlavním charakteristikám oblasti. S auvergueským kulturním dědictvím neodmyslitelně souvisí jazykový dialekt, katolické náboženství s živoucím mariánským kultem, slavení nejrůznějších svátků během celého roku, tradiční řemesla vázající se k oblasti, krajové kroje, tance i tradiční hudba. V neposlední řadě musíme zmínit i bohatou auvergueskou kuchyni oplývající výtečnými sýry, likéry a minerální vodou z kraje.

Ačkoliv je auvergueský kraj v porovnání s ostatními francouzskými kraji opomíjen, představuje velice živoucí oblast vlastních zajímavá specifika. Charakteristická krajina, kulturní dědictví a dobrá dopravní infrastruktura umožňují kraji rychlý rozvoj cestovního ruchu a dovolují tak jeho návštěvníkům na vlastní kůži prožít a vychutnat krásy oblasti.

Seznámení se s krajem a jeho charakteristikami však může proběhnout již při osvojování si cizího jazyka během výuky. Otázka jak začlenit reálie auvergueského kraje do výuky francouzského jazyka se stala hlavním tématem druhé části této diplomové práce. Výuka jazyka by neměla být omezena pouze na jazykové prostředky a jazykové dovednosti. Měla by zahrnovat i reálie zemí osvojovaného jazyka a umožnit tak poznat jazyk i ve spojitosti se zemí a její kulturou.

Cíl druhé části této diplomové práce, tedy didaktické zpracování kraje Auvergne a jeho zajímavostí ve výuce francouzského jazyka, byl naplněn navržením dvanácti aktivit zahrnujících reálie auvergueského kraje pro tři různé cílové skupiny. Nabídnuté aktivity jsou vytvořeny tak, aby zpestřily a obohatily výuky francouzského jazyka a především aby hravou formou seznámily s vybranými oblastmi auvergueských reálií. Připravené aktivity pro výuku tak nabízí žákům možnost během osvojování a procvičování jazykových prostředků a dovedností poznávat i mapu kraje, jeho základní charakteristiky, nejvýznamnější města, památky i produkty. Návrhy aktivit dále seznamují žáky s auvergueskými zvyky, svátky, jazykem, kroji a několika významnými osobnostmi. Při realizaci těchto aktivit mohou žáci dokonce ochutnat i auvergueské kulinářské speciality. Aktivity byly připraveny takovým způsobem, aby motivovaly žáky nejen k učení se cizímu jazyku, ale i k chuti cestovat a objevovat mnohá tajemství zemí osvojovaného jazyka.

Věřím, že tato diplomová práce naplňuje stanovené cíle a svým obsahem by mohla být nápomocna při výuce francouzského jazyka na českých školách.

10 Résumé

Les particularités des régions françaises – Auvergne, c’est le thème principal de ce mémoire de maîtrise. Le but principal de ce mémoire de maîtrise est de présenter et d’approcher la région de l’Auvergne avec ses particularités de la façon concise et récapitulative et la proposition didactique des activités pour l’enseignement. Les activités proposées contiennent ces particularités de la région Auvergne.

Le mémoire de maîtrise comporte deux parties – la partie théorique qui s’intéresse à la région d’Auvergne avec ses particularités et ses caractéristiques et la partie pratique qui propose le travail didactique de ces particularités à l’enseignement de la langue française.

L’Auvergne est située au centre de la France, elle possède l’histoire riche et représente une grande source de mythes. La région dispose surtout de la richesse et de la beauté naturelle, c’est aussi pourquoi la couleur typique de l’Auvergne est le vert. Aux particularités d’Auvergne qui distinguent la région des autres régions françaises appartiennent surtout : le relief volcanique avec la nature pure qui est protégée en deux parcs naturels, l’agriculture qui est caractérisée par les pâturages avec les races bovines qui complètent le paysage régional, l’industrie du caoutchouc et des matières plastiques avec la fabrication de pneumatiques – les entreprises Michelin et Dunlop France, les villes et villages conservant l’architecture typique pour la région, par exemple les pigeonniers sur la campagne auvergnate ou l’art roman très répandu dans la région. Les villes les plus connues sont par exemples la capitale Clermont-Ferrand et les préfectures des départements - Moulins, Le Puy – en – Velay ou Aurillac. Le patrimoine culturel auvergnat est représenté dans la région par la langue régionale et la religion catholique avec le culte marial très fort. Les traditions régionales sont gardées grâce aux fêtes spécifiques comme par exemple « La fête des Brandons » ou « Le feu de la Saint Jean ». Dans la région, on peut trouver aussi les anciens métiers, les costumes, les danses et la musique traditionnelle. La cuisine auvergnate est très riche, elle est connue surtout pour ses fromages et pour ses plats typiques comme par exemple l’aligot, la potée, les tripoux, les guenilles, les eaux minérales ou la Verveine du Velay, la liqueur typique d’Auvergne. L’Auvergne, c’est aussi la région natale de plusieurs personnages célèbres.

La région de l'Auvergne est une région vivante, elle possède son folklore et ses traditions qui sont très riches et variées. Avec son paysage caractéristique, son patrimoine culturel et avec sa bonne infrastructure de transport, la région permet un grand développement du tourisme. En Auvergne, il y a beaucoup de choses à découvrir.

Si on apprend la langue étrangère, dans notre cas le français, on doit aussi connaître la civilisation de la France et les régions françaises avec leurs particularités. L'enseignement de la langue étrangère ne doit pas alors être limité seulement aux moyens linguistiques – vocabulaire, grammaire, prononciation, orthographe et aux compétences communicatives – expression orale, expression écrite, compréhension orale, compréhension écrite. L'enseignement doit aussi présenter la civilisation du pays aux élèves et lier alors les moyens linguistiques et les compétences communicatives avec les régions de la langue étrangère.

Dans ce mémoire de maîtrise, on propose les activités pour trois groupes d'élèves : débutants, moyen avancés et avancés. Quatre activités pour chaque groupe travaillent avec les particularités de la région Auvergne qui étaient présentées dans la première partie et qui peuvent être intégrées dans l'enseignement de la langue française. Douze activités de la forme enjouée aident les élèves à connaître la région d'Auvergne. Elles peuvent être utilisées indépendamment dans l'enseignement, sans le prolongement de la méthode actuelle. Ces activités peuvent devenir les moyens pour l'enrichissement et l'assaisonnement de l'enseignement de la langue française et elles peuvent aussi motiver les élèves non seulement à apprendre la langue française mais aussi à visiter la région d'Auvergne.

Les sources d'informations principales pour ce mémoire de maîtrise deviennent les livres spécialisés sur les régions françaises, les livres didactiques et les sites d'Internet actuels. L'expérience et la créativité d'auteure étaient utilisées pour les propositions didactiques des activités.

11 Seznam použitých informačních zdrojů

Auvergne : Le guide du routard. Lavis : Hachette, 2009. 499 s. ISBN 978-2-01-244332-7.

BIECHELE, Alicia Padrós und Markus. *Didaktik der Landeskunde*. 3. [Dr.]. Berlin ; München [u.a.]: Langenscheidt, 2008. ISBN 978-346-8496-431.

ČEPČÁNYOVÁ, Jana. *Reálie frankofonních zemí : Civilisation en raccourci la France, la Suisse, la Belgique, le Luxembourg, Monaco, le Canada*. Plzeň : Fraus, 1997. 70 s. ISBN 80-7238-345-0.

DI GIURA BEACCO, Marcella. *Vagabondages : Fiches d'activité photocopiables*. Paris : Hachette, 2001. 425 s. ISBN 201155160-9.

FABRIÈS-VERFAILLIE, Maryse; STRAGIOTTI, Pierre. *La France des régions*. 3ème édition. Paris : Bréal, 2000. 413 s. ISBN 2842916417.

FORMÁNKOVÁ, Jana. *Einsatz von Stationenlernen zur Integration der Landeskunde von den deutschsprachigen Ländern in den D a F Unterricht in der tschechischen Mittelschule*. Hradec Králové, 2012. Didaktisches Abschlussprojekt. Univerzita Hradec Králové.

Francie: Monako : průvodce do zahraničí. 3. vyd. Praha: Olympia, 1998, 230 s. ISBN 80-703-3474-6.

Francie : Společník cestovatele. Praha : Ikar, 2008. 720 s. ISBN 978-80-249-0948-6.

FRÉMONT, Armand. *Portrait de la France : Villes et régions*. Paris : Flammarion, 2001. 782 s. ISBN 2-08-211576-3.

HENDRICH, Josef a kol. *Didaktika cizích jazyků*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988. ISBN 26-06-11/1.

JUNG, Lothar. *99 Stichwörter zum Unterricht*. 1. Aufl. Ismaning: Max Hueber Verlag, 2001, 272 s. Deutsch als Fremdsprache. ISBN 31-900-7438-0.

JULAUD, Jean-Joseph. *La géographie française pour les nuls*. Paris : First, 2006. 400 s. ISBN 2-75400-245-6.

Le Guide vert : Auvergne : Bourbonnais. Paris : Michelin, 2002. 384 s. ISBN 2-06-030404-0.

MONNERIE, Annie. *La France aux cent visages*. Paris : Didier, 1996. 223 s. ISBN 2-278-04377-3.

PETRO, Jozef. *Francie: kapesní průvodce*. Vyd. 1. Brno: Computer Press, 2004, ix, 231 s. ISBN 80-251-0202-5.

POMETLOVÁ, Jitka. *Les particularités des régions françaises: Auvergne*. Praha, 2011. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze.

Internetové zdroje

A la découverte de La Chaise-Dieu [online]. 2015 [cit. 2015-02-08]. Dostupné z: <http://www.la-chaise-dieu.info/>

Aurillac.fr [online]. 2015 [cit. 2015-03-08]. Dostupné z: <http://www.aurillac.fr/>

Auvergne : Un regard neuf sur l'Auvergne [online]. 2007-2015 [cit. 2015-02-18]. Auvergne, terre de champions économiques. Dostupné z WWW: <http://www.auvergne.fr/economie/auvergne-terre-de-champions-economiques.html>.

Auvergne thermale [online]. 2015 [cit. 2015-02-19]. Les stations thermales d'Auvergne. Dostupné z WWW: <http://www.auvergne-thermale.com/fr/stations-thermales.php>.

Bernard Oudoul: Biographie [online]. 2015 [cit. 2015-02-08]. Dostupné z: <http://www.zicmeup.com/artiste/Bernard-Oudoul/>

Bienvenu à Montluçon [online]. 2009-2015 [cit. 2015-03-10]. Montluçon, ville d'art. Dostupné z WWW: <http://www.mairie-montlucon.fr/>.

Bourbonnais.org [online]. 2002-2006 [cit. 2015-03-03]. L'Allier et un peu plus... Dostupné z WWW: <http://www.bourbonnais.org/>.

BRIOUDE est sa région : Patrimoine [online]. 2000 [cit. 2015-03-12]. Basilique romane Saint-Julien de Brioude. Dostupné z WWW: <http://www.ot-brioude.fr/basilique.html>.

Centre France - Pays d'Auvergne : Histoire [online]. 2015 [cit. 2015-03-20]. Les dates qui ont fondé l'Auvergne. Dostupné z WWW: http://www.auvergne-centrefrance.com/dossiers_histoire/histoire_auvergne.htm.

Centre France - Pays d'Auvergne : Histoire - Des hommes et des dates [online]. 2015 [cit. 2015-03-22]. George Onslow. Dostupné z WWW: http://www.auvergne-centrefrance.com/dossiers_histoire/george_onslow.htm.

Centre France - Pays d'Auvergne : Histoire - Des hommes et des dates [online]. 2015 [cit. 2015-03-28]. Valéry Giscard d'Estaing. Dostupné z WWW: http://www.auvergne-centrefrance.com/dossiers_histoire/giscard_destaing.htm.

Centre France - Pays d'Auvergne : Patrimoine [online]. 2015 [cit. 2015-03-07]. L'ART ROMAN EN AUVERGNE. Dostupné z WWW: <http://www.auvergne-centrefrance.com/geotouring/patrimoi/roman/default.htm>.

Centre France - Pays d'Auvergne : Patrimoine [online]. 2015 [cit. 2015-03-07]. LA ROUTE DES CHÂTEAUX EN AUVERGNE. Dostupné z WWW: <http://www.auvergne-centrefrance.com/geotouring/patrimoi/chateau/default.htm>.

Centre France - Pays d'Auvergne : Villes d'Auvergne [online]. 2015 [cit. 2015-03-13]. THIERS. Dostupné z WWW: <http://www.auvergne-centrefrance.com/geotouring/villages/pdd/thiers/thiers.htm>.

Clermont-Ferrand : Ville avec vues! [online]. 2015 [cit. 2015-03-13]. QUELQUES MOTS D'HISTOIRE. Dostupné z WWW: <<http://www.clermont-fd.com/index.php/decouvertes/patrimoine/71.html>>.

Compagnie de danses et musiques traditionnelles : La Veillé Limousine : QUELQUES ÉLÉMENTS SUR LES DANSES EN LIMOUSIN. [online]. 14.2.2010 [cit. 2015-03-11]. Nos danses. Dostupné z WWW: <<http://www.veilleelimousine.com/spectacles/danse.html>>.

Černá Madona a její původ [online]. 2015 [cit. 2015-02-08]. Dostupné z: http://www.demiurg.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=68&Itemid=37

Découverte de Vichy : A la découverte de Vichy [online]. 2015 [cit. 2015-03-10]. En quelques lignes. Dostupné z WWW: <<http://www.vichy-tourisme.com/en-quelques-lignes.html>>.

Diocèse de Saint Flour [online]. 2013 [cit. 2015-03-03]. NOTRE-DAME DE LA FONT-SAINTÉ (Saint-Hippolyte) . Dostupné z WWW: <<http://catholique-saint-flour.cef.fr/spip.php?article105>>.

DREAL AUVERGNE : Direction régionale de l'Environnement, de l'Aménagement et du Logement [online]. 1.6.2010 [cit. 2015-02-15]. Le réseau hydrographique en Auvergne. Dostupné z WWW: <http://www.auvergne.developpement-durable.gouv.fr/rubrique.php3?id_rubrique=478>.

Fédération Nationale des Routes Historiques [online]. 2011-2015 [cit. 2015-03-07]. Route des Châteaux d'Auvergne. Dostupné z WWW: <<http://www.routes-historiques.com/fiche-route-des-ch%C3%A2teaux-d-auvergne-5.html>>.

Georges Brassens: pokorný anarchista, pornograf a legenda šansonu [online]. 1999-2015 [cit. 2015-01-31]. Dostupné z: http://xman.idnes.cz/georges-brassens-pokorny-anarchista-pornograf-a-legenda-sansonu-phi-/xman-styl.aspx?c=A111030_002102_xman-styl_fro

Institut national de la statistique et des études économiques : Territoires d'Auvergne : un tableau de bord pour connaître, partager et décider [online]. 2015 [cit. 2015-03-30]. Cartes des territoires d'Auvergne. Dostupné z WWW: <http://www.insee.fr/fr/themes/document.asp?reg_id=10&ref_id=16879>.

Issoire.fr [online]. 2015 [cit. 2015-03-13]. Issoire, notre ville. Dostupné z WWW: <<http://www.issoire.fr/Issoire-notre-ville>>.

La Bourrée pour tous [online]. 2010 [cit. 2015-03-03]. Petit cours de bourrée à l'usage des débutants. Dostupné z WWW: <<http://byc.ch/borreia/bournuls.htm>>.

Larousse: Auvergne [online]. 2015 [cit. 2015-02-03]. Dostupné z: <http://www.larousse.fr/encyclopedie/region-france/Auvergne/106831>

Le Puy en Velay : Office de tourisme d'agglomération [online]. 2015 [cit. 2015-03-12]. Soyez les Bienvenus! . Dostupné z WWW: <<http://www.ot-lepuyenvelay.fr/histoire-et-patrimoine/soyez-les-bienvenus.html>>.

LES ACCENTS DES FRANÇAIS [online]. 2010 [cit. 2015-03-03]. PRONONCIATIONS D'AUVERGNE. Dostupné z WWW: <<http://accentsdefrance.free.fr/accueil/accueil1.html>>.

Les feux de la St Jean [online]. 1998-2008 [cit. 2015-03-03]. Une tradition catalane. Dostupné z WWW: <<http://histoireduroussillon.free.fr/Decouvrir/Traditions/StJean.php>>.

Les volcans d'Auvergne [online]. 2015 [cit. 2015-03-08]. Dostupné z: <http://www.parcdesvolcans.fr/>

MICHELIN [online]. 2010 [cit. 2015-02-19]. Michelin en France. Dostupné z WWW: <<http://www.michelin.fr/lentreprise/michelin-en-france>>.

Moulins et sa région en pays Bourbons : Moulins, Ville d'Art et d'Histoire ! [online]. 2015 [cit. 2015-03-10]. Ville millénaire au passé chargé d'histoire !. Dostupné z WWW: <<http://www.moulins-tourisme.com/fr/decouvrir/ville-moulins.htm>>.

Observatoire régional des transports auvergne [online]. 2015 [cit. 2015-02-20]. Infrastructures aéroportuaires. Dostupné z WWW: <http://www.transport-auvergne.com/ort/menu_gauche/donnees_regionales/infrastructures/infrastructures_aeroportuaires>.

Observatoire régional des transports auvergne : Services Grandes Lignes [online]. 2015 [cit. 2015-02-20]. Les relations grandes distances. Dostupné z WWW: <http://www.transport-auvergne.com/ort/menu_gauche/donnees_regionales/fer/services_grandes_lignes>.

Office de tourisme du Pays d'Ambert [online]. 2008-2015 [cit. 2015-03-13]. Ambert, la ville à la campagne. Dostupné z WWW: <<http://www.ambert-tourisme.fr/Ambert-et-son-histoire>>.

Office de Tourisme "Pays de Saint-Flour" [online]. 2008-2015 [cit. 2015-03-10]. Le Viaduc de Garabit. Dostupné z WWW: <<http://www.saint-flour.com/les-grands-sites-50/le-viaduc-de-garabit-144.html>>.

PARBELLE, Andrée. *Terres d'Auvergne* [online]. 2015 [cit. 2015-03-20]. LES GRANDES DATES DE L'AUVERGNE. Dostupné z WWW: <<http://www.roelly.org/~fleur/auvergne/dates.htm>>.

Parc naturel régional: Livradois - Forez [online]. 2015 [cit. 2015-02-08]. Dostupné z: <http://www.parc-livradois-forez.org/>

Pays de Riom-Limagne [online]. 2015 [cit. 2015-03-13]. DÉCOUVERTES. Dostupné z WWW: <<http://www.tourisme-riomlimagne.fr/index.php?page=riom&id=1>>.

Persée [online]. 2005-2015 [cit. 2015-03-03]. La fête des brandons et le dieu gaulois Grannus. Dostupné z WWW: <http://www.persee.fr/web/revues/home/prescript/article/bmsap_0301-8644_1901_num_2_1_5992>.

POMMEROL, Dr. *Bulletins de la Société d'anthropologie de Paris* [online]. Paris : Persée, 1901 [cit. 2015-03-03]. La fête des brandons et le dieu gaulois Grannus , s. . Dostupné z WWW: <http://www.persee.fr/web/revues/home/prescript/article/bmsap_0301-8644_1901_num_2_1_5992>.

Saint Flour [online]. 2015 [cit. 2015-02-08]. Dostupné z: http://www.pays-saint-flour.fr/fr/il4-pays,commune_p28-saint-flour.aspx

Salers [online]. 2009 [cit. 2015-03-10]. Ville de Salers. Dostupné z WWW: <http://www.salers.fr/public/>.

Saveurs du monde : Potée auvergnate [online]. 1996-2011 [cit. 2015-03-06]. Recette de Potée auvergnate. Dostupné z WWW: <http://www.saveursdumonde.net/recettes/potee-auvergnate/>.

Saveurs du monde : Saveurs de France [online]. 1996-2011 [cit. 2015-03-06]. Cuisine auvergnate. Dostupné z WWW: <http://www.saveursdumonde.net/pays/cuisine-auvergnate/>.

Saveurs du monde : Tripoux d'Auvergne [online]. 1996-2011 [cit. 2015-03-06]. Recette de Tripoux d'Auvergne. Dostupné z WWW: <http://www.saveursdumonde.net/recettes/tripoux-d-auvergne/>.

TERRE D'AUVERGNE : 100% AUVERGNE [online]. 2010 [cit. 2015-02-17]. Volcans, forces de vie. Dostupné z WWW: <http://www.auvergne-tourisme.info/100-auvergne/volcans-force-de-la-nature-17-1.html>.

Ville de Lapalisse [online]. 2015 [cit. 2015-03-10]. Bienvenue sur le site de la ville de Lapalisse. Dostupné z WWW: <http://www.ville-lapalisse.fr/index2.php>.

Ville de Mauriac : Site officiel de la Mairie [online]. 2005 [cit. 2015-03-11]. Patrimoine. Dostupné z WWW: <http://www.mauriac.fr/public/?code=patrimoine>.

Ville de Moulins : Découvrir Moulins [online]. 2015 [cit. 2015-03-10]. Fiches monuments. Dostupné z WWW: <http://www.ville-moulins.fr/-Fiches-monuments-.html>.

Ville de Thiers [online]. 2015 [cit. 2015-03-13]. À visiter. Dostupné z WWW: <http://www.ville-thiers.fr/A-visiter>.

Ville d'Yssingeaux [online]. 2015 [cit. 2015-03-12]. Découvrir Yssingeaux. Dostupné z WWW: http://www.yssingeaux.fr/yssingeaux.php?_page=decouvrir_ville_yssingeaux.

Voyager : Saint-Jacques de Compostelle [online]. 2015 [cit. 2015-03-03]. Les quatre grands chemins de Compostelle. Dostupné z WWW: <http://www.linternaute.com/voyage/compostelle/les-chemins.shtml>.

Vulcania : L'aventure de la terre [online]. 2015 [cit. 2015-03-13]. Sentiers de Découverte. Dostupné z WWW: <http://www.vulcania.com/fr/le-parc/sentiers-decouverte.html>.

12 Seznam příloh

Příloha 1 – Mapy kraje

Příloha 2 – Obrázky kraje

Příloha 3 – Řešení pracovních listů k navrženým aktivitám

Příloha 4 – Seznam použitých informačních zdrojů příloh